PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 217 (13.750)

Trst, sreda, 26. septembra 1990

Andreotti v poslanski zbornici pozval vse politične sile k sodelovanju

Politična doslednost in soodgovornost kot skupno orožje proti nasilju mafije

V razpravo so posegli predstavniki vseh strank, vložili pa so tri različne resolucije
Republikanci razočarani, ker predsednik vlade ni jasneje ocenil Cossigovih predlogov

RIM — Mafijski kriminal je bil včeraj na dnevnem redu razprave v poslanski zbornici, ki je na začetku zasedanja posvetila minuto tišine spominu sodnika Livatina in vseh žrtev mafijskega nasilja. Potem ko je predvčerajšnjim predsednik države Cossiga predstavil svoje predloge za zatiranje organiziranega kriminala, je to včeraj storil predsednik vlade Andreotti. Predložil je vrsto ukrepov z željo, da bi naleteli na pozitiven odmev. Med drugim je omenil možnost, da bi v mafijskih žariščih na jugu države opravili štetje orožja med civilnim prebivalstvom, revidirali orožne liste in prepovedali vsako dejavnost, pri kateri je dovoljena uporaba raznega orožja, kot na primer lov v krajih, kjer je kriminalnost dosegla višek.

Andreotti je napovedal še okrepitev vseh služb javnega reda, vlada pa bo v finančnem proračunu 1991 nakazala tri tisoč milijard za boj proti mafiji, iznesel pa je tudi predlog o novih zakonih in predpisih za zakupe javnih del; omenil je tudi potrebo po prostem vpogledu v proračune javnih služb ter večje možnosti kariere za sodnike, ki bodo sprejeli mesto v »rizičnih« sodniških okrožjih.

Poleg čisto praktičnih navodil pa je predsednik vlade pozval vse politične sile »k soodgovornosti in sodelovanju pri zatiranju kriminala. Politiki ne bi smeli povzročati dezorientacije v javnosti, pač pa bi morali ohraniti skupno mero doslednosti«. V zvezi s tem je ostro kritiziral vse tiste posege in ukrepe, ki so doslej zavrle vsako akcijo proti mafiji ali v najboljšem primeru zmanjšali njihovo učinkovi-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Tudi denar za manjšini v zakonu za mejna območja?

RIM — Ali bo popravljeni zakon za obmejna območja končno prišel do cilja? Po nekajletni zamrznitvi so, kot kaže, sedaj obeti boljši. O zakonu za obmejna območja in o popravkih, s katerimi bi ga prilagodili normam Evropske skupnosti, je bil včeraj govor na predsedstvu vlade na srečanju med podtajnikom Cristoforijem, pristojnimi ministri, parlamentarci vladne večine iz Veneta in naše dežele ter predsednikoma deželnih vlad FJK in Veneta Biasuttijem in Cremonesejem.

Srečanje, kot posredno izhaja tudi iz uradnega sporočila predsedstva vlade, je bilo prehodnega značaja, saj se bosta predsednika deželnih vlad v kratkem spet sešla s pristojnimi ministri, da dokončno uskladita vse popravke k besedilu, ki ga je sprejela zbornica. Kolikor je mogoče razumeti, tudi stranke nimajo do tega problema povsem enotnih stališč, medtem ko sta zainteresirani deželi precej uskladili svoje poglede. Vsekakor pa so med včerajšnjim srečanjem izluščili glavne smernice dela.

Osnova za razmišljanje so bili po-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

JLA odvaža iz Slovenije oborožitev in radarsko opremo

LJUBLJANA — Kulminacija vse hujših zapletov na področju teritorialne obrambe Slovenije od majskega prevzema ali odvzema ali premeščanja orožja TO v skladišča JLA, odpoklica poveljnika RSTO, generala Ivana Hočevarja, začasne ustavitve financiranja RSTO do prepovedi enotam TO, da dvigajo svoje orožje iz skladišč JLA, je povzročila v vrstah slovenske teritorialne obrambe velikansko politično in moralno škodo. Sedanji položaj je takšen, da je moralo takoj reagirati predsedstvo Republike Slovenije, ki je včeraj predlagalo, da vodenje in poveljevanje TO Slovenije preide pod pristojnost predsedstva in republiškega sekretariata za ljudsko obrambo.

Isto so na včerajšnji seji predsedstva Republike Slovenije predlagali skupščini, naj jutri sprejme predloge ustavnih dopolnil, na podlagi katerih bo predsedstvo prevzelo te pristojnosti nad TO, republiški sekretariat za LO

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Začela se je nova italijanska pomorska in zračna vojaška misija v nemirnem Zalivu

Italijanski lovci prispeli v Abu Dabi Fregata Zeffiro je izplula iz Taranta

GIOIA DEL COLLE (BARI) — Začela se je nova italijanska vojaška misija v Zalivu. Včeraj dopoldne je v dveh zaporednih valovih vzletelo z letalskega oporišča Gioia del Colle pri Bariju 8 lovcev prestreznikov tornado, ki bodo nudili zračno kritje italijanski pomorski eskadri v zalivskih vodah, še štirje »rezervni« lovci bodo odleteli v prihodnjih dneh. Nekaj ur kasneje pa je iz Taranta izplula fregata Zeffiro.

To je prvič po kapitulaciji fašistične Italije, da se italijanska bojna letala podajo na tuje operativno območje. Tornado so večnamenski reaktivci, ki jih v Zaliv pošiljajo v lovski in izvidniški funkciji. Ker pa bodo z vojaškimi transportnimi letali C-130 in G-222 v prihodnjih urah poslali poleg tehnikov tudi vso rezervno in dodatno opremo, bi lahko sedanje lovce le v nekaj minutah spremenili v lovske bombnike.

Več časa pa so porabili, da so sedanjih 12 reaktivcev usposobili za težke zalivske pogoje. Pri tem so jim prav prišle izkušnje savdskega vojnega letalstva, ki ima prav tako v svojem sklopu evropske tornade. Poleg filtrov proti puščavskemu pesku, so letala na novo mimetično prebarvali, zmanjšali italijanske oznake, tako da so na las podobni savdskim tornadom. Usposobili so jih tudi za nuklearno, biološko in kemično obrambo, ker ni nobena skrivnost, da iraška vojska razpolaga s skrajno nevarnim arzenalom bojnih plinov.

Po šestih urah je italijanska letalska eskadra priletela na oporišče Al Dhafra v Abu Dabi. Med 4.600 kilometrov dolgim poletom so italijanska letala štirikrat v zraku z gorivom oskrbeli britanski »leteči tankerji«. Eno od letal pa se je z gorivom oskrbelo na Kreti, a je vseeno srečno prispelo v Abu Dabi.

Če je vzlet in polet letal potekal brez večjih zapletov, pa so izplutje fregate Zeffiro v Tarantu spremljale protestne manifestacije mirovnikov, ki so jih varnostne sile grobo prekinile.

Italijanski lovci pred vzletom z oporišča Gioia del Colle (Telefoto AP)

Novorojenček zavžil lug namesto mleka

MONZA — Na oddelku za intenzivno nego otroške bolnišnice v Bergamu se komaj 4-dnevna Gaia Greppi bori proti smrti. Na svet je brez komplikacij privekala v soboto dopoldne, v noči na nedeljo pa je po vsem sodeč zavžila neko lužnato snov, ki ji je poškodovala požiralnik. V nedeljo zjutraj so jo iz Monze nemudoma premestili na oddelek za intenzivno nego v Bergamo.

Kaj se je v resnici zgodilo v noči na nedeljo, bo morala ugotoviti sodna preiskava, že sedaj pa obstaja upravičen sum, da je osebje porodnišnice novorojenčku namesto mleka ali sladkorne razstopine dalo steklenička, v kateri je bil po vsem sodeč natrijev lug. Sodstvo iz Monze je že uvedlo preiskavo in zaplenilo ves material, s katerim je lahko mala Gaia prišla v dotik.

Njeno zdravstveno stanje se nekoliko izboljšuje, zdravniki pa si še vedno pridržujejo prognozo, saj se je zaradi opeklin zožil požiralnik, za sedaj so druge življenjske funkcije neokrnjene.

Starši, ki so se odločili za ginekološko kliniko v Monzi, ker sodi med najsodobnejše v severni Italiji, so že napovedali tožbo.

Zaskrbljen poseg šefa sovjetske diplomacije Ševardnadzeja, ki svari pred vojno

Varnostni svet odločil letalski embargo

NEW YORK — Na 45. zasedanju Generalne skupščine OZN je včeraj med drugimi spregovoril tudi sovjetski zunanji minister Ševardnadze, ki je v ostrem posegu opozoril državnike, da bi se lahko v kratkem sprožila vojna v Zalivu. Poleg tega je ponovno pozval iraškega diktatorja Sadama, naj umakne svoje čete z zasedenega kuvajtskega ozemlja, saj bo v nasprotnem primeru treba res poseči po orožju.

Odločen poseg je dopolnil še z nekaterimi zanimivimi predlogi. Sovjetski zunanji minister namreč želi, da ne bi raznorazne resolucije Varnostnega sveta OZN proti Iraku ostale le na papirju, ampak da bi se jih vse države do potankosti držale. S tem v zvezi je predlagal, naj bi Varnostni svet sestavil svoj vojaški sistem, v katerem bi bile vključene vojaške enote nekaterih držav. Enote OZN bi lahko v primeru potrebe nemudoma posegle.

Ševardnadze je v svojem dolgem posegu omenil novosti med vzhodnim in zahodnim svetom, kjer sta se svetovni velesili iz hladne vojne prelevili v dosledna partnerja. Gre za povsem novo svetovno ureditev, je dejal minister, ki jo je v zadnjih časih močno prizadel teroristični napad Sadamovih čet na kuvajtsko ozemlje. Iraški dogodki so trn v peti celotnemu človeštvu, je še dodal, zato bo treba temu primerno ukrepati, v skrajnem primeru tudi z oboroženimi silami. Način takšnega posega pa Ševardnadze v svojem nastopu ni pojasnil. Predlagal je usposobitev vojaškega komiteja varnostnega sveta OZN - ta namreč ni bil še nikdar aktiven -, ki naj bi v nujnih primerih lahko v tem smislu ukrepal. SZ, je zaključil, bo v primeru sestave vojaškega sistema OZN nudila del svojih vojaških enot.

Včeraj se je sestal tudi Varnostni svet OZN, da bi sprejel dodatni pomemben ukrep proti Iraku, in sicer letalski embargo. Pomembnega sestanka so se udeležili tudi številni zunanji ministri petnajsterice, ki sestavljajo omenjeni svet. Gre za zgodovinski dogodek, saj niso še nikdar v 45 letih obstoja sprejeli podoben ukrep. Nekateri izvedenci trdijo, da gre za poslednji diplomatski poseg proti iraški državi pred pravim vojaškim spopadom. Vsebina novega sklepa med drugim določa, da bodo lahko odslej vse države med drugim zaplenile v svojih pristaniščih iraške ladje, ki se niso držale predpisov OZN. Iraška letala ne bodo smela pristajati v nobeni državi, proti Iraku pa bodo lahko vzletela le tista, ki bodo prevažala zdravila in hrano namenjena talcem, ki se ne morejo vrniti iz Iraka. Vsaka država bo morala upoštevati sprejete sklepe in jih tudi primerno izvajati, seveda v širšem smislu mednarodnega prava in čikaške konvenkcije, ki prepoveduje sestrelitev potniških letal. Vsaka država bo prav tako smela prepovedati let nad svojim ozemljem potniškim in tovornim letalom, ki bodo namenjena kljub strogim določilom letalskega embarga v iraško državo.

Na Kosovu pripravljajo sojenje skupini bivših albanskih funkcionarjev

Karikatura pravne države

PRIŠTINA — Na Kosovu policija išče tiste družbeno-politične predstavnike oz. funkcionarje večinske narodnosti, ki naj bi tvorili nekakšno jedro tako imenovanega albanskega nacionalizma in separatizma. Oblasti hočejo odkriti in zapreti zlasti delegate bivše kosovske skupščine, ki so v Kačaniku Kosovo razglasili za republiko, potem skupino bivših članov izvršnega sveta te pokrajine in bivšega generalnega direktorja kosovske radiotelevizije. Čedalje več je znakov in dokazov o tem, da so se pravzaprav začele priprave na novo veliko sodno obravnavo, ki naj bi jo uprizorili proti omenjenim in morda tudi drugim znanim osebnostim albanske narodnosti.

Srbska politika torej najbrž spet snuje sodno farso, kakršna je bila, na primer, tista pred okrožnim sodiščem v Titovi Mitrovici, z obravnavo proti Azemu Vllasiju in njegovim sodelavcem. Sklep o uvedbi preiskave proti predsedniku in šestim članom bivšega izvršnega sveta Kosova ter proti bivšemu generalnemu direktorju kosovske radiotelevizije - podpisal ga je preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Prištini Dobrica Lazić - našteva in ocenjuje takšna dejanja, ki naj bi jih napravili osumljenci, kakršna bi v resnični pravni državi z neodvisnim sodstvom uvrstili v kategorijo političnega in javnega delovanja in torej ne bi mogla biti predmet pravnih oz. kazenskih sankcij. Tako so pogovori, ki so jih bivši predsedniki in osumljeni člani bivšega izvršnega sveta imeli med seboj, označeni kot tajni sestanki nekakšne zarotniške skupine, ki je poskušala spremeniti meje Srbije, doseči druge protisrbske in protijugoslovanske načrte in cilje ter ustvariti ozračje in pogoje za razglasitev Kosova za republiko. Preiskovalni sodnik je najprej sam zasnoval in izvedel domneve o dejanjih osumljencev, takim domnevam in konstrukcijam priznal in dal značaj dokazov in tako so osumljenci pravzaprav že postali obtoženci. Pri tem je očiten namen, da bi dejanja in ukrepe, ki so jih osumljenci opravljali oz. sprejemali še kot člani izvršnega sveta ali kot pokrajinski sekretarji za posamezna področja, naknadno razglasili za protizakonita in torej kazniva. Bivši pokrajinski sekretar za izobraževanje, znanost in kulturo Muhamed Picai bi moral odgovarjati tudi za neke pogovore, ki da jih je imel v Ljubljani. Bivši generalni direktor kosovske radiotelevizije Agim Malia pa bi moral priti pred sodišče tudi zato, ker je domnevno na hrvaški radioteleviziji poskušal doseči uvedbo polurnih oddaj v albanskem jeziku. Za preiskovalnega sodnika v Prištini ni pomembno to, da je takšna pobuda sledila prepovedi oddajanja radijskih in televizijskih programov na Kosovu, v albanščini.

Sklep o uvedbi preiskave proti sedmim osebnostim bivše kosovske vlade in radiotelevizije, je po svoji vsebini in duhu pravzaprav že obtožnica, ki bi jo na sodni obravnavi morali le še potrditi. Srbski mediji so medtem začeli ustvarjati ozračje za morebitno novo sodno farso oz. za ponoven proces s stalinističnim obeležejem na Kosovu. Po pisanju prištinskega Jedinstva naj bi omenjena skupina bivših kosovskih funkcionarjev albanske narodnosti neposredno organizirala zasedanje v Kačaniku in na sploh omogočila, da je bilo Kosovo razglašeno za republiko. Pri tem naj bi bila najbolj aktivna bivši predsednik pokrajinskega izvršnega sveta Jusuf Zeinulahu in bivši notranji minister Kosova Jusuf Karakuši.

Občila v srbskem jeziku poročajo, da se pet osumljencev iz omenjene skupine kosovskih funkcionarjev, ki so na begu, nahaja bodisi na Hrvaškem ali pa v Sloveniji. Časniki pa za takšno trditev ne navajajo dokazov.

MARJAN DROBEŽ

Tržaški borci protestirajo zoper odstranitev Titovega kipa iz Skupščine

TRST — Iz krogov tukajšnjih borcev smo ob odstranitvi Titovega kipa iz slovenske Skupščine prejeli naslednji protest:

Bivši borci enot narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, aktivisti osvobodilne fronte in vsi antifašisti ogorčeno protestiramo proti odstranitvi kipa Josipa Broza Tita, ki je bil skozi štiri težka vojna leta simbol odpora proti fašizmu in nacizmu, več desetletij pa po vojni eden od najuglednejših voditeljev gibanja za premostitev blokovske politike. Sodimo, da je odstranitev kipa Josipa Broza Tita iz atrija slovenskega parlamenta, posledica enostranske ocene njegovega dela in pomena in brez ustreznega sklepa pristojnega organa samovoljno dejanje, ki nima mesta v pravni državi.

Živahne priprave slovenske liberalne stranke na konges

LJUBLJANA — Predsednik ZSM - Liberalne stranke Jože Školč je sredi živahnih priprav na kongres stranke, ki bo tokrat v rudarskih revirjih v Zagorju. »Stranka je aktivna, prognoze kažejo, da bi v primeru volitev povečala svoj vpliv. Brez težav smo izpeljali nekatere notranje premike in kadrovske spremembe, tako da bo kongres izzvenel predvsem programsko in le deloma organizacijsko.«

Po Školčevem mnenju je bistven slovenski politični problem v čudni organizaciji političnega življenja, ko hkrati obstajajo stranke in koalicija Demos, tako da na mizi niso vse karte in so nekatere odločilne skrite.

Osrednje vprašanje pa je slovenska ustava in razprava o njej. Mladinci-liberalci imajo več zelo resnih pripomb k osnutku slovenske ustave, ki bo v teh dneh v razpravi v skupščini, nato pa bo o njem stekla splošna razprava.

Zelo resne so pripombe k celotnemu problemu manjšinske zaščite, ki je bila prej omenjena že v preambuli, sedaj je iz tega svečanega uvoda izginila; poseben člen o obeh manjšinah, ki živita v Sloveniji, je fakultativen in se ga lahko morda celo črta. Predvsem pa je predvidena raven zaščite bistveno nižja, ker obsega samo kulturo in jezik, ni več ne politike ne gospodarstva.

To po Školčevem mnenju niso obrobna vprašanja, temveč odražajo določeno politično filozofijo, ki ima tudi drugačne pojavne oblike. Ta miselnost prihaja do izraza z moralnimi normami, ki naj bi bile značilne za vso slovensko družbo in ki so za ustavni, najvišji zakonski dokument vprašljive, zato so nesprejemljivi kriteriji omejevanja na načelih "javne morale".

Ustava uvaja slovensko vojsko in predvideva militarizirano slovensko družbo. Liberalci se zavzemajo za razorožitev, slovensko družbo, ki bo temeljila na pacifizmu. »Če bomo zgradili vojsko, se je bomo z veliko težavo znebili,« pravi Jože Školč. Razlike med nekaterimi strankami Demosa (pa tudi drugimi) in liberalci so očitne in so vedno obstajale. Zato bo to eden izmed ključnih in težko rešljivih problemov.

Eno izmed bistvenih spornih vprašanj pa je ponovno uvajanje slovenskega centralizma, ko se vpeljuje centralna oblast in izginjajo regionalizmi in policentričen razvoj Slovenije. Izhodišče je v logični samostojni Sloveniji in v odporu proti jugoslovanskemu centralizmu, toda istočasno se z izgovorom, da je Slovenija majhna in da ima komaj dva milijona prebivalcev, ustoličuje slovenski centralizem, ki ne upošteva zgodovinskih in drugih značilnosti raznih regij. To je seveda povezano z že uvodno ugotovitvijo, da osnutek v bistveno nižji meri predvideva manjšinsko zaščito, ker temelji na drugačni pravni logiki in drugih izhodiščih.

S tem so povezane tudi jugoslovanske perspektive, ko se več ne ve, ali gre za meddržavne ali za kakšne druge povezave. Liberalci vzdržujejo zanimive stike še z nekaterimi sorodnimi srbskimi strankami v pričakovanju, da bodo tudi v Srbiji zmagali demokracija, svobodne volitve in demokratični režim in da bo možen razgovor teh demokratičnih strank z albansko alternativo.

BOGO SAMSA

● Andreotti o mafiji

NADALJEVANJE S 1. STRANI

tost. Nanašal se je predvsem na različno ocenjevanje umestnosti tako imenovanih maksi procesov in učinkih novega zakona o sodnem postopku. Opozoril pa je tudi na dvoreznost koncesij osumljenim mafijašem. Svoj precej pesimističen obračun pa je Andreotti nekoliko osvetlil z ugotovitvijo, da kar se tiče boja proti mafiji, vlada ni ravno brez izkušenj, saj je v preteklosti že izdala nekaj zakonov, ki so kmalu obrodili zaželene sadove. Glede vloge in pristojnosti visokega komisarja pa je predsednik vlade dejal, da so zahteve po ukinitivi tega telesa neprimerne in politično nedosledne, saj »bi potem tisti, ki to zahtevajo, očitali državi, da s svojo odsotnostjo dela mafiji usluge«.

V razpravo so posegli predstavniki vseh strank: komunist Violante je menil, »da z golimi stališči in ugotovitvami ni mogoče odpraviti mafije, saj se vse bolj vsiljuje mnenje, da je organizacijski kaos enostavno načrten«; ekologisti so govorili o nujnosti »čistke znotraj vladnih strank, ki so tesno povezane s pojavom organiziranega kriminala«. Demokristjan Binetti je ta natolcevanja zavrnil, prav tako je zavrnil zahteve po odstopu notranjega ministra, ki ga zahtevajo predvsem komunisti. Socialist Di Donato je govoril o »šibkostih in institucionalnih protislovjih, ki jemljejo vladi pristojnosti, ki ji v boju proti mafiji pripadajo«.

Z Andreottijevim posegom pa se sploh ni strinjal tajnik PRI La Malfa, ki je pričakoval natančna navodila kot odgovor na Cossigove predloge. La Malfa meni, da se država šibi pod težo odgovornosti in da politični razred ne zna reagirati na mafijsko agresijo«. Tajnik KD Forlani pa je Andreottija podprl, »ker je vse stranke brez izjeme pozval k sodelovanju in odgovornosti.

A. Di Pisa pred sodniki

CALTANISSETTA — Včeraj se je pričel proces proti domnevnemu palermskemu krokarju, namestniku državnega pravdnika Albertu Di Pisi. Prvo poglavje nedvomno še dolgega procesa se je zaključilo z odobritvijo zahteve branilca sodnika Di Pise, ki se je skliceval na nepravilnost ugotavljanja verodostojnosti prstnega odtisa na enem obtoženem pismu. Izvedenci Sismi so namreč trdili, da je šlo za Di Pisov odtis. Proces se bo nadaljeval jutri. Sodniki bodo prisluhnili kar 47 pričam.

● Zakon za obmejna območja

NADALJEVANJE S 1. STRANI

pravki, ki jih je izdelal predsednik senatne proračunske komisije Andreatta, katerim pa so dodali še nekatera dopolnila. Po razpoložljivih informacijah naj bi nosilni steber novega zakona za mejna območja bila finančna družba, ki bi jo oblikovali z deželnimi in državnimi sredstvi (okoli 400 milijard lir) ter s prispevkom zasebnikov in katere glavna naloga naj bi bila podpora za oblikovanje mešanih družb tipa joint-venture. Predvidene so nadalje podpore za gorata območja, rotacijski skladi, oblikovanje dveh finančnih območij »off shore« v Trstu in Benetkah, v katerih bi kreditni, finančni in zavarovalni zavodi uživali vrsto razbremenitev za poslovanje z Vzhodom. Poleg tega naj bi tudi sklicali konferenco za načrtovanje med vlado in severoovzhodnimi deželami, na kateri naj bi se dogovorili za pospešen postopek uresničevanja infrastruktur. V ta okvir sodita tudi avtocestni povezavi Razdrtega s Trstom in Gorico.

Predsednik deželne vlade FJK Biasutti se je tudi odločno zavzel, da bi zakon vključeval sredstva za podporo kulturnim dejavnostim slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Jugoslaviji.

Biasutti je po srečanju menil, da se delo bliža koncu in izrazil upanje, da bo zakonski osnutek pozitivno napredoval. Pozitivna je bila tudi ocena socialističnega senatorja Agnellija, ki pa je dodal, da bi morali upoštevati besedilo zbornice v vseh tistih točkah, ki niso zaradi novih razmer zastarele.

● JLA odvaža orožje iz Slovenije

NADALJEVANJE S 1. STRANI

pa organiziranje in vodenje TO. Samostojno naj bi po novem urejali tudi način služenja vojaškega roka in nekatera druga obrambna vprašanja. Če bo skupščina to sprejela, kar je najverjetneje, bodo že v petek dobili novega poveljnika TO Slovenije.

Milan Kučan in Janez Janša sta na včerajšnji seji opozorila, da JLA odvaža z območja Slovenije težko, srednjo in lahko oborožitev ter drugo vojaško opremo. Milan Kučan je glede tega dejal, da so mu na predsedstvu SFRJ pojasnili, da gre pri tem le za reorganizacijo JLA, sicer pa bodo pisno informacijo poslali naknadno. Janša pa je dvomil, da gre le za reorganizacijo JLA. Svoje misli sicer ni nadaljeval, čeprav je dodal, da so včeraj že začeli z vlaki odvažati težko oborožitev in radarsko opremo. Predsedstvo je obravnavalo tudi mogoče ureditve TO v prehodnem obdobju. Pripravljeni sta dve različici. Po prvi naj bi se delno spremenili predvsem ustavnopravna in zakonska ureditev pristojnosti republiških organov na področju vodenja in poveljevanja TO Slovenije. Predsedstvo bi bilo pristojno tudi za imenovanje in razreševanje poveljnika TO Slovenije, republiški sekretariat za LO pa za opravljanje upravnih funkcij pri organiziranju in vodenju TO. Tako bi bila odpravljena tudi dvojna odgovornost poveljnika TO Slovenije v miru in izrednih razmerah, saj bi bil odgovoren le predsedstvu, skupščini in izvršnemu svetu Republike Slovenije. Vsebinska novost v predlagani ureditvi je tudi predvidena vključitev RŠTO v republiški sekretariat za LO. Druga varianta temelji na izhodišču, da Republika Slovenija že v prehodnem obdobju prevzame vse funkcije pri organizaciji in vodenju TO. Teritorialna obramba bi se v tem primeru lahko organizirala kot oborožena sila Republike Slovenije. Pri tem je bilo rečeno, da je tudi ta varianta sprejemljiva, posebno še, ker je Republika Srbija v predlogu nove republiške ustave navedla, da želi organizirati svojo vojsko. Zaradi tega pa Srbija ne doživlja takšnih kritik, kot jih v zadnjem času doživlja Slovenija.

Na predsedstvu je bila podana tudi informacija o septembrskem poteku pošiljanja nabornikov v JLA. Janez Janša je povedal, da so razporedili 70 odstotkov nabornikov od razreza, ki so ga dobili od zveznega sekretariata. V Sloveniji je tako ostalo okoli 20 odstotkov nabornikov, na petem armadnem območju pa še okoli 30 odstotkov. Janša je dejal, da do konca letošnjega leta na tem področju ne pričakuje težav. Te naj bi nastopile po novem letu, ko naj bi na območju Slovenije in petega armadnega območja služilo vojaški rok več kot 90 odstotkov nabornikov.

EMIL LUKANČIČ-MORI

BTPP01/4

BTP

ŠTIRILETNE OBVEZNICE

● **Štiriletne** obveznice BTP s koriščenjem 1. septembra 1990, zapadejo 1. septembra 1994.

● Obveznice dajejo letno **12,50%** bruto obresti, izplačljive v dveh šestmesečnih obrokih.

● Obveznice se nudijo po **96,25%** ceni; lahko se rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do **26. septembra do 13.30.**

● BTP bodo dodeljeni po **marginalnem sistemu** (asta marginale); po ponudbi, ki je sestavljena s seštevkom emisijske cene in zneskom »pravice do podpisa (diritto di sottoscrizione)«. Ta vrednost je izražena v **5 stotinkah** ali mnogokratniku.

● Cena, ki bo iznešena na dražbi, bo objavljena v časopisju.

● Obveznice se koristijo s 1. septembrom 1990 in je zato treba ob vplačilu, 1. oktobra, doplačati poleg cene iznešene na dražbi tudi dozorele obresti kupona.

● Obveznice so v svežnjih po **minimum** 5 milijonov lir.

Rezervacije do 26. septembra

Najvišji letni donos

Bruto % **14,20**

Neto % **12,40**

Slabo vreme povzroča preglavice istrskim trgačem

KOPER — Nestalno vreme povzroča kar precej preglavic trgačem v istrskih vinogradih, saj morajo zaradi dežja večkrat prekiniti s trganjem. Kljub temu pa po besedah v. d. direktorja Vinaka Nevja Pucerja dnevno v vinogradih koprske kleti natrgajo od 160 do 210 ton grozdja, kar je le malenkost pod »dnevnim« načrtom, zaradi nevarnosti začetka gnitja grozdja pa morajo trgače vsak dan posebej razporejeti v tiste vinograde, v katerih je možnost gnitja največja.

Ker tudi dolgoročne vremenske napovedi ne obetajo bistvenega izboljšanja vremena, se bo trgatev zavlekla za nekaj dni. V Vinaku so sicer predvideli, da bodo vso grozdje potrgali v treh tednih. Vendar je že po nekaj dneh obupalo okoli 60 od 90 priložnostnih trgačev, tako da je sedaj v vinogradih koprske kleti 160 sezoncev iz okolice Kruševca, 50 trgačev Vinaka in približno 35 priložnostnih trgačev, ki se zjutraj pojavijo pred vhodnimi vrati koprske kleti.

I. U.

Z nedeljskega zborovanja v Kazljah

Protestno sporočilo nekdanjih borcev

KAZLJE — V okviru vseljudskega shoda ob 45. obletnici zmage nad fašizmom, na kateri je nastopil tudi Tržaški partizanski pevski zbor (na sliki D. Križmančič), so se zbrali tudi borci skupnosti 19. SNOUB Srečko Kosovel. Ob tej priložnosti so zaskrbljeni ugotavljali, da se v slovenski republiki pod plaščem demokracije deluje prav v nasprotni smeri. »Demos, ki je prišel na oblast, skuča ovreči vse pridobitve NOB, razvrednotiti naše napore in žrtve za svobodo. Mi Primorci z vsem poštenim slovenskim narodom smo še posebej ogorčeni, ker sedanja oblast skuša OF in NOB izenačiti z izdajalskimi organizacijami bele garde in tako imenovanega domobranstva, ki je pod zaščito in vodstvom fašistov povzročilo za časa zadnje vojne toliko žrtev in gorja lastnemu narodu. Budno spremljamo vsestransko dogajanje in tu v Kazljah izjavljamo, da ne bomo nikoli in nikomur dopustili, da bi naše padle junake za našo boljšo prihodnost potisnili v isti rang s krvniki bele garde in domobranstva, ki so se udinjali uničevalskemu okupatorju,« so zapisali borci 19. SNOUB Srečko Kosovel.

Podtajnik Bratuž na srečanju manjšinskih strank

Pobude SSk (v Aosti) glede pravic Slovencev

TRST — V Aosti se je pred dnevi sestal kordinacijski odbor manjšinskih strank evropske liste Federalismo. Predstavniki Union Valdotaine, Sardinske akcijske stranke, Slovenske skupnosti, Okcitanskega avtonomističnega gibanja, liste Südtirol, Zveze beneškega ljudstva in Južnega gibanja so razpravljali o sedanjem političnem trenutku in o vlogi manjšinskih in avtonomističnih sil. Valdostanski poslanec Luciano Caveri je orisal notranji italijanski položaj in vpliv, ki ga ima na probleme manjšinskih skupnostri. Zastopnik Slovenske skupnosti deželni podtajnik prof. Andrej Bratuž, je rečeno v tiskovnem poročilu, je v tej zvezi opozoril na stališče in zahteve slovenske manjšine. Podčrtal je sodelovanje slovenske stranke v procesu demokratizacije v Sloveniji in opozoril na evropske težnje nove slovenske oblasti in države.

Dvanajst deželnih svetovalcev Union Valdotaine je pred dnevi vložilo v deželnem svetu avtonomne dežele Doline Aoste predlog resolucije v korist pravičnega zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Razprava o dokumentu bo v ponedeljek. Kot poroča Slovenska skupnost v posebnem tiskovnem poročilu, podpisniki ugotavljajo, da italijanska ustavna načela o varstvu manjšin ostajajo za Slovence neuresničena, zlasti kar zadeva javno rabo slovenskega jezika v odnosih z oblastmi. Tudi sedanji vladni osnutek zaščitnega zakona vsebuje predloge, ki nižajo raven zaščite, ki jo predvidevajo ustavna načela in Londoski memorandum ter osimski sporazum. Zato svetovalci francosko govoreče manjšine v Aosti pozivajo deželni svet, naj poseže pri najvišjih državnih oblasteh in zahteva čim hitrejšo odobritev zaščitnega zakona, ki naj spoštuje ustavo in zagotovi pravico do rabe slovenskega jezika v odnosu z oblastmi na vsem ozemlju, kjer je manjšina zgodovinsko naseljena, ter uresniči duha mednarodnih obveznosti, ki jih je sprejela Italija.

Gre torej, ugotavlja Slovenska skupnost v tiskovnem poročilu, za nov sad sodelovanja in solidarnosti med manjšinami. Podoben dokument je pred časom predlagala tudi svetovalska skupina Južnotirolske ljudske stranke v deželnem svetu Tridentinske-Južne Tirolske.

Resolucijo o pravicah Slovencev v Italiji so vpisali na dnevni red zasedanja valdostanskega deželnega sveta, ki bo zasedal danes in jutri.

Piran: TV Ljubljana trdi da oddajnik ni nevaren

PIRAN — Občani, ki bivajo v okolici oddajnopodročnega centra Beli križ, ali se tam zadržujejo, niso izpostavljeni zdravju škodljivim vplivom elektromagnetnega sevanja z naše postojanke. To trdi direktor Oddajniki in zveze RTV Ljubljana Borut Ravnikar v izredno dolgem in izčrpnem odgovoru delegatom piranske občinske skupščine.

Če drugega ne, so bili piranski delegati lahko veseli vsaj zaradi dolžine, jasnosti in poglobljenega odgovora, ki so ga dobili od RTV (takih odgovorov pač ni veliko). Delegat ZSMS-LS je namreč že pred časom ponovno načel vprašanje, ki spravlja mnoge prebivalce Belega križa (in Pirana) v slabo voljo, saj mnogi menijo, da so oddajniki (predvsem 300-kw srednjevalovni oddajnik, ki ustvarja najmočnejše elektromagnetno polje) še zmeraj škodljivi za njihovo zdravje. Strokovnjaki RTV in Borut Ravnikar trdijo drugače. Navajajo, da velja po jugoslovanskih normah (ki so prepisane avstralske norme) za civilne osebe zgornja meja električne komponente polja 87 v/m. Delavci RTV so večkrat izmerili poljsko jakost v ograjenem prostoru belokriške antene, kjer je dosegala 13 v/m do 31 v/m, kar je izpod normativov. Ker pa zunaj antenske ograje poljska jakost hitro pada, je torej vpliv toliko manjši. Razumljivo pa je, da prihaja do raznih motečih pojavov večinoma tam, kjer so nekatere naprave (telefoni, radijski in drugi aparati) priključene na prostozračne ali improvizirane napeljave. Te motnje pa niso povezane z nevarnostjo za ljudi, zagotavlja Borut Ravnikar.

Klub poslancev ZSMS-LS je kljub takemu pomirjujočemu odgovoru menil, da bi o nevarnosti sevanja morali opomniti vsaj osebe, ki imajo pacemakerje (za uravnavanje delovanja srca), da bi morala posebna inšpekcija nadzirati oddajnikovo poljsko jakost in da bi se pravzaprav morali dogovoriti, kdo bo nadziral to področje radijskega in televizijskega oddajanja, saj je nemogoče, da bi RTV nadzirala samo sebe.

BORIS ŠULIGOJ

Ipavčev Vir ljubezni povezuje Evropo v pesmi in miru

SEŽANA — Moški zbor Illersberg iz Trsta in slovenski moški pevski zbor, sestavljen iz slovenskih pevcev dobre volje iz zamejstva in članov moškega pevskega zbora Divača, sta odšla na gostovanje v Budimpešto, Dunaj in Prago. Že dalj časa so se primorski pevci pod vodstvom Maria Dolenca, ki je 15 let pel v gledališču Verdi v Trstu, pripravljali za nastop z oratorijem »Vir ljubezni«, ki ga je napisal skladatelj Avgust Ipavec. Društvo »Glasba povezuje narode«, ki je bilo ustanovljeno na Dunaju, hoče s preko 400 nastopajočimi pevci in glasbenimi skupinami dokazati, da prav glasba povezuje narode.

Priznani duhovnik, glasbenik in dirigent Avgust Ipavec, ki je bil rojen 2. junija 1940 v Gorici, je dirigiral različnim zborom in orkestrom v Jugoslaviji in Avstriji ter pisal in izvajal oratorije in simfonije, skladbe za zbore, vokalne soliste in orkestre.

Oratorij na čast sv. Frančiška pa je napisal v letih 1981/82, za Frančiškov osemstoletni jubilej, na podlagi gradiva, ki ga je dobil s pomočjo bratov frančiškanov iz Assisija. Pri oratoriju Vir ljubezni sodelujejo pevske in glasbene skupine raznih dežel in narodov: filharmonični orkester in mešani zbor iz Budimpešte, učiteljski ženski zbor iz Prage, zbor dečkov iz Št. Floriana, moški zbor Illersberg iz Trsta ter omenjeni slovenski moški zbor pod vodstvom Maria Dolenca. Vsi nastopajoči se bodo zbrali danes na skupni vaji v Budimpešti ter se pripravljali na prvi nastop 28. septembra v tamkajšnji stolnici. V Budimpešti je koncert vključen v festival Bela Bartok, od tod pa jih bo pot peljala v cerkev sv. Štefana na Dunaju, kjer bodo naslednji dan peli v programu »Dneva sprave«. Na Dunaju bo tudi slavnostna večerja, na kateri bodo zapele posamezne skupine, ki sodelujejo pri oratoriju. Primorski pevci pa so Ipavcu pripravili presenečenje, kar pa naj ostane zaenkrat še skrivnost. Zadnji nastop bodo imeli 30. septembra v stolnici v Pragi, od koder se bodo vračali domov. V Budimpešto naj bi prišla tudi predsednik slovenske vlade Peterle ter kulturni minister Capuder. Sicer pa bo oratorij potekal pod pokroviteljstvom dunajskega župana H. Zilka in zunanjega ministra Mocka.

Izkušnja skladatelja Ipavca, da ob svojih glasbenih koncerti zbira pevce in glasbenike iz raznih strani in krajev, je pripeljala do tega, da so na Dunaju ustanovili društvo z imenom »Glasba povezuje narode«. Društvo je usmerilo svojo pozornost na nove razmere v vzhodni Evropi in hoče z Ipavčevim oratorijem Vir ljubezni dokazati prav to, kako glasba povezuje narode. To dokazuje, da lahko vsakdor na področju glasbe stori nekaj za boljši jutrišnji dan, za večje spoznavanje med narodi in za izpričevanje narodnega dostojanstva in kulture.

Primorci smo znani kot pevci in ljubitelji dobrega petja. Zato se ni čuditi, da bi marsikdo bil rad prisoten na tem koncertu, posebno na Dunaju. Zato bodo organizatorji poskrbeli tudi za avtobusne prevoze.

-OKS-

Nova knjiga Slovenska država Karantanija

KOPER — *V kavarni Loža v Kopru so v petek zvečer predstavili knjigo dr. Jožka Šavlija Slovenska država Karantanija. Knjigo, ki v povsem novi luči raziskuje zgodovino Slovencev v srednjem veku, so izdale koprska založba Lipa, založba Instutiones Veneti z Dunaja in Karantanija iz Ljubljane. Predstavitve se je udeležil tudi avtor knjige Jožko Šavli, Zatolminec, ki pa je iz družbenih in političnih ved doktoriral na Dunaju.*

Šavli je dejal, da njegova knjiga ni uperjena proti našim zgodovinarjem in njihovemu znanstvenemu delu, temveč proti ideološkemu predstavljanju naše zgodovine.

Avtor je prišel do povsem drugačnih zaključkov, ki so se do dandanes pojavljali v šolskih zgodovinskih knjigah, zgodovinopisju in javnem obveščanju, kjer se stalno ponavlja, da smo Slovenci »nezgodovinski« narod brez lastne državnosti, da smo narod »hlapcev in dekel«, kar je privedlo do slovenskega sindroma hlapčevstva.

I. U.

V Reziji in Kanalski dolini se stanje počasi izboljšuje

REZIJA — Stanje v Reziji in v ostalih občinah Kanalske doline in Karnije, ki jih je v noči med nedeljo in ponedeljkom prizadela prava vodna ujma, se je v teku včerajšnjega dne znatno izboljšalo. Vremenska ujma je v največji meri prizadela vas Solbico v Dolini Rezije, kjer so posledice vidne vsakomur. Del vaškega trga je zaradi hudega naliva naravnost popustil in se znižal, največ škode pa so v teh krajih, tako v zasebnih kot javnih poslopjih, utrpeli zaradi vode, ki je vdrla v stanovanja in lokale.

Neurje je hudo prizadelo tudi cestne povezave. Zemeljski usadi in plazovi so v veliki meri ohromili prometne zveze, na katerih pa se je že v teku včerajšnjega dne stanje znatno izboljšalo. Uslužbenci občinskih uprav in vojaško osebje so bili včeraj ves dan na delu, da bi odpravili posledice tega neurja. Pomagalo jim je tudi dokaj lepo, čeprav oblačno vreme. Električni tok, ki ga je neurje prekinilo, so že v teku ponedeljkovega večera ponovno vključili. Včeraj so ponovno usposobili tudi vodovodno mrežo, ki je ob tej priložnosti utrpela največjo škodo.

Predstavniki petih najbolj prizadetih občin Rezije in Kanalske doline so se včeraj že srečali z videmskih prefektom. Včeraj so se sestali tudi s predsednikom deželne uprave Adrianom Biasuttijem, sicer pa je tudi civilna zaščita že posegla za reševanje problemov, ki jih je povzročilo hudo neurje.

Le-to pa je prizadelo tudi Beneško Slovenijo. V največji meri sta ga »okusili« občini Sv. Lenart in Grmek, v tej pa predvsem Hlodič. Tudi v teh krajih so ceste precej poškodovane, največjo škodo pa beležijo na poljih, ki jih je ujma hudo prizadela in zaradi česar bodo krajani utrpeli znatne posledice.

Spričo nastalega stanja se tudi v teh krajih, kot v Reziji, nekaj premika. Napovedane so seje občinskih svetov in odborov, kjer nameravajo sprejeti, kot tudi v Kanalski dolini in Reziji, vrsto nujnih ukrepov, med katerimi tudi zahtevo po oklicanju stanja naravne nesreče za prizadeta področja, na osnovi česar bi ti kraji lahko bili deležni posebnih finančnih prispevkov.

ADRI06/5

ATH ADRIATHERM s.r.l.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053 - Telex 461105

UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT

REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

COMP03/1

computer house s.r.l.

IBM Pooblaščenec
Personal Computer

Osebni računalniki IBM
POS blagajniški terminali IBM

Telefonske napeljave ITALTEL TELEMATICA
PC AMSTRAD in OLIVETTI
Fax in kopirni stroji SHARP

TRŽIČ - Ul. Roma 19 - Tel. (0481) 411295
Fax (0481) 798488
Devin-Nabrežina - Tel. (040) 208924

Resolucija tržaškega občinskega sveta o povojnih deportacijah

Tržaško zgodovino naj preučujejo samo zgodovinarji in ne politiki

Medvojna in povojna tržaška dogajanja so bila in so še danes predmet političnih špekulacij, katerih žrtev smo bili hočeš nočeš vedno Slovenci oziroma vsi tisti, ki mislijo, da se mora to mesto rešiti spon preteklosti in zaživeti kot sodobno evropsko središče. Enostransko tolmačenje zgodovine je bilo vedno politično orožje nasprotnikov sožitja in pravic naše manjšine, zato je skrajni čas, da se z zgodovino ukvarjajo zgodovinarji, s politiko in javno upravo pa politiki. Od tukaj tudi skoraj soglasni predlog tržaškega občinskega sveta, naj rimska vlada spodbudi ustanovitev italijansko-jugoslovanske strokovne komisije za raziskovanje povojnih deportacij Italijanov s strani jugoslovanske vojske, o katerih je pred kratkim pisal tudi slovenski zgodovinar Tone Ferenc. Ta predlog sicer ni nov (med prvimi ga je pred leti iznesel tržaški zgodovinar Galliano Fogar), dejstvo, da ga je osvojil občinski svet, pa predstavlja pomemben politični dosežek, ki ga ne gre podcenjevati.

Odobrena resolucija, ki jo je predložila KD, je v svoji preambuli zelo omejena in pomanjkljiva. Za njene podpisnike se tragični tržaški dogodki začenjajo šele 1. maja 1945, v njej pa ni niti enkrat omenjena beseda fašizem, da ne govorimo o raznarodovalni politiki Mussolinijevega režima in o Rižarni. Maratonska razprava, ki se ja zavlekla pozno v noč (posegov LpT in MSI ne bomo omenjali), pa je bila znatno boljša od precej šibke vsebine resolucije. Upamo, da bo tudi to prispevalo k odkrivanju resnice in pripomoglo k odprtju jugoslovanskih in tudi italijanskih arhivov, ki so v glavnem še nedostopni strokovnjakom.

Razpravo je z utemeljitvijo resolucije uvedel načelnik svetovalcev KD Giuseppe Pangher, ki je podčrtal, da podpisniki dokumenta ne iščejo krivcev za tista dogajanja, še manj pa hočejo igrati vlogo javnega tožilca. Polemike o zgodovini, ki smo jih bili vajeni na Tržaškem, niso imele za cilj odkrivanje resnice, saj so jih mnogi izkoriščali v politične namene, zahteva po omenjeni komisiji pa se je rodila iz prepričanja, da so v Evropi v teku bistvene spremembe. »Danes imamo veliko priložnost, da skupno s sosedno Jugoslavijo, odkrijemo in razumemo marsikaj zanimivega«, je dodal Pangher, po katerem mora objektivno poznavanje in tolmačenje zgodovine predvsem prispevati, »da bodo sedanji časi res časi soočanja in sodelovanja med Italijani, Slovenci in Hrvati«. To je v bistvu osrednja misel, ki je prevevala posege vseh svetovalcev KD, posebno še predstavnice notranje levice Rosite Molinari, ki je govorila, da v zvezi s povojnimi deportacijami ni mogoče govoriti o kolektivnih odgovornostih slovenskega in hrvaškega naroda, temveč o krivdah določenih režimov ter tudi vojnega vzdušja.

Pokrajinski tajnik KPI Nico Costa je pozdravil predlog o ustanovitvi komisije italijanskih in jugoslovanskih zgodovinarjev, ki pa bi morala raziskovati obdobje od konca prve svetovne vojne vse do priključitve Trsta Italiji. Tragična tržaška leta se namreč začenjajo s fašizmom in z njegovo nasilno politiko do Slovencev in do Hrvatov, nadaljujejo se z nacizmom, Rižarno in z antifašistično vstajo tukajšnjih demokratov. Preveč je bilo demagoških izkrivljanj teh dogodkov, preveč prikritih resnic, med katere sodita tržaški kolaboracionizem in njegova aktivna vloga v Rižarni, ki jo »uradni Trst« še danes noče priznati, kot ne dovoljuje gradnje spomenika partizanom pri Sv. Ani ali dostojne ureditve openskega strelišča. KPI je bila vedno mnenja, da je treba zgodovino ločiti od politike. To velja tudi za fojbe, ki jih je nacionalistična in desničarska politika »izmaknil« resnim zgodovinarjem, je poudaril še Costa, ki je dodal, »da KPI že nekaj časa obravnava te dogodke pogumno in brez predsodkov«. Predsodke pa je opaziti v vladajočih krogih tega mesta, »ki še danes nočejo priznati tragične raznarodovalne vloge fašizma in tudi ne slovenske manjšine kot sestavni del te stvarnosti«. KPI vsekakor podpira ustanovitev te italijansko-jugoslovanske komisije v upanju, da bo nekaj prispevala za odkrivanje resnice.

Svetovalec PSI Agnelli je bil kot zgodovinar precej skeptičen o tej komisiji, medtem ko je po njegovem bistvene važnosti, da se enkrat za vselej odprejo vsi arhivi. Glede situacije v Vzhodni Evropi je dejal, da nasprotuje maščevanju in revanišizmu na račun komunistov, povojne deportacije Italijanov pa je treba uokviriti v vojno vzdušje, »čeprav ne gre pozabiti, da so bile odraz totalitarnega jugoslovanskega režima«. Gre vsekakor za grozodejstva proti človeštvu, sporočilo tržaškega občinskega sveta pa mora biti sporočilo miru in sprave, je dodal še Agnelli, ki je tudi izrazil prepričanje, da je bil Trst tako med fašizmom, kot med nacizmom in tudi v prvih povojnih letih vedno »žrtev dogajanj«. To velja po njegovem tudi za Rižarno, »s katero mesto nima nič skupnega, saj je zanjo odgovoren izključno nacizem«.

Zeleni Ghersina, ki je podprl resolucijo KD, je poudaril, da mora mesto gledati predvsem naprej, zgodovino pa je treba enkrat za vselej vzeti iz rok političnim špekulantom. Omenil je Rižarno (»o kateri ni nihče nikoli zahteval nobene strokovne komisije«) in delo pogumnih zgodovinarjev kot sta Tone Ferenc in Galliano Fogar.

Tudi svetovalec SSk Aleš Lokar je podprl ustanovitev mešane komisije zgodovinarjev, ta predlog je tudi sam večkrat javno iznesel, vsakič pa je naletel na gluha ušesa pristojnih teles. Kritiziral je vse tiste, ki špekulirajo z zgodovino in pozdravil pobude za narodno spravo v Sloveniji, ki so dosegle vrhunec na nedavni slovesnosti v Kočevskem Rogu, usodo italijanskih deportirancev pa je v nekaterih obrisih primerjal z usodo domobrancev, ki so jih zavezniki na Koroškem izročili novim jugoslovanskim oblastem. Na zgodovino pa je treba po Lokarjevem mnenju gledati objektivno in celovito, »pri čemer ne gre pozabiti, da so domobranci prisegli zvestobo Hitlerju«. Prav je, da se govori o povojnih deportirancih in da se odkrije vso resnico, pred tem pa je bil fašizem s svojo nasilno politiko ter z Gonarsom in z Rabom, istočasno tudi nacizem s svojimi uničevalnimi taborišči, »ne gre pa pozabiti in podcenjevati še dejstva, da sta fašizem in nacizem leta 1941 napadla Jugoslavijo«.

SANDOR TENCE

Sklep upravnega odbora tržaške IACP

Odslej višje najemnine za ljudska stanovanja

V ponedeljek zvečer je upravni svet tržaške ustanove za ljudska stanovanja IACP odobril povišek najemnin za ljudska stanovanja. S tem v zvezi je upravno vodstvo ustanove priredilo včeraj tiskovno konferenco, da bi javnosti predstavilo vzroke, ki so pripeljali do te odločitve.

Predsednik ustanove Emilio Terpin ter podpredsednik Zigrino sta prisotnim obrazložila, da je bilo povišanje najemnin neizbežno. IACP namerava denar, ki ga bo tako dobila, investirati za nujna popravila starih stavb, ki so v lasti ustanove. Predstavnika IACP sta pojasnila, da je spor s sindikati nastal zaradi višine poviška. Sindikati so namreč zahtevali, naj podražitev ne preseže meje šestih odstotkov, tako kot je predvideval sporazum, ki so ga sindikalne organizacije podpisale z deželno upravo. Predsednik Terpin pa je obrazložil, da ni v okrožnici, ki jih je poslala dežela upravam IACP, o tem dogovoru ne duha ne sluha, tako da je bilo vodstvo IACP primorano podražiti najemnine. Doslej so stanovalci povprečno plačevali 70 tisoč lir najemnine. Odslej pa bo povprečna stanarina IACP znašala 89 tisoč lir. Na ponedeljkovi seji upravnega sveta IACP so proti tej podražitvi glasovali samo predstavniki sindikatov in stanovalcev. Terpin je pojasnil, da so sindikati zahtevali preložitev seje. Dejal pa je, da vodstvo IACP ni pristalo na to zahtevo, ker »z odlašanjem ne bomo rešili vprašanja finančne sanacije IACP«.

Terpin je poudaril, da bi morali za tržaško IACP izdelati poseben načrt za popolno sanacijo podjetja. Menil je, da bi morala biti pri tem načrtu predvsem soudeležena deželna uprava. Terpin je pojasnil, da je v proračunu za leto 1989 14 milijard primanklaja ter da mora ustanova vsako leto plačevati bankam milijardo lir pasivnih obresti. »V takih razmerah seveda ustanova ne more izpolniti tistega socialnega poslanstva, zaradi katerega je bila ustanovljena,« je dejal Zigirino, ki je tudi pojasnil, da namerava vodstvo IACP izdelati povsem nov tip proračuna, da bi upravni svet lahko lažje nadzoroval finančno poslovanje podjetja. Nasploh pa namerava nova uprava začeti s popolnoma novim načinom dela, žačenši z lastnimi uslužbenci, ki bodo morali odslej žigosati svoj prihod na delo.

Predstavnika IACP sta potožila, da je stavbena imovina ustanove izjemno zanemarjena. Terpin je opozoril, da je tržaška IACP najstarejša tovrstna ustanova v Italiji. Ustanovljena je bila že leta 1902, prve hiše so oddali leta 1908. Že ta podatek kaže, da je dobršen del stavb IACP zastarelih. Tržaška IACP trenutno razpolaga s 14.221 stanovanji, 2842 stanovanj ima več kot petdeset let, 2988 stanovanj pa bi morali nujno popraviti in prenoviti.

Novi urniki urada za osebne izkaznice

Tržaška občina sporoča, da bo urad za osebne izkaznice v 2. nadstropju palače v Pasaži Costanzi 2 od 1. oktobra in vse do 30. aprila 1991 deloval po novem urniku, in sicer vsak delavnik od 8.30 do 10.30. V tem uradu bodo tudi izdajali osebne izkaznice po hitrem postopku, vendar le v zares nujnih primerih.

Običajni fašistični mazači spet na delu

Vandalski napad na spomenik Almi Vivodi

Spomenik miljski antifašistični borki Almi Vivoda na Ul. Pindemonte, ki je bil že tolikokrat tarča nestrpnosti črnih vandalov, je bil prejšnjo noč spet pomazan z nesramnimi fašističnimi simboli in gesli. Predsednik krajevne VZPI-ANPI Arturo Calabria je v telegramu tržaškemu prefektu, kvestorju, županu in predsedniku Pokrajine izrazil gnev vseh resničnih demokratov ob novem podlem dejanju in zahteval, naj se spomeniki naše zgodovine bolj učinkovito zastražijo. (Foto Magajna)

KD: Izkoristiti vse možnosti za turistični razvoj Trsta

Pred nekaj meseci so v okviru pokrajinskega vodstva Krščanske demokracije ustanovili tudi posebno komisijo, ki se ukvarja z načrtovanjem turističnega razvoja tržaške pokrajine, včeraj pa so javnosti predstavili svoj prvi projekt s tega področja.

V okviru pokrajinske KD je za turistični sektor zadolžen Daniele Damele, ki je v predstavitvi tega dokumenta poudaril, da KD ne namerava izumljati nekaj novega na področju turizma, da pa hoče s tem dokumentom vzbuditi pozornost predvsem pri drugih političnih partnerjih na Tržaškem, da bi turizem le dobil pomembnejšo vlogo kot dolsej.

Sam dokument prinaša nekaj ugotovitev o splošnem gospodarskem stanju v Trstu, kjer po mnenju KD tudi zaradi specifične vloge mesta kot pristanišča, trgovskega središča in geografske lege ob meji turizem lahko dobi posebno mesto. Seveda pa pri tem ni mišljena klasična oblika turizma. Trst zaradi pomanjkanja primernih plaž nikakor ne more pričakovati množičnega turizma, zato pa po mnenju KD lahko razvije druge oblike turizma.

Med temi sta posebej navedena kongresni in kulturni turizem, ki naj bi imela po mnenju KD precejšnje možnosti. Te možnosti naj bi izvirale predvsem zaradi vse večjega pomena, ki ga Trst dobiva kot znanstveno-raziskovalno središče, na kulturnem področju pa je prizorišče številnih razstav, glasbenih in gledaliških prireditev.

Toda zaradi svojega pristanišča naj bi imel Trst velike razvojne možnosti predvsem na področju organizacije ladijskih križarjenj, kot tudi trajektnih povezav s pristanišči v Grčiji in Turčiji. Te storitve naj bi koristili predvsem turisti iz Avstrije in Nemčije, ki se zdaj v glavnem vkrcavajo v Benetkah, Anconi ali pa na Reki. Cilj turističnih delavcev naj bi bil prav v tem, da vsaj del teh turistov pritegne v Trst, odkoder bi nato nadaljevali svojo pot.

Drugo veliko možnost pa vidijo pri KD tudi v navtičnem turizmu. Pri tem opozarjajo, da je bilo v zvezi s tem narejenih že mnogo načrtov, do uresničitve pa ni prišlo. Pri razvoju navtičnega turizma pa ne gre le za izgradnjo ustreznih pristaniških infrastruktur, temveč predvsem še za komplementarno ponudbo, kot so primerne hotelske storitve, trgovski lokali, objekti za vzdrževanje plovil kot tudi bazeni in telovadnice.

Da bi turizem dobil pomembnejšo vlogo, pa si KD prizadeva za drugačno in razširejeno vlogo Letoviščarske ustanove, ki naj bi dobila več pristojnosti na celotnem pokrajinskem področju, večjo »politično težo« pa naj bi razvoju turizma dala tudi ustanovitev posebnega medodborniškega posvetovalnega organa, ki bi ga vodil deželni odbornik za turizem, v njem pa naj bi sodelovali še predstavniki z drugih področij in ustanov, ki bi lahko dale svoj delež k razvoju turizma.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1990-91

Ivan Cankar: Hlapci, drama, režija Boris Kobal
David Pownall: Mojstrska lekcija, komedija, režija Mario Uršič
Federico Garcia Lorca: Kaj pravijo rože, pesnitev s petjem in plesom, režija Meta Hočevar
Eugene O'Neill: Dolgega dne potovanje v noč, drama, režija Dušan Jovanovič
Campanile, Fo, Sciascia: Triptih, komične enodejanke
Niccolò Machiavelli: Mandragola, komedija, gostovanje PDG Nova Gorica
Alexandre Dumas: Pokvarjenec ali Lepota in moč, zgodovinska komedija, gostovanje SLG Celje

Vpisovanje abonentov, vsak dan, razen nedelje, od 10. do 14. in od 17. do 19. ure pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4.

menjalnica

25. 9. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1166,65	1140.—
Nemška marka	748,19	740.—
Francoski frank	223,36	220.—
Holandski florint	663,81	655.—
Belgijski frank	36,363	35.—
Funt šterling	2208.—	2160.—
Irski šterling	2007,60	1970.—
Danska krona	196.—	191.—
Grška drahma	7,614	7.—
Kanadski dolar	1015,80	980.—

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	8,522	8.—
Švicarski frank	899,79	885.—
Avstrijski šiling	106,325	104,50
Norveška krona	193,10	189.—
Švedska krona	203,48	199.—
Portugalski eskudo	8,425	7.—
Španska peseta	11,928	11.—
Avstralski dolar	969,20	900.—
Jugoslov. dinar	—	100.—
ECU	1548,90	—

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Skrb nabrežinske godbe za pomladitev ansambla

Poznavalci že vrsto let uvrščajo Godbeno društvo Nabrežina med najdejavnejše kulturne organizacije v devinsko-nabrežinski občini.

Nabrežinska godba se lahko pohvali z nadpovprečnim številom mladih glasbenikov, večina le-teh je umetniško dozorela v glasbeni šoli godbe. Glasbene tečaje trenutno obiskuje osem učencev. Učitelj je domačin Sergio Gratton. »Naš namen je,« nam je povedal, »da bi privabili čimveč mladih v naše vrste. Oktobra bomo ponovno začeli z lekcijami v glasbeni šoli. Upam, da se bo še kdo prijavil. Sicer pa bomo po šolah naše občine priredili akcijo, da bi čimveč mladih seznanili z našo dejavnostjo. Naj povem, da tečajnike učiva jaz in Davide Sinigoi, če bo potreba, pa nam bo pomagal še Zoran Lupinc.« Glasbeno izpopolnjevanje pa ni domena samih novincev. Avgusta se je sedem nabrežinskih godbenikov udeležilo študijskega tabora, ki ga je v Ankaranu priredila Zveza pihalnih orkestrov Slovenije. Gratton pa je sodeloval na tečaju za kapelnike, ki ga je v Vidmu organizirala italijanska zveza godbenih društev ANBIMA.

Predsednik godbe Karlo Gabrovec nam je obrazložil, da je trenutno glavni cilj društva kvalitetna rast ansambla. »Dejstvo, da lahko računamo na sorazmerno veliko izšolanih mladih glasbenikov, nam odpira neslutene možnosti za umetniško napredovanje godbe. Zaradi tega smo krepko prenovili naš repertoar, s katerim se bomo predstavili na tradicionalnem božičnem koncertu.« Godbeniki že nekaj časa intenzivno vadijo na ta nastop. Kapelnik Stanko Mislej in njegov pomočnik Gratton se trudita, da bi ansambel osvojil vse prvine glasbene izraznosti.

Gabrovec nam je povedal, da je imela godba v letošnji sezoni, od aprila do septembra, več kot petindvajset nastopov. »Ob tej priložnosti,« je dejal Gabrovec, »bi se rad zahvalil vsem našim članom, še posebej najmlajšim, ki so se skozi vso sezono vzorno potrudili za dobrobit našega društva.«

Pred nedavnim se je nabrežinska godba včlanila v zvezo italijanskih godbenih društev ANBIMA ter (v okviru ZSKD) v organizacijo ARCI. »Upam,« je dejala tajnica godbenega društva Marijana Golemac, »da nam bo članstvo v teh organizacijah odprlo možnost za uveljavitev našega ansambla v širšem prostoru. Včasih je koristno, da človek pogleda čez plot, kaj se dogaja po svetu.«

Vsakdo, ki bi se rad včlanil v godbeno društvo, lahko telefonira predsedniku Karlu Gabrovecu (tel. 200897) ali Sergiju Grattonu (200554). (w)

Od danes posvet na mednarodni ravni o naravi in znanosti

Kakih dvajset poročevalcev - filozofov znanosti, fizikov, kemikov, biologov, kibernetikov - se bo udeležilo mednarodnega znanstvenega posveta, ki bo od danes do petka na Tržaški univerzi z naslovom "Konceptualni instrumenti za razumevanje narave". Na posvetu, ki se bo odvijal v novi konferenčni dvorani znanstvene fakultete, bodo analizirali, kot piše v vabilu na posvet, "kulturne ključe in znanstvene modele, s katerimi se danes raziskujejo najbolj očarljivi teritoriji narave: kvantistična mehanika, organizacija bioloških struktur, ekosistemi, kozmologija, teorija informacije".

Poročila (v angleščini) bodo imeli znani strokovnjaki, ki že leta delujejo v Trstu (Daniele Amati, Antonio Borsellino, Giancarlo Ghirardi, Margherita Hack, Giuseppe Longo), ter znanstveniki in raziskovalci iz prestižnih italijanskih in tujih inštitutov. Med drugimi bodo na tržaškem posvetu govorili Giuliano Toraldo di Francia (Firence), Carlo Bernardini (Rim), Alfonso Maria Liquori (Benetke), Daniele Parisi (Rim), Arthur J. Miller (Cambridge), Herman Haken (Stuttgart), Vladimir Keilis-Borok (Moskva), Alberto Munari (Ženeva) in Valentino Braitenberg (Tübingen).

Včeraj sestanek na Prefekturi

Grenki dnevi novih albanskih pribežnikov

Albanski ubežniki, ki prihajajo v Trst s trajektom "Palladio", predstavljajo za naše mesto vedno večji problem. Včeraj se je zato na Prefekturi sestal Pokrajinski odbor za javni red, ki mu načeluje vladni komisar De Felice, prisotni pa so bili tržaški župan Richetti, deželna odbornica za skrbstvo Paolina Lamberti, pokrajinski in občinski odborniki ter predstavniki karabinjerjev, policije, finančnih stražnikov in pristaniškega poveljstva.

Prihod Albancev bo očitno belil glave upraviteljev, saj jih je doslej prišlo v Trst 140, pričakujejo pa še naknadnih 50 oseb, ki bodo prišle k nam v kratkem. Albanci prihajajo v naše mesto s potnim listom in regularnim potrdilom veleposlaništva, vendar je njihov dejanski status status ubežnika. V Italijo prihajajo z upanjem po boljšem življenju, čaka pa jih vrsta nevšečnosti. Oblasti jih sprejmejo na podlagi zakona Martelli in dodelijo vsakemu 25.000 tisoč lir dnevno. Vsoto lahko izplačujejo 45 dni, nakar morajo Albanci sami poskrbeti zase, kar je seveda izjemno težko. Vsekakor so tudi ti stroški precejšnji, saj porabijo za štiričlansko družino v 45 dneh tri milijone lir. Podpora je dovoljšnja, vendar se stiska prične po zapadlem roku, ker je za večino prišlekov delo fata morgana. Kot so ugotovili na včerajšnjem sestanku, pa se problemi ne zaključijo pri podpori. Še hujše je vprašanje strehe nad glavo, saj v Trstu ni dovolj prostorov (stanovanj, hotelov, domov) tako, da se sama občinska uprava znajde pred nelahkimi dilemami. Sodelovanje raznih teles je torej nujno, ostaja pa dejstvo, da se pribeglim Albancem kaj kmalu sanja o lepši bodočnosti razkrije kot prevara.

Dolga zgodba o odnosih oblasti do Slovencev in njihovih upravičenih zahtev

Gradnja električnega daljnovoda pri Trebčah je postala po petih letih ponovno aktualna

Primorski dnevnik je dne 19. marca 1985 objavil pismo Davida Malalana, v katerem pisec protestira zaradi ravnanja podjetja ENEL in nato še zaradi skrajne neprijaznosti uslužbenca "z belim ovratnikom".

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Trebenca, za kroniko Lucijan in David Malalan, sta zapazila, kako že več dni delavci opravljajo meritve v bližini vasi. Svoje priprave so uslužbenci podjetja ENEL postavljali severovzhodno od vasi in sicer v neposredni bližini hiš. Niso se veliko menili za last parcel in so pridno merili kar po privatnih zemljiščih. Malalana sta počakala in ko sta videla delavca na sosedovi vrtači, sta se jima približala. Ko sta jima povedala, da ne moreta opravljati zemljemerskih del na zasebnih zemljiščih brez dovoljenj, sta delavca zamomljala, da ničesar ne vesta. Pozneje je prišel še tretji uslužbenec, ki je bil nekoliko bolj zaskrbljen in se je zdel po činu višji. Odgovoril je, da delajo za državno podjetje ENEL in da zato ne potrebujejo nobenega dovoljenja. Diskusija se je zaostrila in se zaključila tako, da je delavec dokaj grobo poslal oba Malalana nekam...

Na tak način so Trebenci izvedeli, da namerava podjetje ENEL napeljati v bližini vasi električni daljnovod visoke napetosti; šlo pa naj bi že za tretji daljnovod v bližini vasi. Stvar se seveda ni zaključila pri sporu z delavci, ampak je takoj zadobila širše politične razsežnosti. Zbrale so se vse trebenske vaške organizacije in sklenile, da nekaj ukrenejo. Ljudi je motilo več stvari: prvič to, da jih ni nihče obvestil; drugič, da so se uslužbenci vedli na tujih zemljiščih kot doma; tretjič so vaščani osporavali samemu načrtu daljnovoda. Skupina Trebencev je šla v delegaciji k deželnemu vodstvu ENEL in tam naletela na dodatna razočaranja. Funkcionarij so namreč predstavnikom vasi povedali, da so pristojni organi in ustanove že sprejeli načrt daljnovoda in da so zato pričeli z deli. Trebenci so bili seveda zelo hudi in užaljeni, saj so jih oblasti postavile pred izvršeno dejstvo. Ponovno so se zbrali in napisali protestno peticijo. V njej so ugotovili, da bo daljnovod močno omejil bodoči razvoj vasi in so zato zahtevali, naj ga premaknejo proti neobljudenem pasu, ki teče med vasjo in državno mejo. Hudovali pa so se tudi zato, ker je podjetje ENEL že ponujalo odškodnine, za kriterije pri določanju vsote pa niso nobenega vprašali, niti niso dali nobenih zagotovil, ampak so očitno računali le na dobro voljo, ali bolje "naivnost", posameznikov. Peticijo je podpisalo šest vaških organizacij, poslali pa so jo enajstim državnim ustanovam in njihovim predstavnikom. Potem se je vsa afera polegla. Prekinili so z deli, zemljemercev ni bilo več na spregled in tudi predstavniki ENEL in ustanov se niso več oglasili. Na obzorju se je nakazal drugi in večji problem: lokacija svetlobnega pospeševalnika.

Pred nekaj dnevi (to je pet let po prvi protestni akciji) pa so morali vaščani ponovno spregovoriti o daljnovodu. Družba ENEL tokrat ni več poslala zemljemercev, ampak so njeni predstavniki obvestili zastopnike vaških organizacij, da nameravajo ponovno pričeti z deli. Prvotni načrt so sicer nekoliko popravili in premaknili traso daljnovoda za kakih dvajset metrov. Malenkosten premik seveda ne zadovljuje Trebencev in zato so se ponovno zbrali in sklenili, da bodo dvignili svoj glas. Postavili so nekatere jasne zahteve in jih poslali oblastem. Vaške organizacije, katerim se je pridružila še Kmečka zveza, ne nasprotujejo gradnji daljnovoda, vendar hočejo, da se trasa korenito premakne. Drogove in žice naj bi postavili preko plinovoda (v smeri proti državni meji), kar bi razbremenilo vas. Organizacije namreč pravijo, da bi električni daljnovod omejeval razvoj Trebč, ki so že itak v pravem "primežu". Jugozahodno od vasi teče namreč nova avtocesta, severozahodno pa sta že dva daljnovoda, nova struktura bi tako dejansko zamejila Trebče in zakoličila bodočnost vasi. Vaščani se sklicujejo tudi na elektromagnetsko žarčenje, ki prav gotovo ne koristi. Skratka, Trebenci so proti temu, da bi jim tik ob vasi tekle nove žice, preko njih pa električni tok z visoko napetostjo. Problem je torej ponovno odprt.

Podjetje ENEL se sedaj sklicuje na stroške, saj pravijo, da bi sprememba trase zahtevala postavitev močnejših drogov (zaradi ostre preusmeritve), kar bi pomenilo dražja dela. Vaščani pa upravičeno trdijo, da nekaj več stroškov ne bi smelo pomeniti nerešljivega problema, saj gre za ozemlje, ki so ga že itak drastično spremenili z raznimi gradnjami in to prav gotovo ne v korist vasi. Od Trebencev je nemogoče zahtevati še nadaljnje žrtve... Vsekakor se bodo morale o vsej zadevi izreči tudi pristojne oblasti in upati je, da bodo odgovorni upoštevali želje in zahteve prizadetega prebivalstva, tokrat bolj kot so jih v preteklosti.

(am)

Danes končno prva seja komisije za vprašanja slovenske šole v F-JK

Danes se bo končno sestala komisija za vprašanja slovenske šole v Furlaniji-Julijski krajini. Njeni člani, ki so bili sicer izvoljeni že pred šestimi meseci (točneje 5. aprila), so končno prejeli od deželnega šolskega skrbnika uradno imenovanje, istočasno pa tudi na prvo sejo komisije, ki bo, kot rečeno, danes popoldne.

Sv. Mihael v Zgoniku

V Zgoniku bodo v soboto, 29. septembra, praznovali vaškega patrona. Kot sporoča uprava Občine Zgonik, tega dne ne bodo delovali občinski uradi, občinski otroški vrtci in nekatere občinske službe, točneje služba za prevoz učencev, šolska kuhinja, čiščenje po šolah ter delavska in smetarska služba.

Trgatev je v polnem teku Obeta se dokaj dobra letina

Tudi v naših krajih je v teh dneh v polnem teku trgatev, ki jo sicer od časa do časa moti le slabo in deževno vreme. V dolinski občini so vinogradniki v glavnem že opravili vsakoletni posel, kar velja deloma tudi za Križ, kjer je Mario Magajna posnel gornjo fotografijo, Prosek, Kontovel in Nabrežino, v repentabrski in v zgoniški občini pa se bo trgatev odvijala v prihodnjih dneh. Letos se skoraj povsod obeta precej dobra in bogata vinska letina.

Zdrava prehrana otrok v boju proti boleznim srca in ožilja

V Trstu so včeraj predstavili program posegov, ki jih je Koordinacija pediatričnih posvetovalnic KZE pripravila na področju uvajanja zdrave prehrane že v najzgodnejši predšolski dobi. Delo je koordiniral direktor kardiološkega oddelka v otroški bolnišnici Burlo Garofolo, eksperimentalno pa bodo ta program začeli uvajati že v nekaterih vrtcih in jaslih.

Na predstavitvi tega programa je dr. Fonda poudaril pomen preventive pri preprečevanju bolezni srca in ožilja, pri čemer je še posebej omenil zdrav način prehrane. Zdrava prehrana naj bi bila še posebej važna že v najzgodnejši otroški dobi tudi zato, ker je Trst zaradi svoje gospodarske stvarnosti še posebej podvržen srčnim obolenjem.

Da bi program čim bolje zaživel v praksi, pa je predvidena tudi cela vrsta srečanj z osebjem šolskih kuhinj, da bi preverili dosedanje načine prehrane in se dogovorili za potrebne spremembe. Ob tem pa je Fonda poudaril tudi pomen staršev, ki bodo morali po zdravnikovem mnenju v marsičem spremeniti svoje prehranjevalne navade, da bi svojim otrokom omogočili tak način prehrane, ki bi predstavljala prvi ščit pred boleznimi srca in ožilja.

Študentom bo omogočeno dodatno izobraževanje in raziskovanje

Dogovor Univerze z Aeritalio

Tržaška univerza in Aeritalia sta včeraj podpisala konvencijo o sodelovanju na različnih področjih, zadeva pa predvsem dopolnilno izobraževanje in raziskovanje na področju letalstva, vesolja, elektronike, telekomunikacij, informatike, matematike, fizike in družbenih ved.

Sporazum o sodelovanju je bil mogoč tudi zaradi protokola, ki ga je s tržaško univerzo podpisal Intersind iz Trsta, zadeva pa oblike sodelovanja med državnimi podjetji in tržaško univerzitetno stvarnostjo in ki naj bi študentom omogočile sodobnejše izobraževanje in tudi aplikativne raziskave. Kot je poudaril rektor Borusso, predstavlja uresničitev sodelovanja z Aeritalio za Univerzo dodatno utrditev plodnih stikov s tukajšnjo družbeno in gospodarsko stvarnostjo.

V Trstu vsedržavni kongres anarhistov

Od petka do nedelje bo v Trstu v dvorani gledališča v Ul. dei Fabbri 2 kongres Vsedržavne zveze italijanskih anarhistov. Prireditelj (tržaško anarhistično združenje Germinal) napoveduje navzočnost približno sto delegatov iz Zahodne in Vzhodne Evrope, ki bodo sodelovali tudi na petkovi okrogli mizi na temo »Militarizem in kriza v Perzijskem zalivu«. Na tem srečanju bodo sodelovali tudi predstavniki antimilitarističnih gibanj iz raznih italijanskih mest. Politična izhodišča za tržaški kongres so predstavili na nedavnem zasedanju Vsedržavne zveze anarhistov. V Trstu bo tekla beseda o velikih političnih spremembah na Vzhodu, o vprašanju človekovih pravic in rasizma ter tudi o vlogi anarhističnih gibanj v raznih evropskih državah.

Amnesty International za pravice v Šrilanki

Tržaške skupine Amnesty International so v zadnjem času zaposlene predvsem s kampanjo proti kršenju človekovih pravic v Šrilanki. Po trditvah te organizacije naj bi v Šrilanki prihajalo do množičnih pobojev brez sodnih procesov, izginotij oseb, številnih primerov nečloveškega mučenja zapornikov, ki naj bi v zaporih zaradi tega tudi umirali, brez obtožbe in procesov pa naj bi v zaporih končalo na tisoče ljudi.

Kot navaja Amnesty International, so za te kršitve krive varnostne sile Šrilanke, mirovni kontingent indijske vojske in tudi opozicijske skupine Tamil. Tržaški aktivisti Amnesty International proti tem kršitvam organizirajo okrogle mize in zbirajo podpise, posvetovali pa se bodo tudi z nekaterimi odvetniki in univerzitetnimi profesorji, da bi tudi oni posegli proti šrilanškim oblastem.

Tombesi v Rimu zaradi carinikov

Včeraj sta se na finančnem ministrstvu v Rimu srečala podtajnik finančnega ministra posl. Stefano De Luca in predsednik Tržaške trgovinske zbornice Giorgio Tombesi, da bi se razgovarjala o položaju, ki je nastal na mejnih prehodih zaradi bele stavke carinikov.

Podtajnik De Luca je Tombesiju zagotovil, da se po številnih srečanjih s sindikalnimi predstavniki carinikov položaj počasi rešuje. Medtem ko postajajo carinske storitve normalne, bodo vnesli v zakon, o katerem sedaj razpravljajo v poslanski zbornici, nekatere pomembne popravke. Upoštevali bodo namreč vrsto zahtev carinikov, čeprav ne bodo spremenili osnovnih izhodišč zakona o carinskem oddelku.

Ministrski predstavnik je nato spregovoril tudi o specifičnem položaju tovornega postajališča pri Fernetičih in zagotovil Tombesiju, da se bo tudi tam položaj v doglednem času normaliziral. Ministrstvo je namreč izdalo okrožnico, v kateri je rečeno, naj pospešijo kontrole in izdajo dovoljenja za promet s tujino. Cilj je, da bi se položaj najhitreje razpletel in da bi promet s tujino ne utrpel dodatne škode.

Svatba se je zaključila z množičnim pretepom

Za ritosrbneže je vsaka priložnost dobra za prepir, tudi ohcet. To je prišlo do izraza na množičnem pretepu, ki se je vnel preteklo soboto popoldne v gostilni Ex Moro v Ul. Oliva 35 v Trstu, kjer so bili zbrani svatje na poročnem obedu. Očitno je kdo povedal kakšno besedo preveč, marsikdo pa je tudi kaj preveč popil, tako da se je prerekanje v hipu sprevrglo v prerivanje in nazadnje v pretep, ki ga je ustavil šele prihod policije. V središču pozornosti sta tako rekoč vseskozi ostala novoporočenca, saj so se v sporu spopadli na eni strani pristaši neveste, na drugi pa pristaši moža.

Obračun prepira je bil dokaj težak, saj je v njem bilo nekaj ranjenih, drugi pa se bodo morali zagovarjati pred sodnikom. K zdravniški pomoči so se morali zateči trije moški in ena ženska, na tržaški preturi pa je bilo prijavljenih pod obtožbo prepira v obtežilnih okoliščinah petero svatov, in sicer: 46-letni Claudio, 25-letni Roberto in 19-letni Walter Lumiani iz Ul Alpi Giulie 19, 30-letni Stefano Danza iz Ul. Molino a vento 47 in 29-letni Fabio Mazzucca iz Ul. Moreri 58. Da je šlo za posebno prepirljive svate, pove že dejstvo, da je policija že med poročnim obredom na tržaškem županstvu pregledala kakih dvajset izmed njih, ki so ji pač bili že znani, ter pri šestih našla nože in jih prijavila sodnim oblastem zaradi posesti orožja.

■ **Neznani tatovi so v noči na torek vlomili v dva bara** v Trstu, a so se v obeh primerih morali zadovoljiti z dokaj skromnim plenom. Vlomili so v bar Rich v Ul. Santi Martiri 18, kjer so se polastili neznane količine drobiža ter si privoščili »zakusko«, ter v bar v Ul. Sansovino 6, kjer so hudo razdejali lokal in iz njega odnesli približno 50 tisoč lir v gotovini. Oba vloma sta včeraj zjutraj policiji prijavila prizadeta upravitelja barov, in sicer 35-letna Annamaria Madotto iz Ul. Moreri 12 odnosno 57-letni Raffaele Noto iz Ul. De Valentinis 29.

†

Za vedno nas je zapustila naša draga

Alojzija Zobec por. Švara

Pogreb drage pokojnice bo danes, 26. t. m., ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo mož, sinova, snahe in vnuki.

Trst, Milje, 26. septembra 1990

Ob izgubi drage mame izreka Dezideriju Švari in družini iskreno sožalje družina Pahor.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila

Tatiana Dugulin por. Skrinjar

Žalostno vest sporočajo mož Rudi, otroka Iztok in Lara, tašča Ivanka, teta Ernesta ter ostalo sorodstvo.

Pogreb bo danes, 26. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Trst, 26. septembra 1990

Ob prerani izgubi predrage Tanje izrekajo Mara, Bobo in Borut Jogan vsem svojcem najgloblje sožalje.

Iskreno sožalje izrekajo tudi ostali Joganovi.

Žalovanju se pridružuje Nadja Ivančič z družino.

Ob težki izgubi drage žene izreka možu Rudiju, otrokoma in svojcem iskreno sožalje

uprava Primorskega dnevnika

Predsednik Avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine, Adriano Biasutti in odborniki se globoko ganjeni pridružujejo žalovanju družine ob prerani izgubi

RENATE DABINOVICH
por. LENARDUZZI

odvetnice Dežele

gledališča

ROSSETTI
Gledališča sezona 1990/91 - Začetek sezone bo 6. novembra s Pirandellovim HENRIKOM IV. v interpretaciji G. Bosettija.

VERDI
Simfonična sezona 1990/91 - Pri blagajni gledališča Verdi je v teku vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih. Urnik: od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Simfonična sezona 1990/91 - Nocoj ob 20. uri (red F) šesta ponovitev baleta v izvedbi baletne skupine BALLETS DE MONTE CARLO. Na sporedu skladbe Mahlerja, Shoenberga in Stravinskega. Dirigent David Garforth, pri klavirju Natascia Kersevan; igra orkester gledališča Verdi. Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča.

LA CONTRADA - Gledališče Cristallo
Pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev.

Gledališče na cesti
Danes, 26. t. m., od 17.30 do 19. ure bo v Drevoredu XX. septembra na pobudo združenja »Nuovo Acquedotto« predstava, na kateri bodo sodelovali rokohitrc Santosh Doliman, pevec Pierpaolo Di Giusto in mima Maurizio Silvestri in Elena Vesnaver.

koncerti

Repentabrska cerkev
V nedeljo, 30. t. m., ob 18. uri bo v repentabrski cerkvi tretji glasbeni popoldan stare in sodobne glasbe, ki jih prireja GALLUS CONSORT v sodelovanju s tržaškim deželnim sedežem RAI in Pokrajino Trst. Na sporedu koncert IRENE PAHOR (viola da gamba) in DINE SLAMA (čembalo). Koncert nosi naslov "Viola da gamba skozi stoletja".

Glasbeni september
Jutri, 27. t. m., ob 20.30 bo v evangeličanski luteranski cerkvi na Trgu Panfili nastop skupine CONTEMPO ENSEMBLE iz Benetk, ki raziskuje sodobno glasbo z elektronskimi tehnikami.

razstave

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, **v Muzeju Revoltella** »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-13.00, ob četrtkih in petkih 10.00-22.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, **v bivšem anglikanskem templju** pa je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V občinski razstavni dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

Na gradu sv. Justa bo razstava ruskega slikarja, kostumista in designerja Ertèja odprta do konca septembra. Urnik: od 10. do 19. ure.

V galeriji Cartesius je do 3. oktobra na ogled razstava slikarja GIOVANNIJA DUIŽA.

V pritličnih prostorih TKB v Ul. F. Filzi 10 je na ogled razstava akvarelov JOŽETA ŠAJNA.

V galeriji Rettori Tribbio 2 bo do 12. oktobra na ogled retrospektivna razstava slikarja DYALMA STULTUSA.

Grad sv. Justa (Bastione fiorito) - Na gradu bo do 14. oktobra na ogled antološka razstava del slikarja SANTA TOMAINA po rodu iz Kalabrije. Na ogled je tudi skupinska razstava slikarjev in kiparjev E. Cafiera, F. Ferzinija, G. Granerisa in R. Tigellija. Urnik vsak dan od 10. do 13. in od 15. do 18. ure.

V Miramarskem parku (Konjušnica) je odprta razstava risb na platnu slikarke MIELE REINA. Slike se nanašajo na obdobje 1956 - 1961, v **galeriji Torbandena** pa razstava risb na papirju iz istega obdobja. Razstavi bosta na ogled do konca oktobra po sledečem urniku: v Miramarskem parku vsak dan od 10. do 18. ure; v galeriji Torbandena vsak dan od 10. do 13. ter od 16. do 20. ure, ob praznikih samo zjutraj.

kino

ARISTON - 17.45, 22.15 **Quei bravi ragazzi**, r. Martin Scorsese, i. Robert De Niro.
EXCELSIOR - 16.00, 22.15 **Pretty Woman**, r. Garry Marshall.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 22.00 **L'africana**, r. Margarethe Von Trotta, i. Stefania Sandrelli.
NAZIONALE I - 16.15, 22.15 **Sotto shock**, r. We Craven, □
NAZIONALE II - 16.15, 22.00 **Altri piaceri particolari**, □□
NAZIONALE III - 16.30, 22.15 **Cattive compagnie**, i. Rob Lowe, □
NAZIONALE IV - 16.15, 22.15 **Ragazzi fuori**, r. Marco Risi, □
GRATTACIELO - 16.30, 22.15 **Ritorno al futuro parte III**, r. R. Zemeckis, i. M. J. Fox.
MIGNON - 17.00, 22.15 **Ancora 48 ore**, i. Eddie Murphy.
EDEN - 15.30, 22.00 **Tutti vizi di mia moglie**, porn., □□
CAPITOL - 17.00, 22.00 **Johnny il bello**, Mickey Rouke.
LUMIERE - 17.00, 22.15 **Le porte girevoli**, kom.
ALCIONE - 17.00, 22.15 **House party**, kom.
RADIO - 17.00, 21.30 **La scuola dei piaceri proibiti**, □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

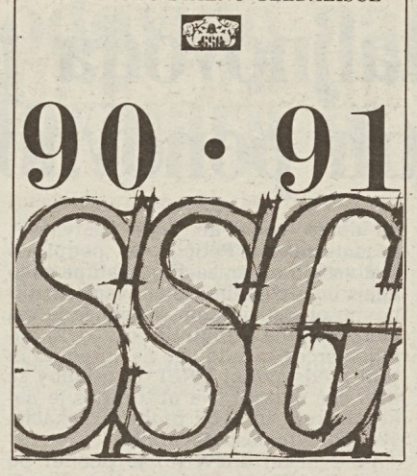

razna obvestila

Društvo kardiopatikov Sweet Heart - Dolce Cuore Trst naznanja, da poteka tečaj telovadbe za kardiopatike. Vpišejo se lahko bivajoči v občinah: Devin-Nabrežina, Repentabor, Zgonik, Dolina in bivajoči v okoliških vaseh Bazovica, Padriče, Trebče, Občine, Prosek, Kontovel in Križ. Vpisovanje v tajništvu društva, Ul. Massimo D'Azeglio 21/c, tel. 724646, ob ponedeljkih in četrtkih od 9.30 do 11.30, ali telefonsko pri g. Luigiju Padovanu, tel. 211463, v večernih urah.

Jesen skozi gib: od 2. do 6. oktobra t. l. plesni seminar za vzgojitelje, mentorje otroških skupin, kulturne delavce... Vodja Igor Jelen iz Studia za ples iz Celja. Povezava likovne, gibalne, plesne dejavnosti, videoposnetki, ogled plesne predstave Soba 3-6-6. Informacije in prijave: ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767303, od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure ter od 16. do 18. ure.

Jesen skozi gib: plesne delavnice za otroke. Vsako soboto popoldne od 13. oktobra do 24. novembra 1990. Vodi Igor Jelen - Studio za ples iz Celja. I. delavnica - starost od 6. do 8. leta, II. delavnica - starost od 9. do 12. leta ter III. delavnica - starost od 13. do 18. leta (plesni trening in jazz balet). Informacije in prijave: ZSKD - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767303, od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure ter od 16. do 18. ure.

Sklad Mitja Čuk prireja tudi letos popoldanske lekcije v pomoč šolskemu delu učencev in dijakov. Vpisovanje vsak dan (razen ob sobotah) do 28. t. m. med 9. in 12. uro na sedežu Sklada, Proseška ul. 131-133, Opčine.

Na Skladu Mitja Čuk se bodo z oktobrom zopet začele šiviljske usluge za mala popravila. Zglasite se lahko vsako sredo do 12. ure.

SKD Tabor - Opčine, Prosvetni dom, jutri, 27. t. m., ob 20. uri se začenjajo tedenska srečanja za žene in dekleta "Ob pletenju še kaj". Vabljene!

SKD Tabor - Opčine, Prosvetni dom - začetek rekreativne telovadbe bo v ponedeljek, 1. oktobra. Potrditev vpisov pred vsakim tečajem.

Sekcija VZPI-ANPI iz Boljunca vabi na masovni sestanek, ki se bo vršil v Kulturnem domu F. Prešeren v Boljuncu v petek, 28. t. m., ob 19.30. Vabljeni borci, aktivisti in politični preganjanci.

Zveza slovenskih kulturnih društev - Trst, Gorica, Čedad sklicuje sejo glavnega odbora danes, 26. t. m., ob 20. uri v Kulturnem domu v Gorici. Vabljeni vsi člani in predsedniki društev.

Slovensko stalno gledališče - Baletna šola. Mnogim med nami se je v prejšnji sezoni tožilo po baletni šoli. Zato je SSG sklenilo nadaljevati z dolgoletno tradicijo in znova odpira vrata vsem, ki jih zanima klasični in jazz balet. Pričetek pouka bo 1. oktobra. Vpisovanje in informacije na upravi SSG, Ul. Petronio 4, tel. 734265, vsak delavnik od 10. do 14. ure. Sestanek s starši ter novimi in starimi gojenci bo v vadbenih prostorih Kulturnega doma istega dne ob 16. uri.

Godbeno društvo Nabrežina vabi mlade godbenike v glasbeno šolo. Informacije dobite na telefonsko številko 200517 in 200554 ali pa vsak ponedeljek in četrtek od 20.30 dalje na sedežu društva v Nabrežini - Trg sv. Roka.

SKD Slavec - Ricmanje-Log organizira plesni tečaj standardnih plesov v Kulturnem domu v Ricmanjih. Vpisovanje danes, 26. t. m., od 20.30 do 22. ure in v sredo, 3. oktobra, od 20.30 do 22. ure na sedežu društva.

Slovensko dobrodelno društvo vabi otroke, ki obiskujejo vrtce, osnovne in srednje šole na slikarski ex tempore, ki bo v nedeljo, 30. t. m., v Prosvetnem domu v Barkovljah, Ul. Cerreto 12, od 9. do 12. ure.

izleti

Bi si rad ogledal lepote Rima od 18. do 21. oktobra za 205.000 lir? Za informacije telefonirati na št. 200150 (Škrk Franka) od 19. do 21. ure. Vpisovanja vključno do 5. oktobra t. l.

Zveza upokojencev CGIL - Nabrežina prireja izlet v Buzet in Poreč v soboto, 6. oktobra. Za informacije tel. na št. 200036 ob uradnih urah.

SPDT organizira avtomobilski izlet na Bavški Grintavec 29. popoldne in 30. t. m., ki je bil najavljen za 22. t. m. in je odpadel zaradi slabega vremena. Vsa pojasnila daje Marjan Milič, tel. 229258 v večernih urah.

čestitke

Danes praznuje rojstni dan naš oče, nono in pranono AVGUŠTIN. Vse najboljše ter zdravih in zadovoljnih let med nami mu želijo hčerka Vilma in sin Boris z družinama ter vnukinja Edvina z družino.

šolske vesti

Sklad Mitja Čuk bo organiziral v šolskem letu 1990/91 od oktobra dalje izpopolnjevalni tečaj 70 ur pod vodstvom strokovnjakov, namenjen šolnikom in vsem, ki se poklicno ukvarjajo z mladino, posebej z razvojno moteno in z otroki, ki imajo učne težave. Informacije in prijave po telefonu št. 212289 ali osebno v uradu, Proseška ul. 131-133, Opčine, do 28. t. m. med 9. in 12. uro.

Sindikat slovenske šole organizira s prihodnjim tednom tečaj za nestalne učitelje, ki se bodo udeležili izrednega in rednega natečaja, ki bo v kratkem razpisan. Prijave sprejema SSŠ - Ul. Carducci 8, II. nadstr., tel. 370301, ob torkih in četrtkih med 11. in 12. uro in ob sredah in petkih med 16. in 17. uro.

Slovenski visokošolski sklad "Sergij Tončič" v Trstu razpisuje v akademskem letu 1990/91 štipendije oz. podpore, namenjene rednemu študiju ali izredni raziskavi ali izrednemu študijskemu potovanju v tujini. Pogoji so naslednji: 1. prosilci so lahko visokošolski študenti slovenske narodnosti s stalim bivališčem v deželi Furlaniji-Julijski krajini; 2. imeti morajo dober šolski uspeh: vsaj 42/60 kot oceno zrelostnega izpita ali vsaj dve tretjini opravljenih izpitov s srednjo oceno 24/30, ako so univerzitetni študenti ter 3. pripadati družini s skromnimi finančnimi dohodki. Lastnoročne prošnje s kratnikm curriculum, opremljene z družinskim listom prosilca in kopijo zadnje družinske davčne prijave, nasloviti do 31. oktobra 1990 na: Visokošolski sklad "S. Tončič", pisarna Boris Kuret, Ul. Genova 13, Trst. Informacije na tel. št. 742405 ali 365260.

razne prireditve

Slovenski kulturni klub (višješolska mladina in akademiki), Ul. Donizetti 3, vabi ob začetku sezone vse stare in nove člane na zabavo ZBOGOM POLETJE, ki bo v soboto, 29. t. m. Pridite v poletnih pisanih oblačilih. Vabila dobite pri referentih na šolah. Začetek ob 18.30.

Vaške skupnosti iz Gročane, s Peska in iz Drage prirejajo v sodelovanju z Občino Dolino TRETJO RAZSTAVO SEJMA KMETIJSKIH PRIDELKOV KRASA, ki bo v Gročani v soboto, 29., in v nedeljo, 30. t. m. Program: v soboto, 29. t. m., ob 16. uri odprtje razstave sejma, od 19. ure dalje ples z ansamblom Lojzeta Furlana, v nedeljo, 30. t. m., ob 10. uri odprtje razstave sejma, ob 15. uri pozdravi in nastop pihalnega orkestra Breg iz Doline ter klepetavih Vanke in Tonce iz Boljunca, od 19. ure dalje ples z ansamblom Happy Day. Obiskovalcem bodo na razpolago tipične domače jedi in specialitete na žaru. Oba dneva bodo obiskovalci lahko kupili domače pridelke in si ogledali kmetijske pripomočke in hleve.

KD Lonjer-Katinara in KK Adria priredita v soboto, 29., in v nedeljo, 30. t. m., PRAZNIK GROZDJA V LONJERJU. Oba večera ples z ansamblom Zvezde, v nedeljo, 30. t. m., ob 16.30 nastop Godbe na pihala iz Ricmanj.

Primorski dnevnik

Vsa razna obvestila in objave sprejemamo vsak dan samo od 8. do 13. ure po tel. **7796-611**

včeraj - danes

Danes, SREDA, 26. septembra 1990
KOZMA in DAMJAN

Sonce vzide ob 6.57 in zatone ob 18.56 - Dolžina dneva 11.59 - Luna vzide ob 14.35 in zatone ob 22.46.

Jutri, ČETRTEK, 27. septembra 1990
VINCENC

PLIMOVANJE DANES: ob 2.46 najvišja -2 cm, ob 4.25 najnižja -3 cm, ob 12.09 najvišja 25 cm, ob 21.20 -21 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17 stopinj, zračni tlak 1014,2 mb, raste, veter 18 km na uro, vzhodnik, vlaga 72-odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 21 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Jessica Dobranski, Jessica Zol, Gabriele Crisma, Giorgia Toffetti, Giada Apostoli.

UMRLI SO: 90-letna Antonia Fersin vd. Ronutti, 80-letni Giorgio Pocecco, 90-letna Tommasa Calabrese, 86-letni Raimondo Gherbazzi, 82-letna Antonia Pellizer, 56-letni Antonio Ferrara, 59-letni Marino Susan, 85-letna Berta Antunovich, 81-letna Luigia Zobec por. Svara, 45-letna Tatiana Dugulin, 83-letna Bianca Lucchesi.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 24., do sobote, 29. septembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Largo Piave 2, Borzni trg 12, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Ul. Combi 19, Ul. Flavia 89 (Žavlje).
Prosek (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za nujne primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Largo Piave 2, Borzni trg 12, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Ul. Combi 19, Trg Ospedale 8, Istrska ulica 35, Ul. Flavia 89 (Žavlje).
Prosek (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za nujne primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Istrska ulica 35, Trg Ospedale 8, Ul. Flavia 89 (Žavlje).
Prosek (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za nujne primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

TRG Galerija
Ul. sv. Frančiška 20
Vas vabi **jutri, 27. t. m., ob 18. uri** na otvoritveno razstavo letošnje sezone
TIHOMIR PINTER
100. razstava
Fotografski portreti umetnikov v ateljeju.

mali oglasi

INŠTRUKTORJA za matematiko, fiziko in angleščino za nižjo srednjo šolo iščemo. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslom "Matematika".

IZREDNA priložnost! Zaradi potovanja prodam avto lancia beta, letnik '77, pregledan. Tel. v večernih urah na št. 380486.

RESNI univerzitetni študentje iščejo opremljeno stanovanje v centru Trsta za dobo enega leta. Tel. na št. 44749 zjutraj do 9. ure.

PRALNICA ROIANO - Ul. Barbariga 5, Trst (Rojan), tel. 414142: operemo in zlikamo vse vrste perila za posameznike, gostilne, restavracije, bifeje in ustanove.

MOŠKA IN ŽENSKA moda predlaga za jesen in zimo nove žive barve blaga iz čiste volne kašmir in kamelo za jope, plašče, obleke, ženske kostime. Krojačnica Aleksander Košuta, Ul. D'Annunzio št. 11, tel. 764584.

20-LETNO dekle z delovno prakso nujno išče kakršnokoli zaposlitev. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Zaposlitev".

SVETOVNO znana firma nudi osebam, bivajočim v Jugoslaviji, možnost velikega zaslužka, tudi part time. Zainteresirani naj tel. na št. (040) 772269 od 8. do 9. ure ali od 12. do 13. ure.

PRODAM fiat uno 60 SL, petero vrat, v odličnem stanju. Tel. 229224.

PRODAM novo belo emajlirano kad. Tel. 211375 ob urah obeda.

RENAULT super 5 GTL 1100, petero vrat, september '86, v res odličnem stanju, prodam. Tel. 211375 ob urah obeda.

PRODAM dnevno sobo v odličnem stanju z okroglo mizo in šestimi stolicami. Tel. 226420.

KRUT išče sodelavca/ko, dvakrat tedensko. Tel. 360324 od 9. do 12. ure.

TOPEL, UDOBEN, UGODEN, GOTOV.
SEVEDA, SAJ JE METAN!

Želimo manj onesnaženo prihodnost za nas in za naše otroke?
Danes je to mogoče, hvala metanu, naravni energiji, ki dobro izgoreva in ne onesnažuje neba in okólja. Poleg tega je metan tudi zelo udoben. Ni potrebno, namreč, da ga nabavimo v zalogah, saj je dovolj, da odpremo pipo, in imamo na razpolago vso energijo, ki jo potrebujemo.
Njegov dotok je gotov in stalen: prihaja k nam izpod zemeljske površine, in pride do tvoje hiše brez prekinitev dobave.
Če stvar dobro premisliš, ugotoviš, da je tudi cena ugodna. Si lahko predstavljaš kaj primernejšega za ogrevanje tvoje hiše?
Če želiš vedeti kaj več o priključitvi in dobavi, pokliči ACEGA, tvoje podjetje za dobavo plina.

gas metano

ACEGA
OBČINSKO PODJET JE ZA DOBAVO ELEKTRIKE, PLINA IN VODE
Ul. Genova 6, - Trst - Tel. 040/77931

V Evropi kmalu enotna informacijska televizija

Izvedenci so skorajda dokončali načrt za »Euronews«, evropski informacijski kanal, ki bo oddajal štiriindvajset ur na štiriindvajset in predstavlja odgovor starega kontinenta ameriški CNN. Vest je sporočil podpredsednik RAI Massimo Fichera na včerajšnji okrogli mizi v Rivi del Garda, kjer so obravnavali nadnacionalno informacijo v Evropi. Projekt, h kateremu je pristopila skupina javnih evropskih televizijskih hiš, se uresničuje po sporazumu »Evelina«, to je na podlagi sistema izmenjav informacij med evropskimi javnimi televizijskimi hišami, ki je osnovan na popolni enakopravnosti in solidarnosti. Sporazum pomeni izjemno bogastvo na tem področju, vendar je le-to danes izrabljeno v minimalni meri in prav »Euronews« naj bi izkoristil in valoriziral vse že obstoječe možnosti. Vzpostavitev novega programa bi stala 12 milijard lir letno, kar bi krili s sponzorizacijami in reklamo, pa tudi s sporazumi v okviru EGS, ki naj bi podprli večjezične oddaje. V tem smislu bodo ustanovili posebni odbor »za jamstvo«, ki ga bodo sestavljali predstavniki osmih televizij (štiri velike in štiri majhne). Te naj bi tudi zagotavljale določen odstotek financ. Zaenkrat so k načrtu pristopile nemška, francoska, španska in italijanska televizija.

Na včerajšnji okrogli mizi so nato govorili še o televizijskih satelitih in mednacionalnih oddajah, o čemer je poročal komisar EGS za novo tehnologijo Filippo Maria Pandolfi. Dejal je, da bi bilo treba glede tega izdelati mednarodno in večnacionalno zakonodajo, kar pa ne ustreza današnjim potrebam. Zato bo treba poiskati dodatne poti, ki bi odprle pot na veliko evropsko televizijsko tržišče.

Svojevrsten koncert

Londonski pianist John Briggs je svoj klavirski koncert imel kar sredi Velikega kanjona v Arizoni. Koliko poslušalcev je bilo na koncertu, ne vemo in niti, kakšna je bila akustika...

ženska in njena stvarnost

breda pahor

Ne samo o mamicah in gospodinjah

Ilustracije iz knjige za osnovne šole Tutti per mano (avtorja Giovanni Sale in Maria Teresa Demartini, založnik Bertello), ki se ne poslužuje starih stereotipov.

Vsak začetek šolskega leta prinaša celo kopico problemov, med te nedvomno sodi tudi izbira oziroma nakup učbenikov. S strogo ženskega vidika se vsakič znova postavi vprašanje o vlogi in podobi žensk, ki ju razni šolski teksti predstavljajo italijanskim šolarčkom, dijakom in študentom. Iz večine učbenikov so sicer v glavnem že izpadle toge razdelitve sveta v »moški« in »ženski« del, vendar pa si uravnovešeno sožitje med obema spoloma zelo težko utira pot v šolske knjige in splošneje v programe šol raznih stopenj.

Kako bi sicer bilo drugače, saj je teza o »posebni vlogi ženske v družbi« globoko zasidrana v italijanski (in ne samo) splošni zavesti. Stari predsodki težko izumirajo, kot se tudi nekdanje sramežljivosti nerade umikajo pred zahtevami sodobnejše izobrazbe: raziskava Rossane Pace *Moški in ženski liki v tekstih za osnovne šole (Immagini maschili e femminili nei testi per le elementari)* je npr. pokazala, da se je razlaga o človeškem telesu nanašala izključno na moškega (v ilustracijo so izbrali nogometaša), medtem ko so žensko v poglavju *Naše telo (Il nostro corpo)* povsem prezrli.

Tak odnos je za italijanski šolski sistem povsem običajen, ugotavlja avtorica, ki je študijo izvedla leta 1986 po naročilu Vsedržavne komisije za enakopravnost pri predsedstvu vlade. Temu organizmu, ki s spremenljivo srečo deluje od leta 1983, pa je treba nedvomno pripisati zaslugo, da se je tudi v naši državi udomačila navada o znanstvenem in statističnem preučevanju položaja žensk. Ta val je segel tudi v založniški svet, ki si zadnja leta veliko bolj kot v preteklosti prizadeva, da bi iz šolskih knjig odseval tudi ženski pogled. Ob tem učbeniki takšne usmeritve skušajo upoštevati tudi vprašanje »enakih možnosti«.

Če je že veliko vprašanje pisati v učbenikih o »enakih možnostih«, je uresničevanje te direktive EGS v italijanskem šolskem sistemu še veliko težje. Kot sta npr. ugotovila Giorgio Franchi in Barbara Marpelli v uvodu zanimive publikacije *Ženske v šoli v Evropi (Donne a scuola in Europa)* »drugo vsedržavno preverjanje o šolskem in profesionalnem usmerjanju v Italiji je pokazalo, da pravzaprav ni bilo nič specifično namenjenega dekletom«. Omenjena publikacija je izšla lani na pobudo Observatorija za žensko izobraževanje pri Cisem v Milanu.

Uradno poklicane, tako imenovane pristojne ustanove pa se zaenkrat precej medlo odzivajo na priporočilo Sveta evropske skupnosti iz leta 1984 in na leto kasnejšo resolucijo glede uresničitve pravila o »enakih možnostih« v šoli. V drugih evropskih državah so pobudo prevzela pristojna ministrstva, medtem ko so zaenkrat v Italiji na to vprašanje najbolj pozorni sindikati, razna združenja in skupine posameznikov. Na izrecno zahtevo zveznega sindikata za šolo so tako februarja lani ustanovili Odbor za enake možnosti pri ministrstvu za šolstvo, ki pa ima samo posvetovalno funkcijo in malo ali nič sredstev.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nad.: Santa Barbara
11.00 Jutranji dnevnik
11.05 Film: La figlia dell'ambasciatore (kom., ZDA 1956, r. Norman Krasna, i. Olivia De Havilland), vmes (11.55) vreme in kratke vesti
13.00 Nan.: Alfred Hitchcock
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Ciao fortuna
14.15 Dok.: Kvarkov svet
15.00 Izobr. oddaji: Odprta šola, 15.30 Novecento - Italijanska literatura od '45 do danes
16.00 Mladinska oddaja: Aspettando Big!
17.55 Iz parlamenta
18.00 Kratke vesti
18.05 Variete: Aspetta e ved...RAI!
18.45 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in vreme
20.00 Dnevnik
20.25 Nogomet: prij. tekma, Italija-Holandska
22.15 Dnevnik
22.45 Koncert: Mozart - prvi romantik (dir. A. Vlad)
24.00 Dnevnik in vreme
0.15 Posebna rockovska noč: Bruce Springsteen

RAI 2

8.15 Nan.: Lassie, 8.40 Ho sposato tutta la famiglia
9.30 Dok.: Muzej D'Orsay
10.00 Film: La famiglia Brambilla in vacanza (kom., It. 1942, r. Carl Boese, i. Massimo Girotti)
11.30 Nanizanka: Il brivido dell'imprevisto
11.55 Nadaljevanka: Capitol
13.00 Dnevnik
13.45 Nadaljevanka: Beautiful
14.30 Nan.: Saranno famosi
15.15 Variete: Ghibli
16.15 Odprti prostor
16.30 Kratke vesti
16.40 Film: I pompieri di Viggiù (kom., It. 1969, r. Mario Mattoli, i. Totò)
18.00 Praznik roza nageljna
18.30 Večerne športne vesti
18.45 Nanizanka: Un giustizie a New York
19.45 Dnevnik in šport
20.30 TV film: Naso di cane (2. del)
22.00 Dnevnik - nocoj
22.10 TV film: Un'isola
23.50 Dokumentarec: Gledališče razvalin
0.20 Dnevnik in horoskop
0.35 Film: I piaceri dello scapolo (kom., It. 1959, i. Sylva Koscina)

RAI 3

11.25 Kolesarska dirka po Siciliji (povzetki)
12.00 Dok. oddaja: Meridiana - Tavolozza italiana, Človek in okolje
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobr. oddaji: Odprta šola, 15.00 Multimedialna enciklopedija filozofije znanosti
15.30 SP v offshoru
15.55 Nogomet U 21: prijateljska tekma Italija-Holandska
17.45 Atletika - tek
18.10 Poletje Magazine 3
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Drobci
20.00 Variete: Prove tecniche ore 20.00
20.30 Film: Annie (glas., ZDA 1982, r. John Huston, i. Albert Finney, Carol Burnett, Aileen Quinn)
22.35 Večerni dnevnik
22.40 Aktualno: Lo spettacolo in confidenza - Serena Grandi (vodi Anna Maria Mori)
23.15 Aktualnosti: Dopo Samarcanda
23.50 Nočni dnevnik

TV Slovenija 1

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade: Živ žav
9.50 TV drama: Sile v zraku (pon.)
11.15 Nad.: Zmaga (pon.)
12.00 Video strani
14.50 Žarišče (pon.)
15.20 Sova (pon.)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik. Dokumentarni oddaji: Portret slovenskega igralca Poldeta Bibiča, 17.40 Po sledeh napredka
18.25 Spored za otroke in mlade: ZBIS - Že klopotec se oglaša, 18.35 lutkovna igrica Beli konjič (2. del)
19.00 Risanka in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Film: Udari vraga (krim., ZDA 1954, r. John Huston, i. Humphrey Bogart, Jennifer Jones)
21.40 Glasbena parada Radenci '90
22.00 Dnevnik in vreme
22.25 Nočni program Sova, vmes nanizanki Alf in Ljubezen pa taka

TV Koper

13.00 Rubrika: Bordo Ring
14.00 Nogomet: Settimana Gol
15.45 Bezbol - Major League (pon.)
16.45 Wrestling Spotlight
17.30 Nogomet - angleško prvenstvo
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičišče
20.00 Rubrika: Tuttocalcio
20.30 Oddaja o ameriškem nogometu in bezbolu: U.S.A. Sport
22.10 Nogomet: Italija-Holandska (povzetki)
23.00 TVD Novice
23.15 Rubrika: Bordo Ring
0.15 U.S.A. Sport (pon.)

TV Slovenija 2

18.30 Alpe Jadran
19.00 Izobraževalna oddaja: Zdravila
19.30 Dnevnik in Žarišče
20.30 Operne zgodbe: Aida (Giuseppe Verdi)
21.25 Svet poroča
22.25 Rock video
23.10 Izredni športni pregled
23.30 DP v nogometu: Hajduk-Partizan, 24.00 Vojvodina-Dinamo

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 V Evropo in nazaj; 8.40 Revival; 9.10 Mladinska nadaljevanka: Ptice nočnega vrta (Zora Tavčar, 2. del); 9.50 Instrumentalni solisti; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Južnoameriška folklora; 12.00 Intervju; 12.20 Orkestri; 12.40 Naši zbori: MPZ Mirko Filej iz Gorice (dir. Zdravko Klanjšček); 13.20 Melodije; 13.40 Oblaki so rudeči; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Stari časi družabnosti; 16.40 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Franza Schuberta; 18.00 Med zemljo in sanjami; 18.25 Znani ansambli; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 8.05 Za knjižne molje; 8.30 Instrumenti; 9.05 Glasba; 10.00 Gospodarstvo; 11.05 S poti po domovini; 11.30 Danes smo izbrali; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do 14.00; 14.05 Mehurčki; 14.20 Mladi mladim; 14.40 Radijski Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Jazz; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Studio 26; 20.00 Zbori; 20.25 Naši interpreti; 21.05 Knjižni trg; 21.30 Opere; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno.

CANALE 5

8.00 Nanizanke: Simon Templar, 9.00 Alfred Hitchcock, 9.30 Diamonds
10.30 Film: Il tradimento di Elena Marimon (dram., It.-Fr. 1954, r. Henry Calef, i. Isa Miranda)
12.30 Nan.: Due come noi
13.30 Kviza: Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Rubrike: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo, parliamone, 16.00 Cerco e offro, 16.30 Cara TV
16.55 Kvizi: Doppio slalom, 17.25 Babilonia, 17.50 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei nove (vodi Gerry Scotti), 19.45 Tra moglie e marito (vodi Marco Columbro)
20.30 Film: Scandalo al sole (dram., ZDA 1959, r. Delmer Daves, i. Richard Egan, Dorothy McGuire, Sandra Dee)
22.45 Napoved jesenskih TV sporedov
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show
1.20 Nanizanka: Marcus Welby M.D. - Mare blu

RETE 4

8.30 Nad.: Una vita da vivere, 9.30 Andrea Celeste, 10.00 Amandoti, 10.30 Aspettando il domani, 11.00 Così gira il mondo
11.30 Nanizanka: La casa nella prateria - Un matrimonio mancato
12.40 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
13.45 Nadaljevanki: Sentieri, 14.40 Marilena
15.40 Nanizanka: Falcon Crest - Amori perduti
16.50 Nadaljevanka: La valle dei pini
17.25 Nanizanka: General Hospital
18.00 Nadaljevanka: Febbre d'amore
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.30 Nanizanka: Dynasty
20.30 Film: Gli avvoltoi hanno fame (vestern, ZDA 1970, r. Don Siegel, i. Clint Eastwood, Shirley MacLaine)
22.40 Praznik roza nageljna
22.55 Nanizanka: Arabesque
23.55 Veliki golf
1.00 Nanizanki: Manix, 2.00 Barnaby Jones

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
8.30 Nanizanke: Webster, 9.00 Arnold, 9.30 La piccola grande Nell, 10.00 Amore in soffitta, 10.30 La famiglia Brady, 11.00 Strega per amore, 11.30 Tre nipoti e un maggiordomo, 12.00 La famiglia Addams, 12.30 Benson, 13.00 La famiglia Bradford, 14.00 Happy Days, 14.30 Compagni di scuola, 15.00 Supercar
15.55 Filmske novosti
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke
18.00 Nanizanki: Tarzan, 19.30 Casa Keaton
20.00 Risanke: Teddyjeve pustolovščine
20.30 Film: Borotalco (kom., It. 1982, r.-i. Carlo Verdone, i. Christian De Sica, Eleonora Giorgi)
22.30 Glasbena oddaja: George Michael
23.15 Reportaža: Jonathan (pon.)
0.05 Nanizanke: Vietnam addio - La sporca verità, 1.05 Chips, 2.05 Benson

ODEON

8.30 Nan.: Arthur 9.30 Laredo, 10.30 The Collaborators, 11.30 Le spie
12.30 Filmi in risanke
15.00 Nan.: Captain Power
15.30 Film: La moglie è uguale per tutti (kom., It. 1955, r. Giorgio Simonelli, i. Nino Taranto)
17.00 Glasba: Caffè Italia
18.00 Nanizanka: Galactica
19.00 Filmi in risanke
20.00 Nan.: Flash Gordon
20.30 Variete: TV Top Girl
22.30 Film: La casa del buon ritorno (krim., It. 1986, r. Beppe Cino, i. Amanda Sandrelli)

TMC

8.30 Nan.: Get Smart, 9.00 Petrocelli, 10.00 Condo
10.30 Nad.: Terre sconfinate, 11.15 Potere
12.00 Kosilo z Wilmo
12.30 Tajnosti in skrivnosti
13.00 Športne vesti, dnevnik
13.30 Aktualno: Ženska TV
15.00 TV film: Legittima accusa (kom., ZDA 1982, r. P. Wendkos, i. V. Harper)
16.45 Aktualno: Ženska TV
18.00 Nan.: Autostop per il cielo, 19.00 Quartieri alti
19.30 Variete: C'era questo, c'era quello
20.00 Vesti: TMC News
20.30 TV film: L'ultima frontiera (zadnji del)
22.15 Aktualno: Top Sport
24.00 Večerne vesti
0.20 Nan.: Chicago Story

TELEFRIULI

10.00 Nadaljevanka: Un uomo due donne
11.00 Morski športi
11.30 Nad.: Vite rubate
12.30 Rubrika
13.05 Nad.: Capriccio e passione, 13.40 Potere, 14.20 Un uomo due donne
15.30 Nanizanka: L'albero delle mele
16.00 Otroška oddaja
18.00 Nad.: Vite rubate
19.00 Nanizanka: Si è giovani solo due volte
19.30 Dnevnik in rubrika
20.30 Film: Una pallottola per un fuorilegge (vestern, r. Robert Springsteen, i. Audi Murphi)
22.00 Nanizanka: Julia
22.30 Nočne vesti
23.00 Furlanska noč
0.30 Nočni vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO KOPER
(slovenski program)

7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Na valu radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 18.35 Popevke po telefonu; 19.30 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER
(italijanski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Poletna oddaja; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Okoli sveta; 9.15 Clic, 9.35 Popevke; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.40 Družina; 11.00 Srečanja; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Živio poletje; 16.00 Igre; 16.20 Poletje v živo; 17.00 Kultura in šola; 17.05 Hot Hits; 18.00 Puzzle; 18.30 Najlepše popevke; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program - glasba.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 17.00 Klepet ob glasbi; 18.00 Zmenek s psihologom; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Pogovor z odvetnikom in Ostali Trst, nato Nočna glasba.

Predsednik Konzorcija Martina in odbornik Fornasir v rajonskem svetu v Podturnu

Kako urediti območje Univerze

Rajonski svet noče, da bi žrtvovali park semenišča in predlaga namestitev študentov v mestu

Rast univerzitetnega središča na območju bivšega semenišča v Ul. Alviano odpira Gorici nove kulturne, znanstvene in ne nazadnje gospodarske perspektive, postavlja pa tudi vrsto vprašanj glede izbir pri uresničevanju potrebnih struktur za delovanje univerze, za bivanje študentov in za druge s tem povezane dejavnosti. Na vrsto problemov s tem v zvezi je že pred nekaj tedni opozoril rajonski svet za Podturn in Sv. Ano, ki je predsinoči povabil na svojo sejo predsednika Konzorcija za univerzo sen. Micheleja Martino in občinskega odbornika za urbanistiko inž. Nicolòja Fornasirja. Predsednik sveta Mennella je uvodoma predstavil gostoma pomisleke, ki so jih imeli rajonski svetovalci glede možnosti, da bi v parku okrog semenišča zidali nove stavbe za študentski dom in morebitne športne naprave, parkirišča itd. Predsednik je zato zaprosil gosta, naj pojasnita, kakšne so pravzaprav namere Konzorcija oz. Občine.

Sen. Martina je poudaril predvsem kulturni pomen, ki naj bi ga univerza imela za Gorico, kamor naj bi že čez kako leto prišlo okrog tisoč študentov. Tej množici je treba zagotoviti bivališča, menzo, naprave za športne dejavnosti in prosti čas. V ta namen naj bi Konzorcij investiral pet milijard lir. Vprašanje je, kako na najboljši način porabiti ta denar. Čeprav se ni spustil v obravnavo možnih konkretnih rešitev, Martina načeloma ni nasprotoval sugestijam, naj bi študente skušali nastiti v samem centru mesta in ne zgolj na območju semenišča. Po njegovem pa je vsekakor potrebno sezidati še kako poslopje ob semenišču, ki naj bi že po nekdanjih načrtih bilo morati biti večje, kot je danes.

Tudi občinski odbornik Fornasir je bil podobnega mnenja. Dejal je, da v precejšnji meri soglaša s pripombami rajonskega sveta in s potrebo po razporeditvi študentov po mestu, kjer bi v ta namen lahko izbirali med kakimi desetimi poslopji začenši z bivšo policijsko kasarno v Ul. S. Chiara. Opozoril pa je tudi na določilo programskega dogovora večine, ki je oblikovala občinsko upravo, kjer je izrecno predviden univerzitetni *campus* tik ob semenišču. Po njegovem mnenju bo treba torej del parka okrog semenišča žrtvovati za gradnjo še kakega poslopja, za parkirišča in morebitne športne naprave.

Proti temu so se izrekli vsi svetovalci. Predstavnik zelenih Carnelos, ki je prvi postavil te probleme v rajonskem svetu, je pozitivno ocenil prizadevanja javnih upraviteljev, da poskrbijo za študente in jih ne prepustijo na milost in nemilost špekulantom s stanovanji in drugimi storitvami. Odločno pa je bil proti temu, da bi park semenišča žrtvovali za gradnjo novih poslopij. Zavrnil je zamisel *campusa*, kjer bi študentje živeli odmaknjeno življenje, pač pa naj bo *campus* cela Gorica: le če bodo živeli v mestu, se bodo študentje lahko vključili v njegovo življenje, Gorica pa bo več imela od njihove prisotnosti. Parkiranju naj bi namenili trg pri Rdeči hiši, s katerega pa je treba odstraniti tovornjake, saj je v ta namen avtoporto več kot dovolj. Trg naj bi s pešpotmi povezali z bližnjim semeniščem, nasploh pa naj bi uredili park okrog semenišča, tako da bi bil uporabljiv za študente in osebje univerze kot za občane. Kar zadeva športne naprave, je gradnja novih objektov v parku tudi nesmiselna, ko pa je tik pod semeniščem kompleks stadiona Baiamonti že uporabljiv v ta namen. Nasploh naj bi upoštevali možnosti uporabe že obstoječih struktur, brez gradnje novih in tako ohranili ter valorizirali zelenje na gričku semenišča.

Odbornik Fornasir je vzel na znanje to stališče, ki ga podpira ves rajonski svet, ni pa sprejel kakih obvez v tej smeri. Rajonski svet, naj bi na prihodnji seji, najbrž že čez dva tedna, strnil svoje pripombe v resolucijo, ki jo bodo poslali županu z zahtevo, naj jo občinski svet obravnava v roku 30 dni, kot je predvideno v pravilniku.

Na sliki (foto Marinčič) **nekdanje semenišče, sedež Univerze v Gorici.**

Prvi bo že v petek

V Novi Gorici 10 koncertov v abonmaju

Simfoniki radiotelevizije Slovenije z dirigentom Antonom Nanutom bodo odprli letošnjo glasbeno sezono v novogoriškem Kulturnem domu, ki se obeta nadvse zanimiva in kakovostna. Ljubiteljem glasbe bodo namreč v letošnjem abonmaju nudili deset večerov, na katerih bodo nastopile skupine in posamezniki iz Jugoslavije in drugih držav Evrope.

Kot smo povedali, bodo slovenski simfoniki (solista Dejan Bravničar in Josip Lešaja) v četrtek, 4. oktobra, v Kulturnem domu v Novi Gorici, otvorili novogoriško abonmajsko sezono. Ta se bo nadaljevala z nastopom Akademskega pevskega zbora Olomouc in Simfoničnega orkestra konservatorija Kromeriž (dirigent Stojan Kuret, solisti Iveta Koppova-Žižlovska, Miloslav Kopp, Richard Novak, Igor Kuret in Jitka Zerhaunova). Ta koncert bo 22. oktobra v baziliki na Sveti Gori.

V Novi Gorici se bodo v nadaljevanju letošnje abonmajske glasbene sezone predstavili še Simfonični orkester iz Novosibirska, Slokarjev kvartet Pozavn iz Švice, baročni trio (Dunja Spruk, Tomaž Lorenz in Maks Strmčnik), Dubravka Tomšič-Srebotnjak, Slovenski oktet, Slovenska filharmonija, Komorni orkester iz Minska ter Slovenski madrigalisti. Največ koncertov bo v Kulturnem domu, dva v baziliki na Sveti Gori, eden pa v župnijski cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici.

Uprava Kulturnega doma v Novi Gorici obvešča interesente, da se je prodaja abonmajev začela 19. septembra. Cena abonmaja je 600 dinarjev, za dijake in upokojence pa 400 dinarjev.

Glasbena sezona se bo pravzaprav pričela z izvenabonmajskim koncertom v petek, 28. septembra, ob 20.30. V župnijski cerkvi Kristusa Odrešenika bo orgelski recital solista Mirka Bizjaka. V programu so dela Bacha, Galuppija, Francka in Bizjaka. Koncert je posvečen obletnici smrti Cesarja Francka.

V Stelli Matutini predstavitev Faiduttijeve knjige

V centru Stella matutina bo danes ob 18. uri predstavitev ponatisa knjige Luigija Faiduttija in Giuseppa Bugatta, ki sta jo izdala leta 1919 na Dunaju. V njej je avtobiografsko zaobjeta četrtstoletna zgodovina Goriške, ko sta furlanska katoliška prvaka igrala pri nas pomembno vlogo.

Knjigo bo predstavil prof. Alberto Cova z univerze v Milanu. O takratnem političnem življenju na Goriškem bosta govorila tudi prof. Paolo Ziller s tržaške univerze ter časnikar Marko Waltritsch, ki bo orisal odnose med slovenskimi in italijanski politiki ob obratu stoletja na Goriškem.

Za ponatis knjige je poskrbel Inštitut za socialno in versko zgodovino, ki je tudi prireditelj nocojšnjega večera.

■ **Karabinjerji** so predsinoči v Gradežu ustavili 21-letnega Gianfranca Soldaticha iz Gradeža, Ul. Vespucci. Mladenič se je v večernih urah potikal v bližini gradeškega pokopališča. Pri sebi je imel približno tri grame hašiša. Prijavili so ga zaradi posesti mamil v smislu določil novega zakona.

Carinski uradniki niso delali nadur

Na meji še 600 tovornjakov

Na mejnem postajališču pri Štandrežu je še vedno parkiranih okrog 600 tovornjakov. Njihovo število je enako že nekaj dni, odkar so italijanski carinski uradniki pričeli protestno akcijo. Položaj je normalen le v toliko, da vsak dan odpravijo tolikšno število tovornjakov kot jih pride na mejo, približno 140, polovico v eno, drugo polovico v drugo smer.

Vse to seveda povzroča vrsto neprijetnosti. Šoferji so po več dni blokirani na meji, ne morejo ne naprej, ne nazaj. V družbi SDAG, ki upravlja avtoterminal in mejno postajališče, se ubadajo s problemom večjega čiščenja prostorov na meji. Hladilniki v avtoterminlu so polni, v njih je shranjenega precej hitro kvarljivega blaga.

Težav z avtomobilskim prometom čez mejo ni, saj je na goriškem mejnem postajališču veliko stranskega parkirnega prostora za tovornjake, še zlasti na carinsko zaprtih območjih.

Podobno je tudi na drugih italijanskih mejnih prehodih, na Fernetičih in na Pesku, na Kokovem pri Trbižu, na Brennerju, pri predoru Mont Blanc v Dolini Aosta itd. Carinski uradniki so že spet v sporu s svojim ministrstvom. Tokrat ne stavkajo, ne delajo pa v nadurah. Podobnih akcij je v zadnjih letih bilo več in promet na italijanskih mejah je precej trpel. Iz poročil, ki prihajajo iz Rima se zdi, da je bil končno dosežen sporazum. Od trenutka ko bo delo normalno steklo, naj bi tudi pri nas v Gorici čakajoče tovornjake odpravili že v nekaj dneh.

V zvezi s to akcijo carinskih uradnikov sta se oglasili tudi združenji goriških industrijcev in goriških obrtnikov v kateri so v glavnem vključeni tukajšnji avtoprevozniki. Ti se nočejo vmešati v spor med carinskim osebjem in vlado, menijo pa, da bi se vse stvari morale urediti že zdavnaj. Škode ne trpijo samo avtoprevozniki, marveč tukajšnje in vsedržavno gospodarstvo. Goriški združenji industrijcev in obrtnikov sta se pri osrednjih organizacijah v Rimu zavzeli, da ti odločno nastopita na pristojnih mestih, da se zadeva dokončno ugodno reši. Goriški avtoprevozniki, je še dalje rečeno v tiskovnem poročilu, se zavzemajo za to, da bi se na našem mejnem prehodu povečalo število carinskih uradnikov, finančnih stražnikov in policistov.

Za druge oz. preostale avtomobile v družini

Bencinski boni še do sobote

Trgovinska zbornica opozarja upravičence, da imajo samo še nekaj dni časa za prevzem bencinskih bonov za drugi oz. preostale avtomobile v družini. Bone proste cone bodo namreč delili samo še do sobote, 29. t. m. Kdor ne bo do tega dne prevzel bonov, bo izgubil pravico do letošnjega kontingenta. Bone delijo v Gorici v uradu ACI v Tržaški ulici ter v področnih uradih v drugih središčih v pokrajini.

Prav tako do sobote morajo interesenti dopolniti prošnje za ugodnosti proste cone, ki so bile vložene v uradih Trgovinske zbornice pred 30. junijem, a so bile nepopolne.

razna obvestila

Kulturno društvo Oton Župančič v Štandrežu obvešča, da bo v petek, 28. septembra, ob 20.30 v Domu Andreja Budala prva vaja mešanega pevskega zbora. Vabljeni vsi dosedanji pevci in tisti, ki se želijo pridružiti zboru. V ponedeljek, 1. oktobra, ob 15. uri bo prav tako v Domu Andreja Budala prva vaja otroškega zbora. Mladi pevci so vabljeni polnoštevilno.

Rajonski svet za mestno središče Gorice obvešča prebivalce, da od petka, 28. septembra, dalje bo vsak petek med 18. in 19. uro na sedežu v Ulici 9. avgusta štev. 8 meščanom na razpolago po en član rajonskega sveta. Poslušali bodo priporočila in sprejemali nasvete ter razne predloge.

PD Štandrež in ŠD Velox prirejata tečaj v ritmični telovadbi za mladino od 5. do 16. leta. Vodili ga bosta prof. Nataša Sirk in Kristina Marušič. Začel se bo v torek, 2. oktobra, ob 15. uri. Prijave pri Anici Pavio (tel. 21003) in Joani Marušič (tel. 21419) ali v trgovini.

Občina Števerjan obvešča, da bodo v soboto, 6. oktobra, po Števerjanu pobirali staro železo in druge kovinske odpadne predmete.

Občina Doberdob obvešča, da najavljeni izlet od 12. do 14. oktobra na Dunaj odpade zaradi nezadostnega števila prijav.

Druga nesreča v nekaj dneh na istem križišču

Spet ni deloval semafor

Prejšnji petek je slabo delovanje semaforja na križišču med Ul. Gregorčič in Ceccotti med Štandrežem in Sovodnjami povzročilo silovito trčenje v katerem so bile lažje ranjene štiri osebe. Včeraj zjutraj isti semafor še vedno ni deloval, tako da je spet prišlo do silovitega trčenja. Tudi tokrat sta imeli voznici, ki sta bili sami v avtomobilih, precejšnjo srečo, saj nista dobili težjih poškodb.

Do trčenja je prišlo ob 7.30. 43-letna Marija Škrt iz Levpe v Goriških Brdih se je s fiatom 128 peljala po Ul. Gregorčič in je menda zapeljala čez križišče (ob utripajoči rumeni luči na semaforju), ne da bi dala prednosti drugemu fiatu 128, s katerim se je po Ul. Ceccotti peljala Palmina Del Zorz iz Podgore, Ul. 4. novembra 66/A. Obe vozili sta bili močno poškodovani, predvsem avto Škrtove, ki je po trčenju obstal na boku na gredi sredi križišča. Obema voznicama je nudilo prvo pomoč osebje Zelenega križa, ker sta zavrnili prvoz v bolnišnico. Dobili sta udarce, odrgnine in druge lažje poškodbe.

Na sliki (foto Marinčič) **včerajšnja nesreča na običajnem križišču.**

Zaradi zračnega vrtinca v Gradišču in okolici

Več milijard lir škode

Predvčerajšnje neurje na območju Gradišča in bližnjih občin je po prvih ocenah povzročilo več milijard lir škode. Prezgodaj je še za točne ocene, saj je škoda nastala tako na javnih objektih, kot na hišah in drugem premoženju zasebnikov, v industrijskih in kmetijskih dejavnostih. Po nekaterih ocenah naj bi vsekakor skupna škoda dosegala deset milijard lir, nekateri pa celo trdijo da jih presega.

Odstranjevanje posledic strahovitega zračnega vrtinca se je včeraj nadaljevalo še ves dan. Tehniki so v glavnem ponovno vzpostavili pretrgane električne in telefonske napeljave. Gasilci, ki so že prvi dan opravili kakih 35-40 posegov, so bili tudi včeraj še ves dan na delu: odstranjevati je bilo treba nalomljene veje in izrita drevesa, viseče žlebove, poškodovane dimnike. V desetinah bolj ali manj poškodovanih industrijskih obratov so si skušali pomagati večinoma sami.

Na Združenju industrijcev so včeraj zbirali podatke o škodi, ki so jo utrpela včlanjena podjetja. V tovarni Polinar v Gradišču naj bi bilo škode za kakih 300 milijonov lir, prav tako govorijo o stotinah milijonov škode v bližnji tovarni San Marco. Težko prizadeti sta še tovarni Setra v Romansu in Elfit v Vilešu, kjer govorijo o pol milijardni škodi. Manjšo škodo (a vendar za desetine milijonov lir) naj bi ugotovili v kakih 20 industrijskih in obrtniških podjetjih. V nekaterih se delavcem obeta krajše obdobje dopolnilne blagajne, saj bo proizvodnja ustavljena do obnove industrijskih hal.

Župani najbolj prizadetih občin od Gradišča do Vileša, Romansa, Mariana, Fare in bližnjih krajev so se včeraj sestali z deželnim svetovalcem Longom, da bi z njegovim posredovanjem dobili od Dežele priznanje naravne katastrofe in torej denarno pomoč za kritje škode. Občinski tehnični uradi že pripravljajo ocene, ki jih bodo posredovali službi za civilno zaščito na prefekturi. Vsepovsod so ugotovili veliko škodo v parkih in na javnem zelenju, na cestah in prometnih znakih, na javni razsvetljavi. V Fari je hudo poškodovana občinska telovadnica, v Gradišču poslopje nižje srednje šole in nekatera zgodovinska poslopja, med temi tudi grad. V kmetijstvu je škoda razmeroma manjša in večinoma omejena na vinograde, kjer še niso opravili trgatve in na koruzna polja. Bolj ali manj poškodovanih je bilo tudi na desetine in morda stotine hiš.

O posledicah ujme je bil govor tudi na včerajšnji seji pokrajinskega sveta. Na vprašanje svetovalcev Saccavinija (PSI) in Furlana (KPI) je predsednik Crisci povedal, da pozorno sledijo ocenjevanju posledic in bodo posredovali na Deželi, da bi priznali območju status prizadetosti zaradi naravne katastrofe, nakar bodo zasebniki in javne ustanove lahko zaprosili za prispevke. Podjetjem naj bi v tem primeru v pričakovanju prispevkov anticipirala denar Trgovinska zbornica.

kino

Gorica

CORSO 17.30-22.00 »Caccia o ottobre rosso«.

VERDI 17.30-22.00 »Pretty woman«.

VITTORIA 17.30-22.00 »L'amante perversa«. Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Goduria, moglie scatenata«. Prep. mladini pod. 18. letom.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Vrnitev v bodočnost II«.

SVOBODA Šempeter Danes zaprto. Jutri: 20.30 »James Bond je bil ženska«.

DESKLE Danes zaprto. Jutri: 20.00 »Servis za avtomobile in za moške«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Bassi Rita, Ul. Don Bosco 175, tel. 32515.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 410701.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Antonio Grusovin iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija in na pokopališče v Štandrežu, ob 11. uri Giuseppe Piemonti na glavnem pokopališču, ob 12.30 Amalia Viola, por. Petarin in bolnišnice Janeza od Boga v stolnico in na glavno pokopališče, ob 14.45 Malgiarino Antonelli iz bolnišnice Janeza od Boga v Fiumicello.

Ob goriški razstavi o prvi svetovni vojni

Realističen prikaz boja

V kletnih prostorih palače Dorenberg in Tasso v Gorici so junija odprli prenovljeni muzej prve svetovne vojne, ki nosi ime Muzej velike vojne (Museo della Grande Guerra). Povodenj, ki je leta 1983 poškodovala zbirko Muzeja osvoboditve (Museo della Redenzione), ki se je nahajal v prostorih palače Attems, je prisilil vodstvo goriških pokrajinskih muzejev, da se je odločilo za prenovo muzeja, posvečenega prvi svetovni vojni. Potrebno je bilo na novo pregledati večje število orožja, uniform, fotografij, razglednic, pisem in drugega raznovrstnega gradiva. Vodstvu se je medtem postavilo tudi vprašanje, kakšen naj bo novi muzejski itinerarij, ki naj pritegne ne le redke veterane oziroma njihove sorodnike ali potomce, temveč tudi mladino, širšo publiko in strokovnjake.

Pobudnikom obnove muzeja je bilo seveda tudi jasno, da je potrebno izoblikovati nazorno in učinkovito sporočilo, ki bo ustrezalo času, v katerem živimo. S tem namenom so načrtovalci novega goriškega muzeja najprej proučili najpomembnejše in najsodobnejše vojne muzeje v Evropi, zlasti tiste, ki so jih v zadnjih letih postavili Francozi in Angleži. Spoznali so, da jim razpoložljivo gradivo ne dovoljuje postavitve tradicionalnega vojaškega muzeja, saj je zbirka orožja, s katero muzej razpolaga, preskromna in prav tako, da je število razpoložljivih uniform premajhno za kakršno koli pomembno muzejsko zbirko. Odločili so se zato za osvetlitev glavnih etap, ki jih je doživel posameznik v »veliki vojni«.

V devetih prostorih nas muzejska razstava popelje od splošnih značilnostih prve svetovne vojne do avstrijsko-italijanskega spopada in do soške fronte. Nazorno prikaže boje, ki so se odvijali na Krasu, v Gorici in pozneje ob Piavi. Prikazan je odhod z doma, boj in življenje v strelskih jarkih, poraz italijanske vojske in ujetništvo, boj in smrt. Rdeča nit muzejske poti se dokaj dinamično razpleta ob geslih in poveljih, ki jih oddaja video, ob obledelih fotografijah, ki so jih naredili poklicni fotografi ali amaterji ter ob porjavelem orožju. Dokaj učinkovit je zlasti prikaz fronte s postavitvijo lutk, ki predstavljata dva umrla vojaka, ki ju sicer ločujeta uniformi, druži pa smrt. Didaktično smiselna je tudi postavitev strelskega jarka. Vsi razstavljeni predmeti, ki so služili vojaku pri vsakodnevnem življenju na fronti pripomorejo k osvetlitvi gmotnih pogojev, v katerih je živel vojak. Postavljalci nove zbirke so si zamislili in izoblikovali muzej, ki obiskovalca seznani s temeljnimi značilnostmi prve svetovne vojne in zlasti s tistimi dogodki, ki so prizadeli naše kraje. Nazorno je izpričana tragičnost in nesmiselnost vojne izkušnje. Prva svetovna vojna je bila prva »celostna« vojna, ki ni prizadela le vojakov, temveč tudi civilno prebivalstvo, tako v neposredni bližini fronte kot tudi v zaledju. Sama italijanska država je sicer z bombastično propagando prepričevala tako vojake kot ostalo prebivalstvo o primernosti in pravičnosti vojnega spopada in dolžnostni obrambi narodnih tal.

Poudariti je treba, da ni opaziti v novem muzejskem itinerariju nikakršne retorike ali patriotizma, ki marsikdaj odlikuje tovrstne muzeje v Italiji. Osnovna ideja postaviteljev je bila osvetliti, pojasniti in konkretizirati nesmiselnost in tragičnost vojne izkušnje, ki je bila povsem neodvisna od narodnosti vojaka. In to jim je tudi uspelo.

MARTA VERGINELLA

Žal danes pozabljen književnik

Velika zapuščina koroškega ljudskega dramatika Špicarja

Jaka Špicar, pisatelj in dramatik, igralec in režiser ter gledališki organizator (1884-1970), je v svojem dolgem življenju, ki je bilo sklenjeno pred dvajsetimi leti v Ljubljani, napisal nad 80 ljudskih iger; od teh jih je bilo uprizorjenih na slovenskih odrih, predvsem amaterskih, kakih 50. Skoraj vsa Špicarjeva dela, med katerimi je v njegovi bogati zapuščini ostalo še več zanimivih dramskih besedil, prostorsko in idejno posegajo med slovenske kraje in ljudi v Rožu, Podjuni in ob Zilji.

Zibel mu je tekla v beljaškem okraju, v prijazni vasici Skočidol med Dobračem in Baškim jezerom. Ljudsko šolo in nekaj razredov gimnazije je obiskoval v Celovcu in Beljaku. Nadaljnje šolanje mu je preprečil slab gmotni položaj staršev, kajti o denarnih presežkih pri tako majhnem posestvu, kakor ga je imel Špicarjev oče, ni bilo mogoče misliti na študij, sicer zelo nadarjena sina. Prošnjam in željam tet in stricev, da bi odšel v semenišče in študiral z njihovo pomočjo, pa ni hotel ustreči za nobeno ceno. Z zvrhano mero volje do dela in s talentom se je raje odločil za zasebno uradniško službo. Okolje, v katerem se je rodil in odraščal poznejši mojster slovenske ljudske dramatike 20. stoletja, je Jaku Špicarju, žal prezgodaj pozabljenemu znamenitemu Slovencu, vtisnilo neizbrisen pečat. Izražal se je v njegovi veliki ljubezni do dela, v izjemni osebni skromnosti, v nespravljivosti ter v izrednem veselju do gledališča. Seveda pa v največji meri v spoštovanju in ljubezni do rodne Koroške.

Že ko je obiskoval gimnazijo, je Špicar spremljal delo ljubiteljskih dramskih družin. Znanje, ki si ga je pridobil z vnetim branjem slovenskih knjig in obiskovanjem gledaliških predstav, je prenašal tudi med svoje sošolce. Še ne 18 let star je že napisal prvo igro Rdečebradec po nemški pravljici Der Hirte am Küffhäuserberge. Delo je podobno znani slovenski ljudski pravljici o kralju Matjažu. Leta 1905 pa je Špicar že aktivno deloval pri organizaciji Slovenskega prosvetnega društva Sloga v Podravljah. Dramska sekcija tega društva je zaigrala tudi njegovi prvi enodejanki Eno uro sodnik in Zmagali so. Naslednje leto je bil službeno premeščen v Radovljico, od tam pa na Jesenice, kjer se je pravzaprav šele začelo njegovo pravo gledališko delovanje. Kmalu je ostal deklica za vse - režiser, igralec, pisec ljudskih iger in organizator gledališkega življenja. Z dovoljenjem slovenskega profesorja v Celovcu, dr. Jakoba Sketa, je dramatiziral njegovo slovito Miklovo Zalo, ki je doživela krstno uprizoritev leta 1907 na jeseniškem Sokolskem odru. S Primorsko je povezana znana Špicarjeva ljudska igra Ob morju (1907), sledila ji je pravljična igra Kralj Matjaž, ki jo je leta 1912 pod režijskim vodstvom Hinka Nučiča uprizorilo Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Mimogrede, Miklovo Zalo, ki je v zadnjih osemdesetih letih doživela na stotine uprizoritev na slovenskih poklicnih in amaterskih gledaliških odrih doma in na tujem, so tržaški Slovenci prvič videli na Štefanovo leta 1910. Za uprizoritev je poskrbel takratni Klub dramatičnih diletantov na Proseku, pri predstavi pa je sodeloval tudi vojaški orkester iz Gorice.

Pred prvo svetovno vojno je Špicar odločno posegel v tedanje politične razmere in napisal revolucionarno igro Razdor. V njej nazorno prikazuje in obtožuje vodje in privržence klerikalne stranke, kako s svojo politiko, prefinjeno odeto v krščanski plašč, rušijo slovensko skupnost in hromijo moč našega naroda. Jasno je, da s tako obravnavano narodnostno problematiko delo ni prišlo na odrske deske. Še več, Špicarjev rokopis te igre je doživel žalostno usodo, saj je zgorel ob požaru Narodnega doma v Trstu, tako da Razdor sploh ni doživel krstne uprizoritve. Kako pa je rokopis prišel v Trst, Špicar ne omenja niti v bibliografiji svojih ljudskih iger. Pred in med prvo vojno je napisal še igro Ljubo doma in otroško Miklavžev dar, dramatiziral pa je tudi znano Slemenikovo povest Izdajalec.

Leta 1913 je napisal igro Pogumni Tonček, ki je med vsemi ljudskimi igrami poleg Miklove Zale doživela največ uprizoritev na slovenskih poklicnih in amaterskih gledaliških odrih. V sezoni 1918/19 je igro prvič uprizorila ljubljanska Drama v režiji A. Danila, drugič pa v režiji O. Šesta v sezoni 1929/30. Predstava je doživela velik uspeh in tedanji kritiki so Špicarjevemu Pogumnemu Tončku prisodili med vsemi slovenskimi mladinskimi igrami prvo mesto. Predstavi je prisostvoval tudi avtor, »ki spada med najodličnejše kulturne in prosvetne delavce v naši provinci«, kakor je zapisal Slovenski narod 30. januarja 1929.

Večino svojih dramskih del je Špicar objavil v Sokoliču. Leta 1929 je izšla v založbi Slovenskega pevskega društva Jadran v Clevelandu ljudska spevoigra Spominska plošča. To leto je napisal tudi mladinsko igro Martin Napuhek, ki je pozneje izšla kot knjiga in bila kmalu razprodana. Že naslednje leto se je srečal tudi z lutkarskim odrom ob dramatizaciji Levstikovega Martina Krpana. Med dela, ki so doživela številne uprizoritve, uvrščamo tudi leta 1934 napisano Špicarjevo mladinsko igro Obsedeni Lojzek. Že pred tem je na pobudo iz Ljubljane napisal scenarij za film po Jurčičevi povesti Sosedov sin, žal pa je rokopis ostal neizkoriščen v avtorjevi zapuščini. Po vojnih letih preganjanja, ki pa jih je srečno preživel, je Špicar po osvoboditvi nadaljeval s pisanjem ljudskih in mladinskih iger, spevoiger in enodejank, leta 1952 je napisal celo besedilo za opero Podvinska Anka, ki pa doslej še ni bila uprizorjena. Med enajstimi povojnimi deli najplodovitejšega in dolga leta najbolj priljubljenega ljudskega dramatika na Slovenskem, ima nedvomno posebno mesto Špicarjeva zgodovinska igra Radovljiška revolucija (1950), v kateri je kritično opisal politično in gospodarsko življenje pri Slovencih v revolucionarnem letu 1848. In ne samo z dramatizacijo Sketove Miklove Zale in Kraljem Matjažem, tudi z drugimi svojimi igrami, je Jaka Špicar že v usodnih časih pred prvo svetovno vojno pomagal utrjevati slovensko narodno zavest. Zato predstavlja tudi značilno in svojevrstno osebnost v zgodovini slovenskega ljudskega gledališča. Kot mojster naše ljudske dramatike pa je ostal do danes še neprekosljiv.

IVAN VIRNIK

Revija Dve domovini o veliki izseljenski problematiki

Razprave o življenju Slovencev v svetu

V zadnjih desetih letih se je med zgodovinarji, kot tudi med drugimi humanističnimi in družboslovnimi strokovnjaki v Sloveniji močno povečalo zanimanje za izseljensko problematiko. Začetki proučevanja izseljenstva kot specifičnega dela slovenske zgodovine segajo sicer že v medvojno obdobje in od zgodnjih 50-ih let dalje se nekatere slovenske institucije sistematično ukvarjajo s to tematiko. Dejstvo pa je, da so bila prizadevanja na tem področju dolgo let osredotočena večinoma na zbiranje gradiva in so le v redkih primerih rodila tudi pomembnejše kvalitativne rezultate. Višjo stopnjo razvoja je raziskovalno delo doseglo šele v drugi polovici 70-ih let, pravega zagona pa mu je dal leta 1981 simpozij, posvečen znamenitemu ameriškemu pisatelju slovenskega rodu Louisu Adamiču ob tridesetletnici njegove smrti. Odtlej se vse večje število raziskovalcev posveča izseljenski problematiki, medtem ko se istočasno vrstijo tudi pobude za ustrezno ovrednotenje študijskih naporov. Zadnja med temi je ustanovitev strokovne revije za izseljenstvo Dve domovini - Two Homelands, ki jo izdaja Inštitut za slovensko izseljenstvo pri SAZU in katere prva številka je izšla junija letos.

Kot je podčrtano v uvodnih besedah glavnega urednika Andreja Vovka, je osnovni namen revije zbiranje znanstvenih razprav o slovenskem izseljenstvu, ki so jih doslej objavljali razpršeno po raznih publikacijah in so zaradi tega le s težavo prihajale do zainteresiranih naslovnikov. Obenem želi biti to tudi stičišče in povezovalni člen vseh, ki se tako v »stari« kot v »novi« domovini študijsko ukvarjajo z izseljensko tematiko, ne glede na svetovnonazorska prepričanja in upoštevajoč strokovnost kot edino predpostavko za sodelovanje. Revija, ki je večjezična in bo izhajala občasno, je dejansko že dosegla osnovne namene, saj so v prvi številki zbrani prispevki 20 avtorjev iz Slovenije in od drugod po svetu, ki pristopajo k slovenskemu izseljenstvu z vidika različnih strok.

Osrednji del zbornika, pred katerim lahko beremo še prispevek B. Čebulj-Sajko o nastanku in dejavnosti Inštituta za izseljenstvo pri SAZU, se začenja z zgodovinsko razpravo F. Gestrina o slovenskem izseljevanju v Italijo v poznem srednjem veku in do 17. stoletja, v kateri opozarja avtor na mnoge skupne značilnosti tedanjih in modernih migracijskih gibanj. V razpravi, ki je nastala že na začetku 50-ih let, daje V. Valenčič splošen statistični pregled slovenskega izseljevanja v inozemstvo od časa prvih misijonarjev do 2. svetovne vojne, pri čemer upošteva tudi pravne, gospodarske in socialne aspekte pojava. Sledi članek etnologinje P. Cesar-Nedzbala o slovenski utopični naselbini v Rajski dolini v Kaliforniji, ki je nastala ob koncu prejšnjega stoletja kot zatočišče pred pokvarjenim ameriškim mestnim svetom in ki je pritegnila številne slovenske priseljence, a je kot druge idealistične naselbine, ki so nastajale po vseh ZDA, kmalu zašla v krizo in razpadla. V prispevkih zgodovinarjev B. Kolarja in A. Vovka teče dalje beseda o odnosu cerkve do izseljenskega vprašanja in o oblikah njenega delovanja v korist izseljencem.

Prvi je posvečen Družbi sv. Rafaela, dolgo časa najvažnejši ustanovi za pomoč izseljencem, ki je bila razširjena po številnih evropskih deželah in zelo aktivna tudi na Slovenskem. Drugi pa prikazuje razvoj Mohorjeve družbe in razporejenost njenega članstva v ZDA, kjer je ta ustanova s svojimi knjigami znatno pripomogla k ohranjanju slovenske etnične zavesti. V prispevku M. Drnovška je govor o slovenskem izseljevanju v Francijo med obema vojnama s posebnim ozirom na politično vlogo komunista Toma Brejca, ki ga je poslalo jugoslovansko partijsko vodstvo, da bi v okviru Ljudske fronte deloval med tamkajšnjim slovenskim delavstvom. M. Klemenčič in D. Emeršič pa prikazujeta potek akcije za gradnjo slovenskega narodnega doma na St. Clair aveniji v Clevelandu, ki so ga odprli leta 1924 in ki je postal žarišče kulturnega in prosvetnega življenja clevelandskih Slovencev.

Tržaška zgodovinarka M. Kodrič, ameriški rojak R. Lenček in avstralska slovenska raziskovalka I. Birsa se v svojih prispevkih specifično ukvarjajo z vprašanjem etničnosti. Prva se zaustavlja pri vplivih, ki jih je imelo zlasti javno šolstvo na proces amerikanizacije otrok slovenskih izseljencev v ZDA, pri čemer kritično obravnava razne pristope k proučevanju in tolmačenju problematike t. i. druge generacije. Lenček pa razmišlja o etničnosti skozi primerjavo med povojno, pretežno intelektualno slovensko emigracijo v ZDA, kateri tudi sam pripada in starejšimi, večinoma nešolanimi ameriškimi Slovenci. Pri tem ugotavlja bistvene razlike v stopnji asimilacije in različne potrebe ter oblike kulturnega delovanja na etnični ravni, ki vse bolj oddaljuje zadnjo od prejšnjih generacij emigrantov. V članku I. Birsa je naposled govor o slovenskem etničnem radiu v Avstraliji, ki je v sklopu oddaj za skupno 29 priseljenskih etničnih skupnosti izraz multikulturalne avstralske vladne politike in predstavlja za tamkajšnje slovenske rojake pomembno vez z domovino in matično kulturo. V okvir etničnih študij sodi končno tudi prispevek I. Slavec o proučevanju etnične identitete slovenskih izseljencev na filozofski fakulteti ljubljanske univerze in o opravljenem delu od zasnove raziskovalnega načrta leta 1979 do danes.

V okviru prispevkov na literarno-zgodovinsko tematiko piše J. Petrič o pomenu izseljenske avtobiografske literature, ki je pri ameriških Slovencih zelo bogata in ki jo je ameriško literarno zgodovinopisje šele v zadnjih desetletjih v duhu kulturnega pluralizma sprejelo za svojo in jo ovrednotilo kot vir za spoznavanje ameriškega »naroda narodov«. Avtorica poudarja pionirsko vlogo Louisa Adamiča kot enega od začetnikov avtobiografske in sploh etnične literarne zvrsti v ZDA. V drugem svojem prispevku pa razmišlja Petričeva o umetniški vrednosti Adamičevega pisateljevanja. L. Adamiču je svojo pozornost posvetila tudi J. Žitnik, vendar se je osredotočila na njegovo politično-literarno delo, točneje na zamujanje slovenskega prevoda Adamičeve poslednje knjige Orel in korenine. V prispevku je poudarjeno, da je s tem delom pisatelj vzbudil negodovanje tako v Novi Jugoslaviji kot med njenimi nasprotniki po svetu, v čemer je verjetno iskati tudi vzrok za njegovo zagonetno smrt. Ista avtorica je nadalje poskrbela za predstavitev slovenskega pesnika Vinka Žitnika, nekdanjega kulturnika v Grosuplju, ki je po zadnji vojni živel in ustvarjal v Argentini. S področja literarne kritike prinaša nadalje zbornik še prispevek B. Suša o avstralskem pesniku Bertu Pribacu ter razpravvo M. Juraka o kanadskih avtorjih Ivanu Dolencu in Johnu Krizancu.

O povezanosti Slovencev po svetu razmišlja sociolog P. Klinar, ki analizira možnosti in oblike medsebojnega sodelovanja, medtem ko podaja M. Trebše-Štolfa oris delovanja slovenskega kulturnega kluba S. Gregorčič iz Toronta, ki je lani obhajal trideseto obletnico delovanja. Med tematskimi prispevki je nenazadnje vreden posebnega poudarka članek psihiatra J. Zalokarja o duševnih ranah, ki jih priseljencem povzroča življenje v tujini in prilagajanje novemu, čestokrat negostoljubnemu okolju. Avtor, ki je dolgo časa delal v posebni etnični psihiatrični službi v avstralski državi Viktoriji, prikazuje vrste duševnih patalogij pri jugoslovanskih priseljencih, opozarja pa tudi na napake avstralske psihiatrije, ki se ni zavedla pravega izvora teh duševnih obolelosti in je z napačnim zdravljenjem v mnogih primerih povzročila še globljo alienacijo.

Zbornik se zaključuje z informativnim delom, ki obsega predstavitev slovensko-ameriške dokumentarne zbirke Raziskovalnega centra za zgodovino priseljevanja univerze Minnesota (A. Vovko) in nekrolog znanemu metalurškemu strokovnjaku slovenskega porekla J. P. Nielsenu (R. Lenček), sledijo pa še recenzije in bibliografija raziskovalcev Inštituta za slovensko izseljenstvo pri SAZU.

Kot je razvidno iz zgornjega prikaza, je zbornik vsebinsko bogat in raznolik, kar je že samo po sebi jamstvo za širok krog interesentov. Kolikor je na teh straneh umestno dajati ocene, pa lahko rečemo, da se prispevki razlikujejo tudi po kvaliteti, saj dobimo ob problemsko zasnovanih in vsebinsko izpiljenih razpravah tudi nekoliko bolj površno dodelane oz. take, ki prinašajo pretežno podatke. To je do neke mere tudi razumljivo, saj se moramo zavedati, da se je faza temeljnih raziskav o slovenskem izseljenstvu pravzaprav šele začela in da bo zaradi tega treba na širše sinteze še nekoliko počakati. Če izvzamemo nezadovoljivo jezikovno raven nekaterih prevodov, ki bi morali biti glede na mednarodni značaj publikacije neoporečni, je potemtakem globalno mnenje o prvi številki Dveh domovin povsem pozitivno.

ALEKSEJ KALC

Srečanje v navdušenem Palermu proti Nizozemski kot priprava na evropsko prvenstvo

Italija »nadaljuje« z mundialom

PALERMO — Italijanska nogometna reprezentanca stopa danes, dobra dva meseca po mundialu, spet na igrišče: v prijateljski tekmi se bo pomerila z Nizozemsko. Trener Azeglio Vicini in vodstvo italijanske nogometne zveze sta izbrala za »rentrèe« Palermo, mesto, ki je za časa mundiala dobesedno pobesnelo ob strelskih podvigih »svojega« Totòja Schillacija. Izbira je bila za nogometno zvezo sila posrečena, saj so sicilski navijači izredno pozitivno »odgovorili« na gostovanje azzurrov. Že v predprodaji so namreč pokupili skoraj vse vstopnice, kar je v blagajne zveze prineslo več kot poldrugo milijardo lir. Tokrat je sploh drugič, da Palermo gosti italijansko nogometno reprezentanco. Prvič so azzurri igrali v tem mestu pred 38 leti, ko so z goloma Pandolfinija in Frignanija premagali Švico z 2:0.

Prva tekma po mundialu, na katerem je Italija z največjim številom osvojenih točk zasedla šele tretje mesto, predstavlja za trenerja Vicinija pomembno preizkušnjo. Prvič, ker so se po nesrečnem porazu proti Argentini razplamtele v italijanskem taboru polemike med nekaterimi igralci, trenerjem in vodstvom. Azeglio Vicini je že s seznamom vpoklicanih za to prijateljsko srečanje na neki način odgovoril na takratne obsodbe: Viallija in Gianninija je kratkomalo spregledal, pri čemer se je opiral predvsem na slabo formo in poškodbe obeh.

Kljub tem odsotnostim pa kaže, da se bo Vicini tudi na kvalifikacijskih tekmah za evropsko prvenstvo poslueval prvenstveno nogometašev, ki so že nastopili na svetovnem prvenstvu. To je mogoče sklepati tudi iz postave, ki jo je najavil za drevišnje srečanje.

Italijanska reprezentanca bo nastopila proti Nizozemski s sledečimi igralci: Zenga, Bergomi, Maldini, Baresi, Ferri, De Agostini, Donadoni, de Napoli, Schillaci, Marocchi, Baggio.

Če izvzamemo Marocchija, ki bo nadomestil Gianninija, gre v bistvu za isto ekipo, ki je na svetovnem prvenstvu v četrtfinalu odpravila Irsko. Z vključitvijo Marocchija se je povečal delež Juventusovih igralcev v reprezentanci: med »azzurri« so sedaj v prvi postavi štirje predstavniki turinskega društva, katerim je treba dodati še dva, Tacconija in Casiraghija, ki bosta sledila tekmi na klopi za rezervne igralce. Trener Vicini je že včeraj najavil, da bo Tacconi v drugem polčasu zamenjal Zengo, kar bi lahko tolmačili tudi za nekakšno »nezaupnico« Interjevemu vratarju po njegovih nedavnih spodrsljajih v tekmovanju za pokal UEFA proti dunajskemu Rapidu in v prvenstvu proti Torinu. Ob Tacconiju in Casiraghiju bodo drevi na klopci za rezervne igralce sedeli še Verchowood, Crippa in Mancini.

Italija se je doslej 11-krat srečala z Nizozemsko, drevišnje pa bo kar četrto srečanje azzurrov proti oranžnim »tulipanom« v zadnjih dveh letih. Italijani so doslej slavili štirikrat, petkrat so igrali neodločeno, dvakrat pa so izgubili; dosegli so 15 golov, prejeli pa 12.

Tudi za Nizozemsko predstavlja tekma v Palermu nekakšen »povratek« po razočaranjih svetovnega prvenstva. Nizozemci so namreč v tem mestu odigrali dve od treh tekem svoje kvalifikacijske skupine (1:1 proti Egiptu in 1:1 proti Irski), predno jih je v Milanu v osmini finala izločila Beckenbauerjeva ZRN.

Trenerju Viciniju bo drevišnja tekma proti močnim Nizozemcem služila kot solidna priprava pred začetkom kvalifikacij za evropsko prvenstvo. Prvo srečanje za evropski naslov bo Italija odigrala prihodnji mesec, 17. oktobra, na Madžarskem. Podobno velja tudi za Nizozemce, ki bodo istega dne gostovali na Portugalskem.

Tekma v Palermu se bo začela ob 20.30.

Minuta tišine za žrtve mafije

Med drevišnjo tekmo Italija - Nizozemska bodo nogometaši z minuto tišine počastili spomin ubitega sodnika Rosaria Livatina in drugih žrtev mafije. Tako je odločil predsednik Italijanske nogometne zveze Antonio Matarrese, ki želi, da bi postala minuta tišine »trenutek premisleka proti organiziranemu kriminalu«. Matarrese se je odločil za ta korak po pozivu, ki ga je predsednik republike Cossiga naslovil parlamentu po umoru sodnika v Agrigentu.

Tudi under 21

REGGIO CALABRIA — Danes popoldne se bosta v prijateljski tekmi srečali tudi reprezentanci Italije in Nizozemske izpod 21 let. Italijanska reprezentanca bo nastopila s sledečo postavo: Antonioli, D. Baggio, Favalli, Bortolotti, Malisci, Verga, Melli, Sordo, Buso, Corini, Orlando.

Nizozemski trener Ruiter je za današnjo tekmo izbral sledečo postavo: Sar, Maas, Vink, Refos, Karnebeek, Roest, Taument, Numan, De Wijs, De Boer, Roy. Tekmo, ki se bo začela ob 15.30, bo sodil švicarski sodnik Bruno Galler.

Tudi Pro Gorizia za deželni pokal

Pro Gorizia, ki ni začela najbolje letošnjega meddeželnega prvenstva, bo igrala danes popoldan proti Montebelluni v okviru italijanskega pokala. Trevisanovi varovanci bodo ob 16. uri na Rojcah imeli priložnost, da z zmago vsaj delno odpravijo negodovanje navijačev, ki so si nadejali, da bo ekipi letos le uspelo napredovanje med profesionalce.

Tognoli zanikal podražitev Totocalcia

RIM — Minister za turizem in Šport Carlo Tognoli je včeraj izjavil, da se stavni stolpec Totocalcia ne bo podražil. Podražitev namreč ne bi prinesla veliko koristi davčni upravi, saj bi se gotovo zmanjšalo število igranih stolpcev. Tako pa se njihovo število stalno viša in s tem tudi davčni priliv.

Na azijskih igrah v Pekingu

Kitajcem velika večina kolajn

PEKING — Na azijskih igrah, ki so jih otvorili v soboto v Pekingu, se nadaljuje premoč domačih tekmovalcev. Še zlasti velja omeniti nastop 17-letne telovadkinje Cuitingove, ki je pripomogla Kitajski, da je osvojila tudi ekipno zmago. V plavanju so si domačini priborili tri od skupno petih zlatih odličij. Prav pri plavanju pa so napredek pokazali tudi Japonci, ki so se izkazali v štafeti na 200 m prosto in s Takahitom na 400 m.

Ob koncu 2. dne so kolajne takole razdeljene: Kitajska 16 zlatih, 5 srebrnih in 3 bronaste; Japonska 2, 8, 6; Južna Koreja 1, 0, 7; Severna Koreja 0, 2, 0; Indonezija 0, 1, 1; Mongolija 0, 1, 0; Tajska 0, 1, 0; Tajvan 0, 1, 0; Indija 0, 0, 2.

Pomiritev med Prostom ter Ferrarijem

PARIZ — Kaže, da kakega preloma med francoskim avtomobilskim asom Prostom in Ferrarijem le ne bo prišlo. Po hudih polemikah je bilo včeraj slišati dokaj pomirjujoče izjave. Včeraj se je Prost dalj časa pogovarjal s tehničnim direktorjem Fioriom in zgleda, da sta našla skupni jezik.

Sam Prost pa ne govori več tako odločno o možnosti, da bi zapustil Ferrari: »V tem trenutku to ne pride v poštev. Vem, da so pri Ferrariju vsi z mano. Sem na strani mehanikov: dajejo vse od sebe, a potem je njihovo delo izničeno... Jezen sem na Mansella, ni pokazal profesionalnosti, tudi zato, ker je letos malo delal.« Prost je še povedal: »Če bom prihodnje leto še pri Ferrariju, hočem zagotovilo, da je cilj teama osvojitev svetovnega naslova. To je moj cilj. Telefonsko sem se pomenil z Agnellijem, Romito in Fusarom. O svoji bodočnosti bom vsekakor spregovoril po dirki v Španiji ali med zimo.«

Na včerajšnji skupščini ZTKO Slovenije

Šport dostopen vsem!

LJUBLJANA — Na včerajšnji skupščini Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije so ocenili delo v zadnjem obdobju in imenovali vodstvo nove Športne zveze Slovenije, ki bo odslej uravnavala utrip telesnokulturnega gibanja na Slovenskem.

Uvodoma je dosedanji predsednik ZTKO Slovenije Ivo Zorčič podčrtal, da je zveza v zadnjem obdobju izpolnila vse naloge, ki jih tudi v športu nalaga današnje življenje. Jasno pa je, da spremembe v Sloveniji zahtevajo drugačen odnos to tega gibanja, ki se lahko ponaša s 400.000 športniki in rekreativci. Programsko izhodišče naj bo to, da je šport dostopen vsem, kajti tudi zavest za zdravo življenje bo ljudi še bolj približala Evropi. V tem razvojnem procesu naj bo država le partner tega dogajanja, nikakor pa ne vodnik, kakor je bilo doslej. To so cilji novega predsedstva, ki ga bo odslej vodil dr. Rajko Šugman, ki je v balotaži za to funkcijo dobil 36 glasov, medtem ko je bil njegov »tekmec« Janez Matoh deležen 31 glasov.

Včerajšnja skupščina ZTKO Slovenije na Fakulteti za telesno kulturo je sovpadala z odprtjem nove večnamenske dvorane. Slavnostni govornik je bil Peter Vencelj, predsednik republiškega komiteja za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo.

Zasedanje športnih delavcev v Ljubljani je bilo priložnost predvsem za poglobljeno razpravo o izzivih telesne kulture v današnjem času. Šport mora postati vse bolj subjekt v vsakodnevnem življenju slovenskega naroda. To so tudi osnovne smernice, ki jih je nakazal novi predsednik Športne zveze Slovenije dr. Rajko Šugman. Športna zveza mora biti neodvisna, samostojna in nadstrankarska organizacija, ki naj povezuje na skupno dogovorjenih programskih izhodiščih.

Osnovne naloge nove zveze pa morajo sloneti na vsestranski strokovni in organizacijski pomoči članicam, koordinacijski vlogi vseh članov zveze, skupnem gospodarsko-marketinškem nastopanju, skupnem in enotnem nastopanju do državnih upravnih organov in skupščine Republike Slovenije, samostojnem nastopanju v nevladnih športnih organizacijah v Evropi, še zlasti v organizacijah delovne skupnosti Alpe-Jadran in v stikih z zamejskimi športnimi organizacijami.

Zasedanju ZTKOS je prisostvovala tudi delegacija ZSŠDI, njen član Ivan Peterlin pa je podčrtal, da zamejski šport, ki šteje danes 8.000 aktivistov, potrebuje povezavo s Slovenijo, in sicer zato, ker je polnopravni del slovenskega telesnokulturnega prostora in se v njem prepoznava.

Rudi Pavšič

Prva tekma osmine finala italijanskega košarkarskega pokala

Videmčani praznih rok

V sinočnjih prvih srečanjih osmine finala italijanskega košarkarskega pokala je bil zaposlen tudi videmski Emmezeta, ki je doma ostal praznih rok proti milanskemi Philipsu. Slednji je zmagal z 98:93 (52:50). Izgubil je tudi rimski Il Messaggero, in sicer v gosteh pri Sidisu Reggio Emilia (102:93, polčas 54:45).

Ostali sinočnji izidi: Filanto Forlì - Scavolini Pesaro 114:120 (66:57); Libertas Livorno - Auxilium Turin 99:73 (50:39); Fabriano - Knorr Bologna 76:65 (28:33).

Tekme Glaxo Verona - Phonola Caserta, Pall. Firence - Clear Cantù, Benetton Treviso - Ranger Varese so odložili na petek (ob 20.30), ker so Phonola, Clear in Ranger zaposleni v Koraćevem pokalu. Povratna srečanja bodo 9. oktobra.

Danes 1. kolo Koraćevega pokala

Danes se začenja tekmovanje za Koraćev pokal. V prvem kolu se bodo italijanski in jugoslovanski predstavniki srečali s skromnimi košarkarskimi nasprotniki. Tako bo Panasonic iz Reggio Calabrie gostil jeruzalemski Hapoel, Clear iz Cantuja bo gostoval pri švicarskem Bricu Sam Massagnu, Phonola iz Caserte pa bo igrala na tujem v Turčiji proti ekipi Tofas. Novosadska Vojvodina bo gostovala na Nizozemskem: Srečala se bo z Gröningenom.

V sinočnji anticipirani tekmi za Koraćev pokal je Ranger iz Vareseja v gosteh visoko premagal ciprski Hapoel z izidom 87:55. Zaposlen je bil tudi grški Panathinaikos, ki je doma s 72:64 odpravil Spartak iz Prage.

Tržaški Stefanel ostro protestira

TRST — Pri tržaškem košarkarskem prvoligašu Stefanelu so včeraj izdali sporočilo, v katerem se pritožujejo nad nevšečnostmi, ki jih imajo gledalci v občinski športni palači. Iz varnostnih razlogov se je namreč število razpoložljivih sedežev znižalo na 4.165, poleg tega pa je z nekaterih mest vidljivost zelo slaba, ker so postavili varnostno steklo, ki pa ga drži železna konstrukcija. Poročilo poudarja, da so na neustreznost športne palače opozarjali že pred časom, upravičenost takega stališča pa so potrdile zahteve nekaterih navijačev, ki sedaj terjajo povrnitev stroškov za abonma. Zato pri Stefanelu zahtevajo, da Občinska uprava poskrbi, da bo vidljivost boljša, od navijačev pa pričakujejo, da se izogibajo protestom, ki ne bi bili primerni zaradi svoje oblike in zlasti ciljev.

Pri Stefanelu so že svojčas zahtevali, da se v Trstu zgradi športna palača, v kateri bo mesta za 8-10.000 gledalcev.

Italija boljša od Kube

RIM — V sinočnjem prijateljskem srečanju je italijanska moška odbojkarska reprezentanca s 3:1 (15:8, 15:7, 11:15, 15:9) premagala Kubo. To je bila zadnja tekma Kube na turneji po Italiji, kjer je dosegla tri zmage in doživela dva poraza.

Mladinske igre Alpe-Jadran

Tudi naši v Avstriji

TRG (FELDKIRCHEN) — Nad 270 dijakov iz Furlanije-Julijske krajine, Slovenije in avstrijske Koroške se je konec preteklega tedna udeležilo 17. mladinskih iger Alpe-Jadran. Po pričakovanju je na skupni lestvici osvojila prvo mesto Slovenija pred predstavniki iz naše dežele in Koroške.

Dijaki iz Furlanije-Julijske krajine so se izkazali predvsem v sabljanju, atletiki in namiznemu tenisu. V tej panogi so v ženski konkurenci nastopile tudi tri naše namiznoteniške igralke: Ana Bersan, Monika Radovič in Lara Posega. Tekmovalke iz FJK so osvojile prvo tekmo proti reprezentanci Koroške s čistim 5:0, točke za FJK pa so osvojile Bersanova (2), Radovičeva (2) in Francesca Simionato (1). V srečanju proti favoritu, reprezentanci Slovenije, so igralke iz naše dežele klonile s 5:1.

V moški košarki je reprezentanca FJK, za katero je igral tudi kontovelovec Jan Budin, v prvi tekmi premagala domačine kar s 111:43, v finalu pa je klonila Sloveniji s 36:38. Budin je Žal odigral le del prve tekme, ker se je že po nekaj minutah igre v pretesni telovadnici poškodoval.

Prihodnje mladinske igre Alpe-Jadran bodo v Sloveniji. Zimske mladinske igre pa bo februarja prihodnjega leta gostila spet Avstrija. Mladi tekmovalci se bodo pomerili na tekmovališčih na Trgu, v Beljaku in znanem smučarskem letovišču Bad Kleinkircheim.

Na 7. Hilarijevem memorialu v Novi Gorici

Zamejski balinarji izvrstni

V soboto je na pokritih baliniščih v športnem parku v Novi Gorici nastopila reprezentanca najboljših zamejskih balinarjev. Udeležila se je tradicionalnega, 7. Hilarijevega memoriala, ki ga skoraj vsako leto (lani je zaradi tehničnih problemov odpadel) organizira domače Meblo. Balinarje osmih povabljenih četverk je najprej pozdravil Meblov načelnik Marijan Ferfolja, ki je vsem izrekel dobrodošlico in jim zaželel čim boljše športne dosežke.

Prav domači Meblo, ki je 14 dni prej premočno osvojil turnir Sokola v Nabrežini, saj je nasprotnikom v štirih srečanjih prepustil le bore tri točke, je bil v soboto edini in glavni kandidat za končno zmago, saj na papirju ni bilo četverke, ki bi se mu lahko enakovredno upirala. Tokrat pa so Ferfolja in tovariši popolnoma odpovedali.

Največje prijetno presenečenje je v Novi Gorici pripravila zamejska reprezentanca v postavi Zdravko Skupek, Ludvig Cotič, Egon Škerk, Radivoj Vrše in Virgil Černic. Prvič, odkar balinarska sestava ZSŠDI nastopa na raznih turnirjih v matični domovini, je selektor zbral štiri balinarje različnih zamejskih društev, ki so v soboto dokazali, da spadajo med najboljše v zamejstvu. Njihova igra se je iz tekme v tekmo vse bolj stopnjevala, saj je nasprotnik v finalu za prvo mesto prav z zadnjo kroglo preprečil zmago, ki so jo Vrše in ostali že imeli v žepu. V vseh elementih igre so bili boljši od goriškega SGP. Vodili so od vsega začetka in dva lučaja pred koncem je bil izid 9:6. Takrat pa so si s sedmimi kroglami na razpolago in z zvrhano mero smole zapravili stoodstotno priložnost, da dokončno strejo odpor na papirju zanje nepremagljivega nasprotnika. Jeziček na tehtnici se je tako na koncu prevesil na stran domačinov, ki so po izteku poldruge ure igre slavili s tesnim 10:9. Uspeh zamejskih predstavnikov sta dopolnila še obe nabrežinski ekipi s tretjim mestom Sokola in četrtim Nabrežine. Že v nedeljo bo balinarska reprezentanca ZSŠDI ponovno nastopila, tokrat v Idriji.

IZIDI:

1. SKUPINA: Gostol - Nabrežina 13:5; SGP - Gorica 13:4; Nabrežina - Gorica 13:5; SGP - Gostol 13:0; Nabrežina - Gostol 8:7. V polfinale sta napredovali SGP Gorica in Nabrežina.

2. SKUPINA: Sokol - Meblo 12:11; ZSŠDI - MIP 8:7; MIP - Meblo 13:3; ZSŠDI - Sokol 13:5; Sokol - MIP 13:11. V polfinale sta napredovala ZSŠDI in Sokol.

POLFINALE: SGP Gorica - Sokol 13:4; ZSŠDI - Nabrežina 11:10.

FINALE ZA 1. MESTO: SGP Gorica - ZSŠDI 10::9; FINALE ZA 3. MESTO: Sokol - Nabrežina 13:9.

KONČNI VRSTNI RED: 1. SGP Gorica, 2. ZSŠDI, 3. Sokol, 4, Nabrežina, 5. MIP, 6. Gostol, 7. Meblo, 8. Gorica.

(Z. S.)

Pred dnevi na sedežu športnega društva Primorje

Predstavili novega sponsorja

ŠD Primorje je pred dnevi na sedežu društva priredilo prijeten družabni večer **(na sliki Davorina Križmančiča)**, na katerem so se zbrali odborniki, navijači in nogometaši članske ekipe. Srečanje je bilo nadvse pomembno, če upoštevamo, da je Primorje, prvič odkar nastopa v amaterskih prvenstvih (1963), predstavilo sponsorja. Gre za tvrdko Mandingo Caffè, ki jo je na predstavitvi zastopal lastnik sam, Nicola Civiello. V uvodnem nagovoru se mu je predsednik Primorja Dario Kante toplo zahvalil, ker je s pravim športnim duhom prisluhnil društvu, tako da bo s sponsorizacijo letos ob strani proseškemu klubu. Kratke in lepe ter občutene besede je zatem izrekel Civiello, ki je priznal, da je vzljubil Kras in prebivalce Krasa, čeprav po rodu ni Tržačan. Na Tržaškem pa že več let živi in dela. Prav zato, potem ko je začel sodelovati s Primorjem, je sponsorizacijo z veseljem sprejel, ker je čutil potrebo, da pomaga društvu kraške planote. Prisotne nogometaše pa je pozval, naj bodo navezani na društvo ter jim zaželel veliko športnih uspehov ne le za Mandingo, je zaključil, temveč v prvi vrsti za društvo samo, ki ima dolgoletno nogometno tradicijo. (B. Rupel)

V Gorici finale košarkarskega turnirja Alpe-Jadran

Drevi Jadran TKB - Postojna

Drevi se bo v telovadnici goriškega Kulturnega doma zaključil letošnji mednarodni turnir Alpe-Jadran za drugo in tretjeligaška moštva. V velikem finalu, ki ga prireja košarkarska sekcija Športnega združenja Dom, se bosta za lovoriko najboljšega spoprijela zmagovalca polfinalnih srečanj, Jadran TKB ter Postojna. Jadranovci so namreč pred tednom dni, prav tako v Gorici, povsem zasluženo odpravili močno peterko Electroluxa iz Pordenona, ki naj bi spadala med letošnje favorite za prestop v B1 ligo. Drvaričevi varovanci pa s prikazano igro niso navdušili, saj se je še kako poznala odsotnost centra Delle Vedove. Povsem drugačen pa je bil nastop naših igralcev, ki so pokazali solidno uigranost in veliko požrtvovalnosti.

Drevišnji nasprotnik jadranovcev, Postojna, pa je prav gotovo nesporni favorit za osvojitev prvega mesta. V vrstah Postojčanov, ki jih letos vodi trener Sagadin, nastopa tudi znano ime jugoslovanske košarke, Peter Vilfan, ki je lani branil barve Smelta Olimpije, letos pa je prestopil v izbrano moštvo Postojne, ki bo nastopalo v B-1 ligi.

O drevišnjem finalnem srečanju nam je trener Jadrana Vatovec povedal, da je razlika med ekipama le prevelika, da bi lahko prišlo do kakega presenečenja. Postojna, meni Vatovec, bi namreč morala nastopiti v boljši skupini turnirja Alpe-Jadran, saj gre za vrhunsko moštvo. Sicer bodo naši stopili na igrišče zelo motivirani in bodo dali vse od sebe. Žal ne bo nastopil steber ekipe Valter Sosič, ki si je med četrtkovim srečanjem z Electroluxom nekoliko poškodoval koleno. Prav tako ne bo v najboljši formi Mauro Čuk, ki je izostal z zadnjih treh treningov zaradi močnega zobobola.

Jadranovci se medtem angažirano pripravljajo na bližnje prvenstvene nastope. V soboto so mladinci, ki nastopajo tudi za najboljšo Jadranovo vrsto, odigrali dve srečanji na turnirju na Kontovelu, še isti večer pa so v članski postavi odigrali trening tekmo z Italmonfalconejem.

Drevi ob 19. uri se bosta v malem finalu najprej pomerila Oderzo in Electrolux, veliki finale med Jadranom TKB in Postojno pa bo ob 20.45. Obe srečanji bosta v telovadnici Kulturnega doma v Gorici. (mar)

Košarkarski turnir v priredbi Kontovela

V okviru priprav na košarkarsko promocijsko prvenstvo je ŠD Kontovel priredil turnir, na katerem nastopajo moštvo Idrije, Bor, mladinci Jadrana Farco in seveda ekipa organizatorja. Doslej so odigrali že pet tekem (igra se namreč po sistemu vsak proti vsakemu), ostala srečanja pa bodo v najkrajšem roku.

Po dosedanjih tekmah vodi na lestvici Idrija, kar je bilo tudi pričakovati. Košarkarji Idrije so namreč premagali tako Jadran Farco kot Kontovel. Jadranovi mladinci pa so odpravili borovce, medtem ko so le-ti premagali Kontovelce.

IDRIJA - JADRAN FARCO 113:85 (55:48)

JARAN FARCO: Oberdan 16 (5:9), Gerli, Crisma 22 (0:1), Škerk 19 (4:6), Pertot 1 (1:2), Sosič 7 (3:3), Paulina 4, Stanisa 2, Smotlak 14 (4:6).

TRI TOČKE: Oberdan 3, Škerk 3.

BOR - KONTOVEL 92:80 (42:39)

BOR: Volk 6, Kovačič 1, Perčič 2, Jogan 7, Smotlak 6, Korošec 18, Furlan 12, Pieri 20, Barini 20.

KONTOVEL: Grilanc 2, Gulič 13, P. Sterni 6, Pahor 4, Starc 6, Civardi 19, Štoka 6, A. Sterni 4, Čuk 20.

JADRAN FARCO - BOR 97:77 (45:48)

JADRAN FARCO: Oberdan 17 (0:1), Gerli, Crisma 13 (3:6), Škerk 15 (5:7), Pertot 13 (5:11), Lesica, Sosič 3, Paulina 10 (4:5), Stanisa 13 (2:4), Smotlak 13 (3:6).

BOR: Volk 5 (1:2), Kovačič 5 (1:2), Perčič 6, Jogan 7 (3:6), Smotlak 10 (2:4), Korošec 8, Carbonara 4 (2:2), Pieri 6 (2:2), Barini 16 (0:1), Semen, Furlan 10 (2:2).

TRI TOČKE: Oberdan 3, Stanisa 1, Sosič 1.

IDRIJA - KONTOVEL 93:79 (52:39)

KONTOVEL: Gulič 24, P. Sterni 5, Civardi 14, Starc 17, Čuk 3, Štoka 4, Grilanc 10, A. Sterni, V. Daneu 2.

Partizanovi kadeti gostje Kontovelcev

Kadetska ekipa Partizana iz Beograda bo konec tedna gostovala pri ŠD Kontovel in tako vrnila obisk našim košarkarjem, ki so se pred kratkim mudili v glavnem mestu Jugoslavije.

Mini turnir Kontovela

Partizanovi kadeti bodo s Kontovelovi vrstniki igrali nekaj tekem.

ŠD Kontovel je v okviru priprav na kadetski prvenstvi (državno in deželno) priredil mini turnir.

KONTOVEL B - BOR B 69:54 (40:25)

KONTOVEL B: Hmeljak 4, Kapun 8, Godnič 8, Briščik 8, Turk 13, Pečar 6, Vodopivec 16, Bizjak 2, Baitz 4.

BOR: Rustja 5, Posega 16, Škabar 4, Galoppin 8, Križmančič 4, Corbatti 4, Porporatti 10, Schiulaz 6, Samec.

KONTOVEL A - BOR A 102:85 (62:58)

KONTOVEL A: Ban 6, Emili 12, Kralj 4, Kapun 2, Briščik 2, Gulič 21, Budin 4, Daneu 4, Rebula 33, Gregori 14.

BOR A: Simonič 10, Debeljuh 27, Starec 5, Pavlica 13, Tomšič 5, Petaros 5, Drocker 18, Bajc 2, Posega, Barini.

Pred pričetkom sezone v odbojkarski C-1 ligi

Borovke in slogašice v zveznem pokalu

Oba naša ženska odbojkarska državna ligaša - Bor Elpro in Sloga Koimpex - čaka v soboto uvodni nastop v vsedržavnem tekmovanju za zvezni pokal B in C lige. Slogašice, ki v tem tekmovanju nastopajo prvič, bodo na Opčinah ob 18. uri gostile furlansko šesterko Cervignana, borovke pa se bodo podale v Pordenon, kjer se bodo ob 21. uri pomerile z ekipo Pallavolo Pordenone.

Slovenski šesterki nista bili uvrščeni v isto skupino. Borovke igrajo namreč skupaj s Pordenonom, Vivilom (oba B-2 liga) in Latisano (C-1 liga), slogašice pa bodo moči merile s Sangiorgino (B-1 liga), Cervignanom in Kennedyjem (C-1 lige).

Pokalni nastopi so za trenerje nadvse dobrodošli, saj predstavljajo odlično pripravo za bližajoča se prvenstva, ki se bodo na tej ravni pričela v soboto, 3. novembra. Manj dobrodošlo je pokalno tekmovanje, ko se pričenja druga faza, ki se odvija med sezono in zahteva torej naporna, oddaljena večerna gostovanja med tednom. Sicer pa, če sodimo po konkurenci, naj bi naši šesterki ne imeli dosti možnosti, da se dokopljeta do druge faze, vsaj ne neposredno, če vemo, da napreduje le zmagovalec. Res pa je tudi, da je še vsako leto prišlo do repesaž mnogih (lani vseh) drugouvrščenih ekip.

V tem pogledu se vsaj na papirju nekaj več možnosti ponuja slogašicam, za katere bi morala biti Sangiorgina bržkone nepremagljiva ovira, a to menda ne velja za Kennedyja (ki je kot naše igralke novinec v ligi) in Cervignana, ki naj bi letos nastopil oslabljen oziroma pomlajen, že lani pa ni v C-1 ligi kdove kako blestel. Torej drugo mesto v skupini ni za Peterlinove varovanke nedosegljivo.

Na težjo skupino so naletele borovke. Pravih špic sicer ni, vendar pa igrata v njej kar dva drugoligaša, to sta Pordenone (še predlani v A-2 ligi) in Vivil. Vrh tega se sušlja, da se je Low West Latisana letos močno okrepila in naj bi zato bila eden glavnih favoritov za napredovanje iz C-1 v B-2 ligo. Za igralke Marka Kalca bo torej konkurenca dokaj ostra, to pa borovkam navsezadnje še bolj ustreza, saj v tekmah z močnejšimi tekmeci pridejo pomanjkljivosti bolj do izraza, časa, da se jih nato do začetka sezone odpravi, pa je še dovolj.

Spored pokalnih tekem je za naši šesterki sledeč:

1. kolo (29. 9.): 18.00 Sloga Koimpex - Cervignano; 21.00 Pordenone - Bor Elpro; **2. kolo (6. 10.):** 18.00 Sloga Koimpex - Randi Sangiorgina; 20.30 Bor Elpro - Vivil; **3. kolo (13. 10.):** 20.30 Kennedy - Sloga Koimpex; 20.30 Latisana - Bor Elpro; **4. kolo (20. 10.):** 20.30 Cervignano - Sloga Koimpex; Bor Elpro - Pordenone; **5. kolo (27. 10.):** 20.30 Randi Sangiorgina - Sloga Koimpex; 20.30 Vivil - Bor Elpro; **6. kolo (31. 10.):** 20.30 Sloga Koimpex - Kennedy; 20.30 Bor Elpro - Latisana.

Bor Elpro bo domače pokalne tekme igral na stadionu 1. maj, Sloga Koimpex pa na Opčinah.

Sobotni izidi deželnega pokala

V soboto so odigrali prve tekme za deželni odbojkarski pokal FJK. Izidi:

Moški: Bor Agrimpex - CUS Trst 3:1, Olympia - Imsa Val 3:1, San Luigi - Soča Sobema 3:1, PAV Natisonia - Torriana 3:1, Libertas Turriaco - Vivil 1:3, Friuli Povoletto - Carnia 3:0, San Vito al Tagliamento - Fiume Veneto 3:2.

Ženske: Casarsa - Danone Rívignano 3:2, Libertas Martignacco - Tarcento 3:1, Altura - Virtus 3:0, ASFJR - PAV Natisonia 3:0, Sangiorgina Socopel - Pieris 3:0, Gammalegno Cecchini - Porcia 0:3, Torriana - Mossa 3:1, Kontovel - OMA 0:3.

Povratne tekme bodo to soboto.

S 1. kolom v prvenstvih naraščajnikov in najmlajših začetek mladinske nogometne sezone

Tesna zmaga zarjanov v dopadljivem derbiju

ZARJA ADRIAIMPEX - PRIMORJE 1:0

STRELEC: Castellano v 32. min.

ZARJA: Plehan (Beani), Savron, Carli, Martingano, Doc, Castellano, Dilica, Vremec, Passanisi, Renčelj, Lonis, (Moreu), Naxon, Sain.

PRIMORJE: Franza, Puntar, A. Pahor, Savi, Gherbassi, Natalicchio, K. Pahor (Emili), Digovich, Zacchigna, Stolfa, Sardoč.

V derbiju proti solidni ekipi Primorja je Zarja Adriaimpex na domačem igrišču in na svojem prvem srečanju zasluženo slavila zmago, vendar ne brez težav. Resnici na ljubo je treba pripomniti, da bi si Prosečani po igri v zadnjem delu tekme zaslužili neodločen izid, saj so bili dvakrat v odličnem položaju, da zatresejo nasprotnikovo mrežo.

Zarja Adriaimpex, ki je zelo mlado moštvo (imelo je na terenu kar osem igralcev letnika 1975, medtem ko je bilo v postavi Primorja osem igralcev letnika 1974) si je zmago zaslužila predvsem zaradi igre v prvem polčasu, ko je v 32. min. Castellano po skupni atraktivni akciji z odličnim posegom premagal nemočnega Franzo. Pred tem zadetkom in v zadnjih minutah prvega dela tekme pa so zarjani imeli še najmanj tri izredne priložnosti, da najprej povedejo in takoj zatem prednost celo povečajo.

Igra obeh moštev je bila zadovoljiva. Priložnosti in hitre spremembe v igri obeh ekip so se nepretrgoma vrstile za cele tri četrtine srečanja, kar je tudi vzbujalo stalno zanimanje lepega števila gledalcev iz obeh taborov.

Kot smo že uvodoma bežno omenili, je Primorje v zadnjih dvajsetih minutah imelo več od igre in to predvsem zaradi fizične premoči, ki je takrat prišla do izraza.

Navedli bi še, da so se v vrstah Primorja izkazali Gherbassi, Puntar, Štolfa, K. Pahor in Zacchigna, pri zarjanih pa, poleg zelo obetajočega Castellana, še Plehan, Beani, Martingano, Savron, Renčelj (svojo igro mora še nekoliko disciplinirati), Vremec (ki je še pomanjkljiv kar se tiče kontinuitete v igri) in Dilica.

CHIARBOLA - BREG 2:1 (0:0)

STRELEC ZA BREG: Švab.

BREG: Rapotec, Kalc, Štrajin, Lavrica, Reja, Švab, Mauri, Ropatci, Mondo, Čuk.

Za Brežane se prvenstvo ni pričelo najbolje. V nedeljo so nastopili le v desetih, med tekmo pa sta se še poškodovala dva igralca. Jasno je, da se prvemu porazu res niso mogli izogniti. Treba je povedati, da je letošnje moštvo dokaj spremenjeno, kajti pet standartnih igralcev je napredovalo v višjo kategorijo. Marko Ferluga pa bo letos igral za Triestino v državnem prvenstvu.

Čeprav je pomlajena Bregova ekipa pričela prvenstvo v okrjeni postavi, je večji del tekme napadala. Imela je tudi več priložnosti za zadetek, izkoristila pa je žal samo eno. Nasprotniki so bili skromni, a so dvakrat povedli, tako, da so Brežani drago plačali svojo nepazljivost.

Pohvalo si zaslužijo, lahko pa izrazimo upanje, da bo v nadaljevanju bolje. (Luka)

OSTALI IZIDI: Domio - Fortitudo 1:0, Costalunga - S. Andrea 2:2, Opicina - S. Luigi 0:1, Zaule Rabuiese - CGS 0:0, Campanelle - Olimpia 0:4.

NAJMLAJŠI

SKUPINA A

TRIESTINA - PRIMORJE 3:1 (2:0)

STRELEC ZA PRIMORJE: Kuk.

PRIMORJE: Emili, Rebula, Husu, Nadlišek, Guštin, Pahor (Milič), Prasselli, Širca, Kuk, Sardoč, Ostrouška (Turk).

Prosečani so že v prvem kolu pomerili z eno najboljših ekip. V popolni postavi so se večji del srečanja branili in poskusili nekaj protinapadov. Tržačani pa so predvsem zaradi boljše osebne tehnike predvajali dopadljivo igro in imeli terensko premoč. Prvi polčas se je tako končal z dvema goloma prednosti za Triestino.

V drugem polčasu pa so prišli do zadetka tudi »rdeče-rumeni« in sicer z udarcem z glavo Kuka, ki je preusmeril v mrežo natančen prosti strel Husuja. Kljub požrtvovalnosti Primorja so Tržačani kmalu dosegli še tretji zadetek in si zagotovili zmago. (Š. M.)

OSTALI IZIDI 1. KOLA: Costalunga - Montebello 1:0, Servola - Domio 1:2, S. Giovanni - Fortitudo 3:0.

SKUPINA C

IZIDI 1. KOLA: Opicina - Zarja 1:3, S. Nazario Supercaffè - Don Bosco 6:0, Esperia - Campanelle 1:3, CGS ni igral.

Na slikah (foto Križmančič): **naraščajniški postavi Zarje (levo) in Primorja, ki sta se pomerili v Bazovici.**

V priredbi Tržaškega pomorskega kluba Sirena

Uspela regata optimistov

V priredbi Tržaškega pomorskega kluba Sirena je bila v nedeljo še ena od zadnjih preizkušenj jadralne sezone - conski zbor optimistov.

V konkurenci 50 jadralcev XI. cone FIV (15 deklet, 35 fantov) je zmagal Sirenin tekmovalec Nevio Sabadin. Zbral je isto število kazenskih točk kot drugouvrščeni Davide Bini iz San Giorgia di Nogaro. Sabadin in Bini sta osvojila vsak po eno od dveh regat, ki sta bili na sporedu, vendar pravilnik v tem primeru določa, da je končni zmagovalec dobitnik druge regate.

Prvo regato je označeval lep veter s hitrostjo do 4 m/sek., morje pa je bilo rahlo vzvalovano. Povsem drugačne so bile razmere v drugi regati, ki so jo morali skrajšati zaradi nenadnega brezvetrja. Cilj so tako postavili na drugi orci.

Kot je pri Sireni že v navadi, so tekmovanje sklenili s prisrčnim nagrajevanjem in dobro založeno zakusko za vse udeležence.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Nevio Sabadin (Sirena) 3 točke; 2. Davide Bini (San Giorgio) 3; 3. Tommaso Sancin (YC Adriaco) 17,4; 6. Andrej Močilnik (Sirena) 24; 8. Ivan Zidarič (Čupa) 31; 9. Iztok Colja 31; 10. Aleš Omari (oba Sirena) 31; 11. Zoran Bandelj (Čupa) 33; 15. Andrej Petaros (oba Čupa) 41; 22. Katja Omari (Sirena) 58; 26. Ana Žerjal (Čupa) 66; 28. Dario Košuta (Sirena) 69; 32. Alessio Pincin 75; 33. Johana Križnič (oba Čupa) 76; 39. Danjel Leone (Sirena) 87.

obvestila

OD BOR - MINIVOLLEY
sporoča, da so treningi začetniške skupine otrok - osnovnošolcev od 6. do 9. leta starosti, vsak torek in petek od 15.30 do 17.00 na stadionu 1. maj v Trstu. Interesenti se lahko vpišejo neposredno na treningu. Vaditelj je prof. Silva Meulja.

GIMNASTIČNI ODSEK ŠZ BOR
sporoča, da je vpisovanje za novo sezono na društvenem sedežu od 17. do 20. ure na tel. št. 51377.

ZSŠDI
obvešča, da sprejema prijave za zdravniške preglede atletov, ki bodo ob torkih in četrtkih v zdravniški ambulanti na Opčinah (Prosvetni dom).

ZSŠDI
obvešča, da bo tudi letos organiziralo plavalni tečaj za otroke v Hotelu Maestoso v Lipici. Tečaj se bo pričel v torek, 2. oktobra, in bo v treh izmenah: od 15. do 16. ure, od 16. do 17. ure ter od 17. do 18. ure. Za prijave in informacije se lahko zglasite v uradu ZSŠDI v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767304 v jutranjih urah.

ŠD MLADINA - BALETNI ODSEK
sporoča, da se prične nova baletna sezona v ponedeljek, 1. oktobra, in četrtek, 4. oktobra, ob 16. uri za prvo skupino in ob 17. uri za drugo v prostorih osnovne šole A. Sirk v Križu. Ob priliki bomo predvajali posnetke z zaključne prireditve. Vabljeni, da se vpišejo vsi, ki jih zanima ta panoga.

PLAVALNI KLUB BOR
organizira tudi letos v bazenu pri Alturi šolo plavanja za otroke neplavalce in plavalce ter rekreacijo za starejše. Za informacije in vpisovanja telefonirati vsak dan do 28. t. m. na št. 51377 - od 18. do 20. ure.

KOŠARKARSKI KLUB BOR
sklicuje v soboto, 29. t. m., ob 19. uri v društvenih prostorih v Trstu, Vrdelska cesta 7, svoj REDNI OBČNI ZBOR z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev občnega zbora ter izvolitev delovnega predsedstva in volilne komisije; 2. predsedniško poročilo; 3. razprava o predsedniškem poročilu in pozdravi gostov; 4. razrešnica staremu odboru; 5. volitve novega odbora; 6. razno.

SPDG - REKREACIJA
obvešča, da se prične vadba za stare in nove rekreativce v petek, 28. t. m., ob 21. uri v telovadnici goriškega Kulturnega doma.

OK VAL IN NAŠ PRAPOR
obveščata, da je v teku vpisovanje za tečaj miniodbojke (letniki 1980/81/82/83). Vpisovanje sprejemajo na tajništvu (Giorgio Corva) vsak dan med 13.30 in 15.00. Telefon 521420.

SHINKAI KARATE KLUB
obvešča, da so se pričeli treningi v občinski telovadnici na Proseku, Ul. S. Nazario; in to začasno ob torkih in četrtkih od 18. do 21. ure, razdeljeni po starosti in stopnjah. Za informacije tel. na št. 327342.

ŠD POLET
KOTALKARSKA SEKCIJA
obvešča, da so odprta vpisovanja za nove tečajnike (letnike 1983/84) in tudi za druge ljubitelje kotalkanja. Interesenti naj se javijo na Poletovem kotalkališču od 18. do 20. ure vsak dan, razen sobote in nedelje, (tel. 211758).

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

sreda, 26. septembra 1990

Milansko sodstvo ukazalo izpraznitev nekega starega občinskega poslopja

Skoraj šeststo priseljencev ostalo brez strehe nad glavo

MILAN — Policija in karabinjerji so včeraj izselili več kot šeststo afriških priseljencev, ki so se pred približno letom dni nezakonito vselili v neko staro občinsko poslopje v Milanu. Izselitev je zahtevalo sodstvo, potem ko se je izkazalo, da je Cascina Rosa nevarna zgradba, in da so v nevarnosti ne samo njeni prebivalci, temveč tudi ljudje iz bližnje okolice.

V Cascini Rosa so živeli pretežno Maročani, večina pa jih je imela tudi redno dovoljenje za bivanje in delo. Ko so organi javne varnosti vdrli na dvorišče poslopja, so jih tamkaj že čakali stanovalci, saj se je vest, da bodo Cascino Rosa izselili in prenovili, razširila že večer prej **(na sliki AP)**. Priseljenci so karabinjerjem in policiji nudili le pasivni odpor, tako da so jih večino dobesedno odnesli z dvorišča. Ko je bila operacija izselitve že skoraj pri koncu, so izbruhnili trije požari, ki so poslopje skoraj v celoti uničili.

Cascina Rosa je last Občine Milan, ki jo je v preteklosti dajala v najem revnejšim družinam. Potem ko so se pred letom dni vanjo začeli seliti tujci, je soseska večkrat zahtevala ustrezen poseg oblasti. Rajonska stanovanjska skupnost je letos poleti začela zbirati podpise, da bi pospešila izselitev nezaželenih tujcev. Sodstvo je tedaj naročilo tehnični pregled poslopja, ki ga je opravilo osebje urada za higijeno in gasilci. Oboji so potrdili, da prostori niso primerni za bivanje, gasilci pa so opozorili tudi na nevarnost eksplozij, saj je v stavbi obstajalo pravo skladišče starih jeklenk.

Po izselitvi bo le peščica Maročanov dobila primerno namestitev, vprašanje strehe za skoraj šeststo ljudi pa ostaja odprto. Namestnik državnega pravdnika je sicer obljubil, da bodo streho nad glavo dobili vsi, ki imajo urejena dovoljenja za bivanje in zaposlitev, ostale pa bodo poslali v domovino. V Cascino Rosa je včeraj zjutraj prišel tudi maroški veleposlanik v Milanu Bensain Mohamed, ki je med drugim obžaloval, da ga o namenu množične izselitve ni nihče pravočasno obvestil.

V Milanu so prejšnje dni karabinjerji še nekajkrat posegli zaradi kršitve zasebne lastnine s strani tujih priseljencev. V noči na ponedeljek so tako izselili 163 Pakistancev, ki so se zatekli v samostan Sant'Ambrogio in zagrozili z gladovno stavko, ker jim Občina ni poskrbela ustreznejše namestitve.

Bojkot zbližanja med Zuluji in Xhosi

Sedem črnih delavcev vrgli z drvečega vlaka

JOHANNESBURG — V Južni Afriki je včeraj prišlo do ponovnega pokola na vlaku, ki prevaža črne delavce na delo iz bolj ali manj oddaljenih črnskih naselij. Neznanci, ki gotovo pripadajo tako imenovani »tretji sili«, ki si prizadeva, da ne bi prišlo do dialoga med ANC in Zuluji, so vrgli z drvečega vlaka sedem mladeničev, ki so se raztreščili ob progi. Pred dvema tednoma je v podobnem napadu na vlaku, ki vozi v Johannesburg, umrlo 26 črnih delavcev. Če gremo še korak nazaj so pripadniki te »tretje sile« 6. septembra napadli železniško postajo v središču Johannesburga, pri čemer je umrlo pet črnskih delavcev. V industrijskem pasu, ki obdaja Johannesburg in v katerem živi na stotisoče črnih delavcev, je že dalj časa, tudi brez posega »tretje sile«, v teku hud spopad med Xhosi, ki se prepoznavajo v ANC Nelsona Mandele ter Zuluji, ki pa jih vodi njihov kralj Bhutelezi. Od polovice avgusta do danes je obračunavanje med obema skupinama že povzročilo nad 800 smrtnih žrtev.

Medtem se južnoafriški predsednik De Klerk mudi v Združenih državah, kjer so njegova prizadevanja za odprtje do črnske večine doživela velik uspeh. De Klerk je včeraj govoril v kongresu o svoji politiki reform ter poudaril, da se ni mogoče vrniti nazaj.

De Klerk skuša očitno doseči od ZDA, da prekličejo ukrepe proti Južni Afriki, ki so jih Američani sprejeli leta 1986. V ZDA pa so mu baje že povedali, da bi to bilo možno le, če bi spustili vseh 2500 političnih jetnikov iz južnoafriških zaporov in če bi preklicali zasilno stanje v Natalu, kjer je spopad med Xhosi in Zuluji, o katerem smo govorili prej, v zadnjih štirih letih povzročil že nad 4 tisoč mrtvih. Danes se bo De Klerk sestal s predstavniki republikancev in demokratov.

Krvavi zločin na milanskem podeželju kjer so ustrelili bratranca iz Kalabrije

MILAN — Karabinjerji so včeraj našli na podeželju pri lombardijskem glavnem mestu trupli dveh bratrancev iz Kalabrije. Gre za 25-letnega Domenica Jeritija in 24-letnega Francesca Jeritija. Dvojico naj bi po mnenju preiskovalcev ustrelili s puško, ki je imela prerezane cevi. Na kraju krvavega zločina so našli tudi avto golf, s katerim sta se bratranca najverjetneje pripeljala na zmenek. Zdi se namreč, da so ju neznanci ubili šele potem ko sta kar peš nameravala uiti morilcem.

Bratranca Jeriti sta imela čiste račune s sodnimi organi. Po poklicu sta bila zidarja, stanovala pa sta v Milanu oziroma v Sestu San Giovanni. V avtomobilu golf so karabinjerji med drugim našli tudi zidarsko orodje. Včerajšnji krvavi dogodek je menda tesno povezan z Jeritijevo družino, ki živi v kraju Roccabernarda v Kalabriji. Tu je namreč pred nekaj meseci brat Stanislao bil žrtev atentata, ki je na srečo spodletel. Preiskovalci so tedaj aretirali 30-letnega Tommasa Ierardija, češ da je bil avtor neuspelega atentata. Vsa zadeva se je iztekla brez obsodbe, ker se Stanislao Jeriti ni udeležil sodne obravnave.

V Roccabernardi je že dalj časa zelo vroče, saj je izgubilo življenje v raznih napadih kar 6 oseb. Menda gre za obračun med nekaterimi družinami, ki bi želele zagospodariti na področju, kjer naj bi v kratkem morali urediti novo ameriško vojaško oporišče.

Na sliki (foto AP)**: prizorišče včerajšnjega krvavega zločina v milanskem predmestju.**

V požaru umrlo 51 oseb

BANGKOK — Število žrtev grozljive prometne nesreče, ki se je pripetila v ponedeljek v tajski prestolnici, je čez noč naraslo na 51. Gre za pretresljivo nesrečo, v kateri je avtocisterna, ki je prevažala tekoči plin, eksplodirala. Ognjeni zublji so po pričevanju očividcev dosegli v trenutku višino enega kilometra, ogenj pa je zajel kar 53 avtomobilov in okrog 30 bližnjih poslopij. Reševalci trdijo, da bo število mrtvih še dodatno naraslo, saj leži v bolnišnicah kar 100 ranjencev, med temi jih je veliko hudo ranjenih.

Strahovito nesrečo naj bi povzročil voznik avtocisterne, saj je prehitro zavozil v prometno križišče. Cisterna je namreč najprej trčila v avtomobil, nakar je eksplodirala. Na Tajskem se je pripetila še druga tragedija: med vodenim izletom po naravnem parku se je manjše plovilo potopilo, kar 39 študentov medicine pa je utonilo.

Na sliki (foto AP)**: grozljivi posnetek požara v Bangkoku.**

Italijani so tudi tokrat ponovno prehiteli svoje evropske kolege

Kartografi že združili Nemčiji

FIRENCE — Če je zemljepis v italijanskem šolstvu prava Pepelka, Italijani pa zemljepisni analfabeti, tega ne moremo trditi za italijanske kartografe in geografe. Že med dekolonizacijo Afrike so bile razne italijanske kartografske založbe med prvimi na Zahodu, ki so takoj in dosledno prikazale novo stvarnost. Tudi letos bodo Italijani prehiteli druge, saj bodo prvi zemljepisni atlas z mejami združene Nemčije tiskali v Italiji in ne v Nemčiji. Geografski inštitut De Agostini iz Novare je že poleti po mrzličnih posvetovanjih z diplomati in politologi pripravil klišeje, ki bodo prikazali novo Nemčijo, ko ni bilo še jasno, če bo do združitve res prišlo.

Seveda so imeli italijanski kartografi srečno roko, ko so z zemljevida izbrisali 14 vzhodnonemških pokrajin (Bezirke) in vrisali 5 novih zveznih dežel (Länder). Pri glavnem mestu pa so bili previdnejši, ker so dali isto težo tako Bonnu kot Berlinu. Za podobno rešitev so se odločili tudi pri florentinski Nova Rico, ki je specializirana pri proizvodnji globusov. Seveda pa se »reambuliranje« zemljevidov ne omejuje samo na Nemčijo, letos sta se namreč združila tudi oba Jemena, Namibija pa je postala samostojna. Italijanske kartografske založniške hiše, ki izvažajo svoje izdelke v tujino, pa navajajo, da je njihova kartografija prikrojena željam kupcev. Globusi in zemljevidi, ki končajo v arabskih deželah, nimajo vrisanega Izraela, prav tako so meje med posameznimi državami prilagojene politiki vladajočih režimov.

Če je tako ravnanje s trgovskega vidika opravičljivo, pa je nedopustno, da italijanska kartografija še vedno vztraja pri italijanskih imenih za neitalijanske kraje v bivši Julijski krajini in da ima večina mest v Evropi poitalijančeno obliko, ki izvira iz latinske toponomastike iz časov rimskega cesarstva.

»Hvala«, Komunistična partija SZ!

MOSKVA — Leta in leta je med zahodno levico vladalo prepričanje, da Sovjetska zveza ne pozna beračev, brezdomcev in lačnih. Oboževalci domovine socializma so dopuščali le nekoliko nižji standard, kot posledico uravnilovke, ki vsem sovjetskim ljudem omogoča dostojno življenje.

Kako dostojno je življenje pod plastično folijo zgovorno priča posnetek z nekega moskovskega trga. Zasilni šotor je Valentina Filimonova opremila s protikomunističnimi gesli, med katerimi je najvidnejše »Spasibo KPSS!« (Hvala KP SZ!). Ob sliki Mihaila Gorbačova pa je ugotovitev, da so jamstva o pravicah v komunizmu le navadna kletev in sporočilo, da je tudi ona žrtev sovjetske partije. Filimonova pa ni sama, saj je pod kremeljskimi zidovi od junija še nekaj podobnih brezdomcev. **(Telefoto AP)**

Zaplenili drogo

CIUDAD MEXICO — V Chetumalu na jugu Mehike so federalni agenti zaplenili 457 kilogramov kokaina namenjenega na ameriški trg. Mamilo so tihotapci skrivali na luksuzni jahti, s katero so nameravali v ZDA. V akciji so aretirali šest oseb ter lastnika neke restavracije, ki je svoj lokal spremenil v nekakšno operativno bazo za tihotapce.

Preiskovalci su prepričani, da je šesterica, ki je sedaj v zaporu, delala na območju Chetumala najmanj dvanajst let. V začetku je tihotapila v glavnem marihuano, pozneje pa se je »specializirala« za pošiljke trdih mamil. Od začetka leta je mehiška policija zaplenila skupno 63 ton najrazličnejšega mamila.